

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Söszörményi-út 21.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Egy évkönyvhöz.

Hozzáértően szerkesztett, mintaszerű nyomda-technikával előállított, ízléses kötet jelent meg a napokban: „A budapesti napilapok rendőri rovatvezetőinek szindikátusa 50 éves jubileumi évkönyve”. A könyv, mint a címe is mutatja, abból az alkalomból született meg, hogy a mai értelemben vett hivatásos rendőri újságírás félszázados fordulójához érkezett.

Aki azzal az unott elszántsággal veszi kezébe ezt a könyvet, hogy most egy úgynevezett évkönyvet fog több udvariassággal, mint érdeklődéssel átlapozni, az csakhamar azon kapja magát, hogy nem „lapoz”, hanem olvas. Mert bármennyire csak két szakkérdés körül, a közbiztonság és az újságírás körül forog mindaz, amit a könyvben találunk, nem maradt benne figyelmen kívül e két hivatás alapvető tényezőjének: a közönségnek az igénye sem. A toll mesterei ugyancsak elemükben voltak, amikor szenvedéllyé fokozott hivatásuk emlékeit ebbe a könyvbe sűrítették s így történt meg, hogy jóllehet, azt szerényen csak évkönyvnek szánták, több lett belőle: a magyar újságírás egyik legfontosabb ágazatának könnyed és mégis komoly történelme s benne egy kicsit Budapest ötvenesztendős kaleidoszkopja is. És ámbár mindenik írás alatt más-más ismert névvel találkozunk, valamennyiben egyformán felfedezzük a mindenki számára érdekes szakszerűséget.

Az újságírás nem tartozik a könnyű mesterségek közé. Születni kell reá, nemcsak írói, hanem külön újságírói tehetséggel. Ahhoz azonban, hogy valaki jó riportert legyen, nem elég csak újságírónak lenni: csendőrnek, rendőrnek, detektívnek, közönségnek is kell lennie egy személyben. A riportert nem akkor vesz tollat a kezébe, amikor elkezd a munkáját, hanem, amikor befejezte. A riportert, amit az újságolvasó a kezébe kap, már csak szavakbaöntése annak, ami a külön-külön fáradsággal egyenként összegyűjtöttekből leszűrődött s az olvasó számára valónak vagy szükségesnek bizonyult, de hányszor teszi sokszorosát ennek az a munka, amelyről az olvasó nem vesz tudomást. És a riportert munkájának ez az aránylag könnyebbik része, a nyilvánosság előtt beszámolás is tökéletes, biztos hozzáértést követel, hiszen az élet, főként pedig éppen a bűnöző élet ezerféle változata ebben a tekintetben is új és új feladatok elé állítja a riportert, akinek néha egynéhány, percek alatt papírra vetett vagy gyorsírásra diktált

fürge mondatban is művészien kell minden ellentétes igényt kielégítenie: a sokszor célszerű, máskor kényeszerű diszkrécióét, a mindent tudni akaró újságolvasóét, no meg sokszor a törvény nem csekély számú paragrafusaiét is.

Túlhaladott lenne érveket felhozni annak a bizonyítására, hogy a közbiztonság szervei és a sajtó mennyire egymásra vannak utalva. Mi tudjuk legjobban, hogy mit használhat a közbiztonságnak a rendőrség vagy a csendőrség és a sajtó egyetértése és összeműködése, ha megvan és mit árthat, ha hiányzik. Éppenséggel nem mindegy, hogy — magunkról beszélve — a mi munkánkban mi kerül a nyilvánosság elé s mi nem, s ami pedig odakerül, milyen formába van öntve. Nem a magunk munkájának elismerését vagy elhallgatását értjük ezalatt, ámbár természetesen ez sem lehet teljesen közömbös a számunkra, hanem annak csupán a közbiztonsági vonatkozását: mennyire megkönnyíti a nyomozás és rendtartás munkáját a nyilvánosság segítsége s mennyire megnehezíti, ha sok és nehéz feladataink közepette magunkra maradunk. Meg azután amilyen romboló hatással lehet a közérkölciségre egy bűncselekmény erkölcstelen kitergetése s amilyen veszélyt rejt magában egy bűnbe sodródott, de a társadalom számára még megmenthető szerencsétlennek szükségtelen kipelegérezése, éppen annyira hasznos, sőt egyenesen nélkülözhetetlen segítőeszközünk a sajtó nyilvánossága akkor, ha olyan gonoszságok ellen kell küzdenünk, amelyek a törvényes rendet, a társadalmi vagy közélet tisztaságát vagy az ország más, egyetemes érdekeit veszélyeztetik. Itt töltheti be a sajtó igazán és teljesen a maga nevelő, intő, elrettentő, sőt, ha kell, társadalmilag büntető hivatását is.

A magyar újságírás mindig büszke lehetett azokra a munkásaira, akikre ez a többször hálátlan, mint hálás és sohasem kényelmes feladat hárult. Büszkén és a becsületesen végzett újságírói munka nyugodt tudatával írhat ez a gárda most már ötven év után egyszer önmagáról is s léphet a nyilvánosság elé nemcsak azzal, ahogy megírta a könyvét, hanem azzal is, amiről számot ad benne. Mirőlünk, csendőrökről, sajnos, kevés szó eshetik benne, mert az alatt az ötven év alatt, amelyet magába foglal, elődeink nem osztották a mi mai nézeteinket. Örömmel olvassuk azonban az évkönyvben a rendőrtisztviselői kar reprezentánsainak és a rendőri újságírás kiválóságainak közleményei között az immár működő csendőrségi sajtóiroda vezetőjének sorait is, ígéretként annak, hogy a következő évkönyvben a csendőrség és a sajtó egymásratalálásáról és barátságáról is bőven akad majd írni való.

Ennek reményében gratulálunk a szép évkönyvön át az ötven esztendőhöz!

A kikérdezésről.

írta: vitéz PAKSI-KISS TIBOR százados.

A *Csendőrségi Lapok* folyó évi 12. számában megjelent hasonló című közleményemben ismerttettem azokat a körülményeket, amelyek gyakran megnehezítik a csendőr feladatát, hogy az általa kikérdezett tanúból kivegye, amire szüksége van, jobban mondva ismerttettem azokat az indokokat, amelyek egyik-másik tanut olyan irányban befolyásolnak, hogy vagy egyáltalában semmit, vagy pedig hamis adatokat adjon elő a csendőrnek.

Az utasításunk szigorúan tiltja, hogy a csendőr a gyanúsítottal vagy a tanuval szemben bármiféle kényszereszközt alkalmazzon azért, hogy tanuskodjék, vagy hogy igazat mondjon. Az ilyen meg nem engedett eszközöket az utasítás nemcsak azért tiltja, mert a törvénynek a csendőr is éppen úgy alá van vetve, mint bárki más, büntetendő cselekményt tehát neki sem szabad elkövetnie, hanem azért is, mert az erőszakkal kikényszerített vallomás értéktelen. A gyanúsított vagy a tanu ugyanis a csendőr előtt tett előadását a bíróság előtt bármikor visszavonhatja, akkor pedig a csendőr jelentése egymagában nem sokat ér, nem is beszélve arról, hogy a bántalmazás miatt milyen szigorú büntetés vár a csendőrrre. Nem az a fontos, hogy a bűncselekmény a mi tevékenységi kimutatásunkban kiderítettésként szerepeljen, hanem, hogy azt a bíróság is annak tekintse, vagyis, hogy a gyanúsított bűnösségét a bíróság is bebizonyítottnak, illetve a tanu vallomását valónak vegye s ennek alap-

ján a gyanúsítottat elítélje. Ezt pedig bántalmazással nem lehet elérni.

Aki kikérdezés közben bántalmaz, az rendszerint nem jó csendőr. Az ész, a tudást, ha hiányzik, nem lehet ökölrel pótolni. Ha az országnak csak olyan csendőrökre lenne szüksége, akik bántalmazással tudnak nyomozni, akkor luxus lenne a sok iskola és a sok tanulás, elég lenne egyszerűen olyan tudatlan embereket csendőrökként alkalmazni, akik a gyanúsítottat vagy a tanut minél jobban el tudják verni. Csakhogy ez egy olyan művelt államban, amely a jog és nem az ököl uralmára van felépítve, nem lehetséges. De nem is szükséges, mert hiszen van annak nagyon jó és megengedett módja is, hogy a csendőr a tanut tanuskodásra bírja, csak éppen egy kicsit túl kell a tanu eszén járnia. Ez azonban viszont csak akkor lehetséges, ha a csendőr ismeri a kikérdezés összes logikai és taktikai szabályait, amelyek ma már a kriminalisztikának egészen külön, önálló ágazatává fejlődtek.

A mult közleményemben ígértem, hogy ismertetni fogom a kikérdezés technikáját olyan szempontból, hogy miként kell a csendőrnek a tanutól megtudnia, amit akar. Mielőtt azonban erre rátérek, szükségesnek tartom, hogy egynéhány általános tudnivalót még felemlítsek.

Újságokban gyakran találkozunk azzal a kifejezéssel, hogy a tettes a „keresztkérdések súlya alatt” megtört és a bűncselekményt beismerte. Az újságolvasó közönségnek imponál a „keresztkérdés” kifejezés, a valóságban azonban senki sem tudja, hogy mit kell ezalatt érteni. Nem is tudhatja, mert kereszt-

Délibáb . . .

Magyar erdők lakója voltam
kárpáti ősi bércen,
hol mélység zúg szilaj habokban
s fenyőket-tépő szél terem.
Az ormok még hótól búcsúznak,
mikor a rózsa már fakad,
a Tisza is ott indul útnak,
ölelni róna-tájakat.

Mélázva egy-egy árva szirten,
míg lenn a vízmoraj zenélt,
hányszor repült a vágyam innen,
szelíd, szép rónaság, feléd:
hol álmodozva reng kalászkod,
halkan mesél a réti nád,
dalolnak csendesen halászhok,
jár játszadozva délibáb.

S lesujtott ránk az Isten ökle,
ki ezer évig türt nekünk:
ellenség ült a bércetetőkre,

elvette tőlünk tűzhelyiünk.
S mint új fészket keres a gólya,
mikor a régi rombadólt:
lettem magyar mezők lakója,
hol végtelen a rónaföld.

De hegyvilágom, hű szerelmed
velem jött minden átkokon:
s most csendes csermely vize mellett
erdőzúgásról álmodom.
S míg forró nap sugára éget
s halkan mesél a réti nád:
a messzeségben drága képed
játszik velem, mint délibáb.

Szamolányi Gyula.

Manőver.

írta: AXA ROLF.

Kovács Bálint uram három dologról volt nevezetes. Először is ő volt Zalarét legmódosabb gazdája. Másodszor fukar volt, mint a hét sovány esztendő, harmadszor és legfőképpen pedig olyan szép lány, mint az ő Böskéje, nem volt még egy tán az egész nemes Zala megyében sem.

E három tulajdonságoknál fogva természetes, hogy sűrű istennyilázások között vett tudomást a nagy eseményről, hogy: jönnek a katonák!

Az, hogy éppen a híres zalai háziezredet fogják Zalaréten elszállásolni, amelyben a községnek nem egy fia szolgált, mitsem vont le a haragjából. Kovács Bálint uram ugyanis jómaga is katonaviselt ember volt és

kérdés nem létezik s a szakember csak mosolyog, ha olvassa.

Maga a kifejezés onnan ered, hogy Angliában az ottani jog szerint a tanukhoz a kérdéseket a vádló és a védő, illetve gyanúsított intézik és mert ezek szemben ülnek, hát „keresztben” kérdeznak. Európa többi államaiban azonban a kérdéseket a tárgyalásvezető intézi és csak utólag intézhet külön-külön a vádló és a védő is kérdéseket. A nyomozás szakában azonban nincs vádló és védő, csak nyomozó van, aki egymagában nehezen tudna „keresztben” kérdezni.

Ha tehát nálunk ezt a kifejezést használják, akkor az nem egyéb, mint téves kifejezés, mert rendszerint olyan apró részletekre vonatkozó kérdéseket értenek alatta, amelyek a tanu vagy gyanúsított előadásának részleteibe hatolva, az abban foglalt ellentmondásokat és valószínűtlenségeket szembeállítják, hogy ezáltal a tanut vagy a gyanúsítottat, aki látja, hogy minden tagadás hiábavaló, beismerésre bírják. Ha megfigyeltük, hogy a tanunak az általános kérdésekre adott feleletének elbírálása után mi történik, láthatjuk, hogy ugyanazon apró részletkérdésekkel igyekszünk a hézagokat pótolni, a valószínűtlenségeket és ellentéteket felderíteni, mint az itt a keresztkérdések alatt vázolva van. A régmúlt időkben, amikor még a kikérdezéseket nem ilyen részletesen, minden tekintetben felkészülve ejtették meg, mint ma, akkor keletkezett ez a helytelen elnevezés, mert akkor is voltak csendbiztosok, bírák stb., akik nem elégedtek meg a felületen kikérdezéssel, hanem részletesen, össze-vissza, keresztül-kasul kérdezték az illetőt, hogy vallomásának értékéről és az ügyről tiszta képet nyerjenek.

nagyon jól ismerte a manőver lélektanát, amelynek legfőbb törvénye így fejezhető ki: megenni, ami megehető, meginni, ami megiható, megcsókolni, aki megcsókolható. Már pedig éppen ezekből elég akadt a Kovács Bálint uram portáján. Leánya ugyan csak egy volt, de az, mint már mondtam, felért százzal is.

A Böske már amúgy is elég gondot okozott neki. Mert nem az a lány volt, aki szégyenlősen babrált volna a köténye szélével, ha legény kacsintott reá. Böske olyan gyakorlatra tett szert a visszakaesintásban, hogy hideg-meleg futott végig a férfinépen, akire egyszer rávillantotta a két bogárszemét.

Szóval, Kovács Bálint uram nyugtalanzkodott. Elzárt minden elzárhatót, tyúkot, libát az ólba, szalonnát, sonkát a kamrába. Jómagának a ház mögötti gyümölcsösben vetett ágyat, a méhesben, gondolván, hogy ilyenformán vigyázhat a mézre is, meg a császárkörtékre és a kantalup-dinnyére is. Az ám! De ki vigyázz Böskére?

Némi fejkavarások után Kovács uram úgy vélte, hogy megtalálta a mentőötletet. A mentőötletnek Szarka Pista volt a neve.

Szarka Pista derék szál legény volt, no meg az a nyolcvan hold se kutya, amin egymaga gazdálkodott. A Böske se nagyon húzódozott tőle. De volt egy hibája, ami Kovács Bálint uram szemében öreg hiba volt.

— Öcsém, — mondta neki, mikor a legény vagy másfél hét előtt megkérte a Böskét, — én nem mondom, hogy nem, de azt se mondom, hogy igen.

— Aztán mért? — kérdezte Szarka Pista szorongva.

— Mert hogy nem vagy egész ember.

— Nem-e?!

Csak azért tartottam szükségesnek a keresztkérdéseket megemlíteni, nehogy valaki, ezt a kifejezést hallva, annak valami titokzatos, különös értelmet tulajdonítson. Ezeket minden kikérdező (nyomozó) alkalmazza, aki a B. P. szabályainak betartásával eszközözi a kikérdezést. (B. P. 211. §: „Az általános kérdések után a tanunak alkalom adandó arra, hogy mindazt, amit az ügyről tud, összefüggőleg elmondhassa. A további kérdésekkel arra kell törekedni, hogy a mutatkozó hézagok pótolva s a bizonyítás tárgyát tevő körülmények és különösen a tanu tudomásának alapja felderítve legyenek.”)

A kikérdezések általános időbeli sorrendje a következő:

1. A bűncselekmény tudomásul vétele, ehhez tartozik a sértett első kikérdezése, a panaszfelvétel.

2. Tanuk felkutatása.

3. Elbírálása, hogy a tanut szabad-e kikérdezni és hogy köteles-e az ügyben vallomást tenni.

4. A tanuk kikérdezésére való előkészület, ide tartozik az ügy teljes és részletes ismerete is.

5. Bizalmi egyének szerzése.

6. A tanuknak munka- vagy lakóhelyükön való felkeresése, esetleg a községi előjáróság által a község házára való beidéztetése, vagy ha szükséges, elővezetése.

7. A bizalmi egyének figyelmeztetése, hogy mindent igyekezzenek maguknak megjegyezni.

8. A tanu figyelmeztetése az igaz vallomásra.

9. A tanu személyi adatai.

10. A tanunak a gyanúsítottal való viszonya, az ügyben való érdekeltiségének megállapítása szempontjából.

— Nem bizony. Mert egész ember az én szememben csak katonaviselt ember lehet. Hány éves vagy?

— Huszonegy leszek a télen.

— No látod. Amíg a három esztendőt ki nem töltöd, szó se lehet a dologról. Akkor leszel egész ember!

Ez ellen Szarka Pista nem igen tudott mit felelni. Érezte, hogy van valami igazság a Kovács Bálint uram szavában. Búsan elkullogott hát. Legjobban az búsította, hogy a Böskén nem látszott, hogy valami nagyon búsulna.

Szóval, Kovács uram elhivatta Szarka Pistát.

— Öcsém, — kezdte — kell-e még a lány?

— Ha adja, Bálint bácsi... — mondta Pista felvillanó szemekkel.

— Nono. Csak azért kérdelem, mert jönnek a katonák. Hát ha kell, vigyázz rá. Én a méhesben alszom, te meg aludj itt a tornácon. Vagyis inkább ne aludj, hanem nyisd ki a szemedet.

— Hát azt hiszi, Bálint bácsi, hogy Böske...

— Én nem hiszek semmit, nem szólok semmit, öcsém. De én is voltam katona s ha te is az leszel, majd megérted a dolgot. Hát vigyázol-e?

— Hát hogyan vigyáznék. De aztán adja-e a lányt?

— Majd meglátjuk, — felelte Kovács uram diplomatikusan.

*

Ájnc-cváj! Linksz-reksz! Te Czepe, huzd ki magad! Ájnc-cváj! Balog, töröld meg a patrontáskádat a portól, itt a falu! Linksz-reksz! Boros, ne mássz úgy, mint egy ganajbogár! Még ez a rongyos harmincöt kilométer is lever a lábadról? Ájnc-cváj! Nyomd meg, a

11. A tanu felhívása az eset összefüggő előadására.

12. Az általános előadás összehasonlítása a már rendelkezésre álló vagy még szükséges adatokkal.

13. Hézagok, ellentmondások felderítése részletkérdések útján.

14. A tanuk vallomásának összefoglalása, esetleg pótkérdések eszközzése.

15. A tanuk vallomásából folyóan esetleg szükségessé vált pótkérdése a gyanúsítottnak, ha előzőleg már kikérdeztetett.

16. A sértett esetleges pótkikérdezése.

17. Ha a gyanúsított még kikérdezve nem volt, akkor első kikérdezésére előkészület.

18. Gyanúsított részletes kikérdezése.

19. Gyanúsított kikérdezési eredményének elbírálása és az eddigi adatokkal való összehasonlítása.

20. Ellentétek felderítése és a még esetleg szükséges pótkérdések bevezetése.

21. A kikérdezések eredményének összeállítása és lezárása.

A kikérdezés helyes és eredményes eszközzéséhez nem elég annak gyakorlati keresztülvitelét ismerni és tudni, hanem ismerni kell azokat a lélektani tényezőket is, amelyek a tanút (sértettet, feljelentőt) a vallomás, illetőleg a feljelentés megtételénél befolyásolják.

Ezeknek a belső lelki okoknak ismerete révén jön a csendőr abba a helyzetbe, hogy az előadottakat kellőleg értékelni tudja és hogy a nyomozásnak hamis tanuvallomások által helytelen irányba terelését megakadályozza.

Minden tanuvallomásnál szem előtt kell tartani azt az alapvető szabályt, hogy a tanu:

1. nem hazudik és nem téved, tehát az eseménye-

ket a valóságnak teljesen megfelelően, a történetek hű tükröként adja elő;

2. nem hazudik, de téved, vagyis az eseményeket tévesen észlelte és így bár azt hiszi, hogy az igazat vallja, vallomása ennek dacára sem fedi a tényeket;

3. nem téved, de hazudik, vagyis a történeteket jól észlelte és helyesen is fogta fel, de valamilyen befolyás folytán készakarva nem az igazat mondja;

4. téved is, hazudik is, vagyis az eseményeket tévesen észlelte vagy fogta fel, de valamilyen okból ezt sem úgy adja elő, ahogy észlelte, hanem elferdíti.

Ha ezt a négy esetet, amely minden tanuvallomásra vonatkozik, figyelembe vesszük, akkor az összes vallomásokat szavahihetőség szempontjából három főcsoportra lehet osztani. És pedig:

a) Igaz;

b) Jóhiszemű hamis és

c) Rosszhiszemű hamis tanuvallomásokra.

Vegyük ezeket sorjában.

Az igaz vallomások bővebb magyarázatra nem szorulnak. Aki teljesen a valóságnak megfelelően, a történetek hű tükröként adja elő vallomását, az igaz vallomást tesz. Ilyen vallomást nyílt, becsületes, vallásos, megfelelő észbeli tehetséggel megáldott, ép, egészséges érzékkel bíró emberektől várhatunk. Sajnos, a vallomások túlnyomó része nem ilyen, mert a később felsorolt okok sokszor még a legjobb szándéktól vezetett tanut is valótlán tények előadására ösztönzik.

A jóhiszeműen hamis vallomások a kikérdezendő beteges állapotából, vagy pedig azokból a hibaforrásokból keletkeznek, amelyeknek az ember lélektani törvényszerűségeknél fogva rajta kívülálló okokból, ki van téve.

kutyafáját! Kiss, mars vissza a sorba! Nem fogsz ki-lépni! Hogyne! Már megint egy maródi. Persze a drittétől. Ilyen rongy népséget se láttam életemben!

Örmester úr Gajdacsí fujt egy nagyot, megtörölte veritékes homlokát, aztán ismét nekieresztette öblös hangját, hogy lelket verjen a tizennegyedik század lehervadt virágszálaiba. Keméry napjuk volt, az igaz. De hát ez a manöver. Meg aztán már látszott Zalarét aranyozott keresztje és örmester úr Gajdacsí minden igyekezete odairányult, hogy valaki ki ne dőljön. Maga is zalaréti volt és így kétszeresen becsület kérdése volt számára, hogy a század lehetőleg stramm legyen, ha a faluba érkezik.

Végre a falu szélénél voltak. A zenekar belevágott az ezred indulójába. A fáradt bakák fölkapták a fejüket. Muszáj volt, mert az ablakok, ajtók tele voltak fehérnéppel. Hangos kiáltások röpködtek innen-onnan:

— Nini, a Boros Jóska!

— Adj isten, Szántó Gyuri!

— Ott meg a Nagy János!

Szóval volt öröm. Örmester úr Gajdacsí általános bámulat tárgyát képezte és méltóságteljesen fogadta némely idősebb gazda köszöntését, akik valamikor vele együtt rekrutáskodtak.

A szállás csinálók hamarosan elvezették a századokat az elhelyezési körletkebe és nem telt bele egy félóra, minden ház tele volt sürgéssel-forgással, pucolással, mosakodással, tréfával. A zalarétiak kitétek magukért. Olyan vendégséget csaptak, hogy a bakák még harmadnap is szuszogtak a sok jótól, amit beléjük tömtek.

Annál komorabban nézett a világba az a svarm, amely a Kovács Bálint uram házához került. Mert biz-

ott nyoma sem volt se adj istennek, se vacsorának. Kovács uram gyanakvó morgással mérte végig a jövevényeket. A helyzet egyáltalán nem volt biztató. A svarm búsan cihelődött be az üres istállóba, amelyet szállásul jelöltek ki a számára.

— Pfüh! — nyögte Czepe, ledobva borjúját egy szénakötegre. — Hát ezért kellett harmincöt kilométert kutyagolni?

— Eszi a fene az ilyen kvártélyt, — duplázott rá Balog Jóska.

— Tán tönkrement vóna a gazda, ha egy kis vacsorával vár, — morgott Vasadi Gyuri.

A svarm nyomott kedélyállapotban fogott neki a rüsztung kipucolásának s még nyomottabb hangulatban szüröcsölte később a feketekávéét. Csak úgy, komisszal. Közben innen is, onnan is áthallatszott a szomszédból a többiek nótázása, lanyok viháncolásával tarkítva... Nem is állották meg, hogy el ne menjenek egy kissé széjjel nézni.

Mire hazajöttek, már némileg rózsásabbnak látták a világot, amihez a szomszédoknál beszédett egy-két liter is hozzájárult.

— Azért még nem kell búsulni, — jelentette ki Czepe nagy magabizással. — Éhen nem halunk. Van gyümölcsös.

— Én meg jóképű kacákat láttam arra hátrább az ölben, — referált Balog.

— Hát még a lány!

Vasadi Gyuri lelkesült felkiáltása magára vonta a közfigyelmet.

— Lány? Hol? Milyen? — faggatták.

Vasadi Gyuri égnék emelte szeméit, így jelezve elragadtatását.

Azok a beteges állapotok, amelyek a jóhiszemű téves tanuvallomásokot előidézik, rendszerint a vádaskodási hajlamban, a beteges hazudozásban, az emlékezetcsalódásban és a jóhiszemű önfeljelentésben nyilvánulnak meg.

A vádaskodók a panasztevőknek (tanuknak) azt a fajtáját képezik, akik különböző mende-mondák, szóbeszédre iránt igen fogékonyak és beteges igazságszeretettől vezettetve, jóhiszeműen feljelentéseket, terhelő vallomásokot tesznek. Az ilyenek szentül meg vannak győződve, hogy az, amiért a feljelentést megtették, meg is történt, azt maguknak kiszínezik és a végén annyira belelovagolják magukat a dologba, hogy ők sem hiszik, hogy nincs igazuk. A jóhiszemű vádaskodás kiindulópontja rendszerint a szenzációkeresés, öncsalódás, üldöztetési téveszme és a pletykálkodási hajlam.

Még értelmes embereknél is gyakran előfordul, hogy hallanak valamit, azt kiszínezik maguknak és anélkül, hogy a hallottak valóságáról meggyőződnek, továbbadják. De vannak olyanok is, akik nemcsak továbbadják az ilyen dolgokat, hanem, ha azok az igazságérzetüket sértik, feljelentéseket tesznek. Sokkal gyakrabban előfordul ez kisebb értelmi színvonalon álló embereknél. Ilyenkor csak a nyomozás során lehet a tanu tévedéséről meggyőződni, de mindig szem előtt kell tartani, hogy a tanu erről nem tehet, ezért tehát őt felelősségre vonni vagy vele gorbáskodni a nyomozónak nem szabad. Vádaskodási hajlamot sok esetben koponyasérülés is okozhat, mert koponyasérülteknél a sérülés után sokszor bizonyos emlékezetdefektus következhet be és ennek következtében a sérültek maguknak az eseményekről téves képet alkotnak.

Vannak emberek, akiknek természetük és mint-

egy lelki szükségük a hazudozás és addig hazudnak, amíg végre maguk is elhiszik, amit állítanak. Az ilyen hazudozás sokszor aggsági tünet is lehet, de szervi agybetegségeknél is előállhat, akik emlékezetük hiányosságát titkolandó, sokszor egész meséket találnak ki, amelyek a valóság látszatával bírnak, de semmi alapjuk sincs. A kikérdezések folyamán erről nem nehéz meggyőződni, mert a többi beszerzett adatokból, tanuvallomásokból a hazudozás nyilvánvalóvá válik. Az emlékezetcsalódás a jóhiszemű vádaskodásnak emlékezetcsalódáson alapuló fajtája. Gyakran előfordul, hogy egyes narkotizáló szerek hatásaként, vagy ájulás, sérülés, más öntudatlan állapot következményeként az emlékezetben hiányok állnak elő és ezeket az illető magának a képzeletében kitölti. Ebből gyakran egész történetek állnak elő, akik szintén jóhiszemű hamis vallomásokhoz vezethet.

Előfordul az is, hogy egyesek bizonyos lelki elváltozás, kényszer hatása alatt alaptalan vádakot emelnek maguk ellen. Sokan csak azért jelentik fel magukat, hogy híres emberek legyenek, az újságba kerüljenek, hogy beszéljenek róluk. Előfordult, hogy egy nagy külföldi város rendőrségénél, valahányszor egy szenzációsabb bűneset napvilágra jutott, állandóan jelentkezett egy pincér és magát bevádolta. A nyomozás során minden esetben beigazolódott, hogy ártatlan. Orvosi megfigyelés alá vették és megállapították, hogy valami belső lelki kényszer miatt jelenti fel magát. Mikor egy bűncselekményről olvasott, olyan nyugtalanosság és félelem fogta el, hogy nem tudta mit tegyen és addig nem nyugodott meg, amíg magát mint tettest fel nem jelentette. Az ilyen önfeljelentők a nyomozást sokszor igen megnehezítik és hamis útra terelik.

A tanuvallomásoknak azok a hibaforrásai, ame-

— Bent van, a házban. De nagyon vigyáz rá az apja. Pedig úgy kacsintgat, hogy no!

E pillanatban halkan kopogtattak az istálló ajtaján. Az ajtó nyílt és megjelent mögötte először egy nagy kosár, a kosár mögött pedig egy piros fejkendő, a kendő alatt meg két bogárszem: a Böske.

— Vitéz urak — sugta halkán, gyorsan — ihol ez a kosár, benne sonka, kenyér, miegymás. Tudom, hogy éhesek, aztán szegény volna, ha csak így hagynám magukat. Bort is hoztam volna, de nem lehetett az édesapám miatt. De ihol a pincekulcs, lúgyis a méhesbe megy aludni, hozzanak fel amennyi jólesik, oszt a kulcsot tegyék az ablakomba, ott alszom az ámbitus felől, a kis szobában...

Sarkon fordult. A szoknyája ingerlően libbent egyet. Ez már több volt, mint amit a Czepe lobbanékony szíve elbírt. Hirtelen átkarolta Böskét hátulról és egy cuppanós csókot nyomott az arcára.

— Ez a tied, libám!

— Ez meg a magáé! — felelte Böske és egy éppen olyan cuppanós pofont mért le Czepének. Rögtön ezután kuncogva kiszaladt.

— A roseb... — nézett utána Czepe, a képét dörzsolgetve.

A többi nevetett.

— E bíz a tied volt, komám —, vigyorgott Balog.

— Eszemadta szentje —, csettintett Vasadi Gyuri. — És hogy pereg a nyelve! Szóhoz se jutottunk!

— Az a fő, hogy énnivalóhoz jutottunk — állapította meg Boros.

Mondanom sem kell, hogy nem sok időbe telt és üres volt a nagy kosár. A Böske dicséretét zengte egy-

hangúan az egész svarm, míg végre a lakoma vége felé Boros Jóska felvetette a kérdést:

— Aztán lássuk most azt a pincekulcsot!

Kerestek, kutattak, a pincekulcs nem volt sehol.

— Biztosan magával vitte! — vélte Czepe.

— Akkor hát bor nincs, — állapította meg káplár úr Keresztes, a svarmkommandáns. — Aludjunk hát.

Nem volt mit tenni. Jót húztak a kútnál a vizesvederből. Kint, valahol a főtéren, felhangzott a takarodó. Bent, az istálló sötétjében, folyt még a szó egy darabig — persze a Böskéről. De aztán elcsendesedtek és nemsokára innen is, onnan is hatalmas hortyogás vegyült a széna zizegésébe. Az alvó falura ráborult az éjszaka.

Csak Czepe virrasztott. A csók, meg a pofon emléke nem hagyta nyugodni. És mialatt nyitott szemekkel meredt a sötétségbe, kezében görcsösen szorongatta a — pincekulcsot, melyet észrevétlenül csent ki a kosárból. Mert, hogy a dolgot a Böskével nem hagyja annyiban, azzal már az első percben tisztában volt, ahogy a lányt megpillantotta. Mivel pedig attól tartott, hogy ha megindul a borozgatás, nem egyhamar alszanak el a többiek, hát eltüntette a kulcsot idejében. Hogy is mondta a Böske? Az ámbitus felőli szobában alszik... A kulcsot meg tegyék az ablakába...

Czepének egyszerre igencsak melege lett. Közben állandóan figyelt a sötétbe, alszik-e már mindenki. Minden eshetőségre ő maga is hortyogni kezdett, hogy minden esetleges gyanút eltereljen magáról.

Végre úgy vélte, hogy itt az idő. Mindenfelől mély, egyenletes hortyogás és szuszogás jelezte, hogy a svarm alszik, csak itt-ott zizegett a széna, mikor valaki átfordult a másik oldalára.

Czepe most akcióba lépett. Végtelen óvatossággal,

lyeknek az ember a lelki élet törvényszerűségeinél fogva ki van téve, a tanúságtételnél szereplő következő lelki tényezőkből keletkeznek: az akarat, az észreállítás, a felfogás és emlékezés.

Az akarat alatt ebben az értelemben a tanuskodásra való hajlandóságot értjük, mert aki nem akar, az nem vall, nem tanuskodik. Ezt a kikérdezőnek sohasem szabad szem elől tévesztenie és mindig arra kell törekedni, hogy a kikérdezettben a vallomásra való hajlandóságot felébressze.

Az észreállításnak három alakját ismerjük: az elemi észreállítás (perceptio), az összetett észreállítás (apperceptio) és az azonosító észreállítás (identificatio). Az elemi észreállítás nem egyéb, mint valamely érzékelés tudatossá válása. Az összetett észreállítás az, amikor valamit összes sajátosságaiban elemezve fogunk fel, az azonosító észreállítás pedig akkor áll elő, amikor az említett benyomásról megállapítjuk, hogy a tudatunkban már megvan, már előbből ismeretes.

Az észreállításnak beteges tünetei a hamis észreállítások vagy érzékelési zavarok, amelyek vagy hallucinációkban, vagy illuziókeltésben nyilvánulnak. Hallucinációnak azt mondjuk, amikor az ember minden alap nélkül valamit lát, hall vagy érez. Pl. a beteg zenét hall, pedig teljes csend van. Az illuziónak már van valamilyen alapja. Pl. valaki az árnyékot embernek nézi, stb.

Az észreállításnál nagy szerepük van:

- a) az érzékszerveknek,
- b) a rendelkezésre álló időnek,
- c) a figyelemnek,
- d) az érdeklődés fokának,

hogy senkit fel ne ébresszen, négykézláb mászni kezdett az ajtó felé. Közben állandóan hortyogott, hogy a széna neszét valahogy letompítsa. Körülötte kórusban felelt az alvók hortyogása... Centiméterenként előrejutva, már az ajtó közelében vélte magát, midőn előrenyújtott keze meztelen láb talpához ért.

— Rossz a irány —, gondolta és tovább hortyogva kissé balfelé fordult. De egy pár pillanat múlva újra csak egy talpat ért a keze.

— Fenét —, tűnődött —, mi ez?

Újabb hortyogások között irányt változtatott. De alig nyújtotta ki kezét, megint csak egy meztelen talphoz ért. Ezuttal már nem ment olyan simán a dolog, mert a talp tulajdonosa nyikkant egyet és úgy rugta képen Czepét, hogy menten a torkán akadt a hortyogás.

— A rosseb... — hördült fel mérgesen és végkép megzavarodva, hirtelen gyufát vett elő, hogy egy kicsit tájékozódjék.

A gyufa fellobbant. És Czepe bámolt.

Az egész svarm hangosan hortyogva ott torlódott négykézláb az ajtó körül és kereste a kijáratot... Az utat Böske felé... Egyik se aludt.

A legények elképedve meredtek egymásra egy pillanatig, de aztán kitört a hahota. Nevettek, hogy rengett belé az istálló.

Alvásról persze egyelőre nem igen volt szó. A Böskeről persze ilyen körülmények között még kevésbé. Czepe előadta hát a pincekulcsot, holmi zavaros magyarázatot fűzve hozzá. Persze nem nagyon hittek neki és a pokrócozástól csak úgy menekült meg, hogy vállalta a bor elhozatalát.

— De aztán iránytartsd ám a pinceajtó felé, —

- e) a hangulatnak (izgalomnak) és
- f) az optikai csalódásnak.

Az észreállítás főfeltétele az érzékszervek helyes működésében rejlik. Az érzékszervek működésének eredménye a látás, a hallás, a szaglás, az ízlelés és a tapintás.

A tanuvallomásoknál leggyakrabban előforduló és így egyik legfontosabb érzékelés a látás. Ezért mindig mérlegelni kell úgy a tanuk, mint a feljelentők (sértettek) előadásánál, hogy az adott helyzetben láthatták-e azt, amit állítanak vagy sem. Ez a tanu vallomásának elbírálásánál, értékelésénél döntő fontossággal bír. Ennek elbírálásánál tudni kell, hogy a látás nemcsak az egészséges és ép szemtől, hanem a megvilágítástól is függ. Magában a szemben rejlő hibák lehetnek, pl. a színvaktság, a távol- vagy közellátás, az összes szembetegségek és a szem megsérülése. Vannak egyes mérgek, pl. a faszesz, amelyek szintén látási zavarokat idéznek elő. A megvilágítás abban az irányban befolyásolja a látást, hogy ugyanazon személyeket és tárgyakat különböző megvilágításban másként látjuk. Ehhez igen jól használható útmutatást nyújtanak Vincent francia tudós megállapításai, amelyek szerint az ember jóismerőst, akinek különös ismertetőjelei vannak, nappali világításnál 100 méterről, különös ismertetőjel nélkül 40—80 méterig ismeri fel. Ugyancsak napvilágnál ritkán látott embereket 25—30, csak egyszer látott embert körülbelül 15 méterről lehet felismerni. Holdvilágnál az első negyedben személyeket általában 2 és fél—6 méterről, teliholdnál 7—10 méterről lehet felismerni. Mindazonáltal legjobb, ha a csendőr próba útján győződik meg, hogy vajjon láthatta-e az illető azt, amit állít.

intette őt káplár úr Keresztes. — Mert a kulcsot majd én teszem vissza az ablakba!

Biztonság okáért még Balog Jóskát kirendelte őrszemnek az istálló ajtaja elé, hogy figyelje a Czepe út-irányát.

Czepe óvatosan, meztelán lopózott fel az ámbitusra, a pince bejáratához. Bedugta a nagy kulcsot a vasajtóba és megforgatta. A kulcs csikordult, az ajtó kitért.

— Megállj! — ordította egy hang és egy hatalmas marok ugrott Czepe torkának. A következő pillanatban mindketten a földön hemperegtek, szorgalmasan püfölve egymást, miközben Czepe hasztalanul igyekezett ellenfele száját betapasztani. Az ismeretlen támadó torkaszakadtából ordítani kezdett:

— Tolvajok! Rablók! Segítség!

A környéken mozgás keletkezett. Világosság gyult ki itt is, ott is.

— Alarm! — kiáltotta a szomszéd udvaron egy jól ismert basszus, az őrmester úr Gajdacsí hangja. Ez a hang elég volt ahhoz, hogy megfagyjon a Czepe veséjében a velő. Most már csak a menekülésre gondolt.

Hirtelen erőfeszítéssel felülkerekedett, legurította támadóját a pincelepcsőn és villámgyorsan ráfordította a kulcsot. Aztán hirtelen elhatározással beugrott a Böske ablakán.

— Szűz anyám...! — de már Böske száján volt a Czepe tenyere.

— Ne sikíts, ne sikíts, maradj nyugton... sugta a fülébe. — Nem bántlak galambom, ne félj... ne ne fészkelődj, a rosseb egyen ki... segíts rajtam... én vagyok a Czepe, akit pofonvágtál... a borért jöttem... ha elcsip az őrmester úr, végem van...

Fontos érzékelés még a tanuvallomások szempontjából a hallás is. A szaglás, ízlelés, tapintás már ritkábban játszik szerepet. Ezekben az esetekben is mindig meg kell győződnie a csendőrnek a lehetőség szerint, esetleg ha szükséges szakértő útján is, hogy érzékelhette-e az állított módon a tanu azt, amit mond. Ezek a próbák valamennyi érzékelés ellenőrzésénél ugyanolyan körülmények között történjenek, amilyenek az állítólagos észlelésnél fennállottak.

Minél hosszabb idő áll rendelkezésre, annál jobban lehet az illető dolgot érzékelni, annál jobban lehet azt megjegyezni és hívebben visszaadni. Ezért tartjuk szemelőtt, ha a tanu azt állítja, hogy valamit csak egy pillanatra látott, stb., akkor nem lehet tőle olyan részletes vallomást elvárni, mintha azt hosszabb ideig szemlélte volna.

A figyelem az előfeltétele annak, hogy valaki valamit, amit érzékel, észre is vegyen. Vannak, akik nem képesek jól figyelni, viszont vannak, akik jól tudnak ugyan figyelni, de a figyelmük hamar elterelődik, így azt egy dolgra összpontosítani nem tudják. A gyakorlatban is lehet tapasztalni, hogy ha valaki gondolataiba mélyedve megy, a körülötte történő eseményekről sokkal kevesebbet vagy egyáltalán semmit sem fog tudni, mint az, aki figyelmesen és egyébvel nem foglalkozva megy el ugyanott. Ha az ember egy gyűlésen van és nem figyeli meg az eseményeket, a gyűlés lefolyásáról tiszta képet nem tud nyújtani.

Az érdeklődés nem egyéb, mint kedv új dolgok észrevételére. Ez is fontos, mert, ha valami nem érdekli az embert, azt nem figyeli meg és így nem tud róla tiszta, határozott képet nyújtani. Pl. ha valakit a ruházkodás, a divat nem érdekel, hiába kérdik tőle, hogy

— Hát nem gyilkos? — sugta vissza Böske megkönnyebbülve.

— Gyilkos a fene... most bujtass el, de gyorsan...

— Az ágy alá! — súgta a lány.

Czepe eltűnt. Éppen idejekorán, mert odakint már drámai gyorsasággal peregtek az események. Örmester úr Gajdacsai mennydörögve kereste a bereicsafttal a rablókat. A méhes felől Kovács uram rohant elő. A szomszédok kutyái vadul üvöltöttek. Csak a svarm istállója maradt feltűnően csendes...

Egyszerre csak éktelen dörömbölés hallatszott a pince vasajtaján.

— Megvan! — ordította Gajdacsai. Felrántotta a pinceajtót, galléron ragadott egy sötét alakot, aztán se szó, se beszéd, úgy teremtette kétszer kupán, hogy az menten csillagokat látott.

— Halt! Ver da? — dörögte Gajdacsai; jöllehet a megállásra való felszólítás a már megtörtént galléronragadásra való tekintettel immár merőben fölöslegesnek látszott.

— Én... én... Szarka Pista vagyok... — nyögte a szerencsétlen. Mert a hűségeseen örködő Szarka Pistát gurította le Czepe a pincébe.

— Csakugyan, ez a Szarka Pista, — állapította meg Kovács uram.

— Mit csinálsz te az én pincémben? — tette hozzá hirtelen fellobbanó gyanuval.

Szarka Pista nyöszörgő magyarázatba kezdett, de szavait éktelen kotkodácsolás és gágogás szakította félbe, mely a tyúkólak felől hallatszott.

— Lopják a tyúkokat! — hördült fel Kovács Bálint uram és füttykösét megforgatta a feje fölött, rohant a

pl. egy mulatságon ki, milyen ruhában volt, nem tudja megmondani. Akit a könyvek nem érdekelnek, százszor is elmehet egy könyvkereskedés kirakata előtt és nem veszi észre a kitett érdekes könyveket.

A hangulat is befolyással van az észrevevésre. Ha az ember jó hangulatban van, több kedve van az észrevevésre is és így jobban észleli az előfordult eseményeket, mint ha rossz hangulatban van, eszi magát és önkéntelenül is arra gondol, ami őt rossz hangulatba hozta.

Hogy az izgalom mennyire befolyásolja az észrevételt, az is köztudomású. Egy akasztás után megkérdezték a jelenlévőktől, hogy a hóhér milyen kesztyűt viselt. Hárman háromféle színt mondtak, de voltak olyanok is, akik azt állították, hogy nem volt kesztyű a kezén.

Az optikai csalódás nem egyéb, mint az, hogy az ember nem úgy látja az embereket, tárgyakat és eseményeket, mint amilyenek, illetve ahogy történtek. (Pl. délibáb.)

A fentiekben kívül nagy befolyással van az észrevevésre még az is, hogy minő ingerek hatottak az észrevevőre közvetlenül az észrevevés előtt. Pl. teljes csendben a légy zümmögését is meg lehet hallani, míg egy hatalmas robbanás után még egy pisztolylövés is elkerülheti a figyelmet.

A felfogás nem egyéb, mint az észrevevés folyamatának a befejezése és abból áll, hogy az észleleteket az ember minden részletében magáévá teszi, már meglévő tudásával kapcsolatba hozza, úgy, hogy azokat bármikor vissza is tudja adni. Minél képzetesebb a tanu, azaz minél nagyobb a tudása, amellyel az észleleteket kapcsolatba hozhatja, annál jobban tudja azokat

baromfiudvar felé. Mögötte rohant Gajdacsai, magával hurcolva a boldogtalan Szarka Pistát, kinek a gallérját a viláért se eresztette volna ki a markából.

Czepe Feri, ki mindeddig reszketve lapult a Böske ágya alatt, most elérkezettnek látta az időt a cselekvésre. Előmászott és óvatosan kikémlelt az ablakon a sötét és üres tornácra.

— Isten fizesse meg, violám! — suttogetta, átkarolva a lány derekát és két forró csókot nyomott a piros ajkakra. Aztán eltűnt az éj sötétjében.

Éppen idejében, mert alig egy perc múlva már ott termett Gajdacsai. Vele volt Szarka Pista is, kinek alapos magyarázkodás után sikerült végre a gallérját kiszabadítania.

— Alarm! — kiáltott be Gajdacsai az istálló ajtaján. A svarm meglepő gyorsan sorakozott. Mintha csak előre tudták volna...

Gajdacsai megolvasta őket. Egy sem hiányzott.

— Mondtam én, hogy az én századomnál nincs tolvaj! — förmedt a leforrázott Kovács uramra. Igaz, hogy ezt jobb meggyőződése ellenére mondta, de ezt már a század becsülete kívánta így.

Egyéb aztán nem is történt. Azt mondanom sem kell talán, hogy a két libát, amit Balog Jóska lopott mialatt Gajdacsai Szarka Pistát püfölte a tornácra, másnap — hetedhét határon túl — jóízűen elfogyasztották.

— Te mentettél meg, komám — hálálkodott neki Czepe.

— Most kvittek vagyunk, — felelte Balog.

Kezet szorítottak és végérvényesen kibékültek a Zsuzsiért.

összefoglalni, megjegyezni és vallomásában visszaadni. Egy úgynevezett szaktanu, pl. egy orvos egy sérülés dolgában mennyivel értékesebb vallomást tud nyújtani, mint egy ahhoz nem értő laikus ember.

A felfogásnál is nagy szerepe van a rendelkezésre álló időnek, mert minél nyugodtabban tudja valaki az észlelteket átgondolni, annál jobban tudja azt teljesen megérteni és felfogni.

Az érzékelésnél nyert benyomások megelevenítését becslésnek nevezzük. A becslési képesség mindenkéül más és más. Ennek különösen nagy szerepe jut a tanuvallomásokról akkor, ha valaminek az időpontját, időtartamát, nagyságát, távolságát kell minden kétséget kizáró módon megállapítani. Egy biztosítási csalási ügyben az egyik tanu határozottan állította, hogy a káros, amikor a tűz kiütött, az ablakban volt s mintegy tíz percig nézte a tüzet és az oltásra semmit sem tett. A gyanúsított (káros) azzal védekezett, hogy csak egy pillanatra nézett ki az ablakon, hogy jönnek-e a tűzoltók és aztán rohant oltani. A bíróság kipróbálta a tanut, az ablakba könyökeltette őt, hogy addig maradjon ott, ameddig a gyanúsítottat a kérdéses alkalommal az ablakban könyökölni látta. A tanu félperccig sem könyökölt az ablakban és azt mondta, hogy körülbelül ennyi ideig látta az ablakban a gyanúsítottat. A bíróság a tanu vallomását, mint megbízhatatlant nem fogadta el.

A vallomásokról fontos tényező az emlékezés is, mert az eseményeket a tanu csak akkor tudja a valóságnak megfelelően előadni, ha azokra emlékszik. Az emlékezés fontosságát csak akkor tudjuk teljes egészében értékelni, ha az azt befolyásoló tényezőket és azok sajátosságait ismerjük. Az emlékezőtehetség is minden embernél más és más. Egyes lélekűbúvárok az embereket emlékezőtehetség tekintetében különböző csoportokra osztják: olyanokra, akik a látottakra, akik a hallottakra és akik a szagokra, ízre vagy arra tudnak visszaemlékezni, amit megtapintottak. Stóhr osztrák lélekűbúvár még továbbmegy és a látottakra való emlékezőtehetséget is több részre bontja, így szerinte van különös emlékezőtehetség a színekre, térbeli dolgokra, helyzetre, alakokra, stb.

Az emlékezést a következő három tényező befolyásolja:

- a) a megjegyző,
- b) a megtartó és
- c) a visszaadó képesség.

A megjegyző képesség attól függ, hogy mennyi idő áll rendelkezésre a dolog észlelésére, továbbá a figyelemtől, az érdeklődéstől, a hangulattól, izgalomtól és attól, hogy az észlelő az észlelt dolgot a már meglévő gondolataival (tudásával) kapcsolatba tudja-e hozni.

Az időnek nemcsak az a szerepe van valaminek a megjegyzésénél, hogy minél több idő áll rendelkezésre az illető dolog észlelésére, annál jobban meg lehet azt jegyezni, hanem ha sok idő múlik el az észlelés után, akkor a benyomások elmosódnak, sőt megváltozhatnak, ami megint új hibaforrása a tanuvallomásnak. Ilyen megváltoztatása az észleleteknek az emlékezetben történhetik: kihagyások, hozzátételtek, az észleletek összecszerelése és képzelődés révén. A figyelemnek, érdeklődésnek, hangulatnak, izgalomnak ugyanazon hatásai vannak a megjegyzésre, mint az észlelésre. Hogy mennyivel könnyebb megjegyezni valamit, amiről vagy amivel kapcsolatban már tudunk valamit, azt mindeki saját magán észlelheti.

A hangulatra még szükségesnek tartom megem-

líteni, hogy az ember mindég jobban megjegyzi azt, ami benne jó hangulatot keltett, mint a közönyös vagy rossz benyomásokat.

A megtartó képesség általában ugyanazoktól a tényezőktől függ, mint a megjegyző képesség. De mindig szem előtt kell tartani, hogy az egyéneknél nagyon különböző és terjedelme, hűsége, megbízhatósága és részletessége az észbeli képességtől (intelligenciától), a kortól, nemtől és az emlékezőtehetség igénybevételétől is függ, de nagy befolyással van rá az agy- és lelki működés rendje is.

A visszaadó képesség az a tulajdonság, amely lehetővé teszi, hogy észleleteinket és az azzal kapcsolatban keletkezett gondolatainkat előszóval vagy írásban is előadhassuk. Terjedelme a szóbőségtől, a kifejező képességtől és a műveltség fokától függ. A visszaadó képesség nagy mértékben ki van téve a rábeszélés, befolyásolás és beképzelés hatásának, valamint a hangulatnak is. A visszaadó képességet hátráltatja a dadogás, a némaság, süketnémaság. A néma, ha írni nem tud, csak jelek útján fogja tudni az észlelteket visszaadni.

A rosszhiszemű hamis vallomások, akár nem téved a tanu, de hazudik, akár téved és hazudik, nem annyira lélektani, mint inkább bűnügyi szempontból bírnak érdekességgel és fontossággal a csendőrré nézve. Az így valló tanuk a hamis tanuk. A BTK. értelmében, aki bűnvádi ügyben az ügynek valamely lényeges körülményére nézve hamis vallomást tesz, az hamisan tanuskodik. A hamis tanuzás oka legtöbbször az, hogy a tanu az ügyben valamilyen módon érdekelve van, mert ha a tanut a személyekhez semminemű érdekelttség sem fűzi is, még mindég lehet érdekelt, lehet az érzelmei folytán valamilyen irányban, pl. a terhelttel szemben az eljárás folyamán rokon- vagy ellenszenv ébred fel benne. Az igazi nagy bűnperekben szereplő hamistanuk nagy százaléka azonban teljesen érdekelt fél.

A rosszhiszeműen valló (hamis) tanukat három csoportra oszthatjuk fel: a rosszhiszeműen vádaskodók, a rosszhiszeműen önfeljelentők és az egyébként hamisan valló tanuk csoportjára.

A rosszhiszeműen vádaskodók rendszerint bosszúból, rosszakarattól, irigységtől vezetve vádolják meg embertársaikat, de vannak, akik azért vádaskodnak, hogy a helyzetükön könnyítsenek. Ilyen vádaskodások gyakran előfordulnak felbomlott szerelmi viszony, alkalmazottak elbocsátása, sikertelen zsarolási esetek alkalmával stb. A tanuvallomásokat, amikor azok nincsenek alátámasztva, ebből a szempontból is bírálat alá kell vonni. Előfordult, hogy egy vizsgálati fogoly úgy akart bosszút állni egy emberen, aki kicsempészett leveleit elfogta és ezáltal a bűnösségére a bíróságnak bizonyítékot nyújtott, hogy megszökve külföldre menekült és onnan feljelentette az illetőt, hogy az szöktette meg és egy kémjelentés kivetését bízta rá. Többször előfordult az is, hogy a tettes magasállású embereket vádolt meg bűnrészességgel, hogy őket is magával rántsa, mert így könnyebben remélt menekülni.

Ide tartoznak még a névtelen levélírók is, akik névtelenségbe burkolózva vádolják meg embertársaikat, egyrészt, hogy bosszúérzetüket kielégítsék, másrészt, hogy a nyomozást helytelen irányba terelve a büntetéstől megmeneküljenek. De szem előtt kell tartani azt is, hogy sokszor a névtelen levélíró csak azért akar ismeretlenül maradni, mert bosszútól fél, de a feljelentés valódi adatokat tartalmaz.

Vannak emberek, akik csak azért jelentik fel magukat kisebb bűncselekményekért, hogy fogságba kerülve, büntetésük letöltése alatt valamely nagyobb bűnük feledésbe menjen, ezért az ilyen gyanus önfeljelentők előéletét is mindig puhatolás tárgyává kell tenni. Van olyan önfeljelentő is, aki csak azért jelenti fel magát, hogy az igazi bűnösről a gyanu elterelje és hogy az így a büntetéstől megszabaduljon, vagy hogy a megszökéshez elegendő idő álljon rendelkezésre. Az ilyenek akkor, amikor az igazi tettes már biztonságban van, előállnak, hogy ők ártatlanok és azt bizonyítják is. Ennek ellenszere csak a pontos és legapróbb részletekig terjedő nyomozás. Nem szabad megelégedni a beismerő vallomással, hanem azt minden szempontból megvizsgálva, tárgyi bizonyítékokkal alá kell támasztani és sohasem szabad elfelejteni, hogy a nyomozásnak nemcsak azzal kell foglalkoznia, hogy az illetőre a bűncselekményt mindenáron rábizonyítsa, hanem azzal is, hogy vajjon lehetett-e az illető a tettes, vagy nem. Mert csak így fog tudni a csendőr a hatóságnak az esetről igazságos ítélet alapját képezhető tiszta képet nyújtani.

A rosszhiszeműen hamisan valló tanuk egyébként az ügyben valamilyen irányban rendszerint szintén érdekelve vannak. Ez az érdekeltség lehet anyagi természetű, függő viszony, rokonság, barátság, rokonszenv, kár, harag, ellenszenv, szerelem, szerelmi csatlódás, stb., végül az is, hogy a bűncselekményről valamilyen módon összeköttetésben vannak és azt gondolják, hogy ha igazat vallanak, maguk is belekeverednek az ügybe. Sokszor maga a tettes, vagy mások beszéde ijeszti meg a tudatlan tanut és az szentül meg van győződve, hogy ha igazat vall, neki is baja lesz.

Hamisan lehet tanuskodni valaminek az állítása, vagy valaminek az elhallgatása által. Valaminek az állítása által úgy lehet hamisan tanuskodni, hogy az illető olyan valótlan dolgot állít, amely az ügynek valamely lényeges körülményére vonatkozik és a hatóság félrevezetésére alkalmas. Valaminek az elhallgatása által pedig úgy, ha a való tényállást a tanu tudja, de nem mondja meg, hogy a hatóságot kétségben tartsa, vagy a bűnös kiletét titkolja.

Gvakori még a hamis tanuskodás az alibi bizonyításánál is. A tettes sokszor már előre gondoskodik olyan tanúkról, akik hollétét szükség esetén a kérdéses időpontra nézve igazolhatják. Vannak viszont, akik már csak akkor igyekeznek ilyen alibitanukat szerezni, amikor már fogságban vannak. Az előbbieket a kikérdezés gyakorlati részében már tárgyaltam, az utóbbi esetben áruló lehet a fogoly előkészítő cselekménye, a levélcsempészés, üzengetés, stb.

A hamis tanuk leleplezése általában az eseményeknek a végletekig való részletezése, az ellentmondások szembeállítására révén s olyan dolgok elbeszélése útján, amelyekről a nyomozás folyamán már biztos tudomást szereztünk, lehetséges a legkönnyebben, mert így sok olyan részletkérdés kerül alapos tisztázásra, amire a tanu nem is gondolt, elő nem készülhetett. A csendőrnek természetesen nem szabad sajnálnia a fáradságot, hogy a tanu által előadottak valóságát személyesen vagy puhatolások útján ellenőrizze.

Az itt leírtakból láthatjuk, hogy a tanuk vallomása mennyi tényezőnek van alávetve, amelyek — legyenek azok akaraton kívüliek, vagy tudatosak — a tanuvallomások szavahihetőségét erősen befolyásolják. A nyomozás ebből a szempontból nem látszik egyébként, mint a hazugságok özöne elleni küzdelem-

nek. Ebből a küzdelemből csak akkor kerülhet ki győztesen a csendőr, ha megvan a kellő türelme és szak-képzettsége, ha tudja, mi szabad és mi nem, ha nem kíméli a fáradságot és főleg, ha nemcsak a jelentős körülmények tisztázásával foglalkozik, hanem a legapróbb részletek megvizsgálására és elbírálására is kitartja magát.

A zsandárvilágból.

A m. kir. Hadtörténelmi Levéltár okmányai alapján írta: vitéz BERKÓ ISTVÁN ny. ezredes.

Köztudomású, hogy az 1849-től 1867-ig tartott nemzeti elnyomatás korában a magyar nép semmit a világon nem gyűlölt annyira és olyan őszintén, mint a nyakán ülő idegen császári hatalmat és annak minden szervét. Ez a mélységes gyűlölet nemcsak a hatalom és a hatalom szervei iránt nyilatkozott meg, hanem azok iránt az egyes emberek iránt is, akik bármiféle császári szolgálatban állottak. Ilyenek voltak a zsandárok is, akik még hozzá leginkább idegen, többnyire cseh és morva származású, továbbá a magyar nyelvben járatlanságuk miatt sem tudták megnyerni a nép rokonszenvét.

Már az elnyomatás első éveiben is megjelent a zsandárgyűlölet; azonban ezekben az esztendőben még jobban meg voltak félemlítve a magyarok, tehát nem igen volt kedve valakinek csak azért ülni pár hónapot, mert a cseh zsandárok teremtését kicsit elkanyarította. Később, a hatvanas évek elején, az elnyomatás enyhülni kezdett és bátrabbak lettek szavaikban azok, akiknek valamiért a begyében voltak a zsandárok. De még ekkor is megadta az árát az, aki nem vigyázott a nyelvére.

Ezekből az évekből elég sok régi jelentés és egyéb irat maradt fenn, amelyek arról szólnak, hogy miféle szidalmakkal traktálta némelyik bús magyar a császári hatalom zsandárjait. Néhány ilyen régi hivatalos írás tartalma itt következik:

A cs. és kir. 8. csendőrszázad 3. szárnyparancsnokságának székhelyén, Zalaegerszegen, egy magyar és egy cseh nemzetiségű csendőrből álló járőr az 1861. év egyik szeptembervégi napjának estéjén a városban körjáratot végzett. A csendőrök lármára lettek figyelmesek és oda-sietve látták, hogy egy somvári ácslegény, kieresztve öblös hangját, bicskával fenyeget egy téglást. Figyelmeztették a hangos legényt, hogy maradjon csendben, azonban az nagy haragra gyulladva, éktelenül felháborodott, hogy a zsandárok az ő dolgába avatkoznak:

„Ti kutyák...! — kiáltotta. — Velem úgysem csinálhattok semmit; én is katona voltam, még pedig őrmester. Ti pedig csak olyan rongyosok vagytok! Majd megmutatom én nektek! És te bitang cseh, mit akarsz te? Ismerlek jól, hogy csak aféle cseh vagy. De én magyar vagyok; már pedig mi magyarok nem félünk még az egész cseh nációtól sem, mert a csehek nem méltók, hogy katonák legyenek. Én azonban katona voltam és tudom a kötelességemet, míg ti rongyosok, nem csinálhattok velem semmit se.”

A zsandárjárőr ezt persze nem hagyhatta szó nélkül. A dühös ácslegényt le akarták tartóztatni, mert szolgálati kötelességük teljesítésének ilyen durva megsértéséért át akarták őt adni az igazságszolgáltatásnak. A bűnös azonban el akart illanni, mire erőszakot alkalmaztak, megkötözték és bekisérték őt a szárnyparancsnokságra.

A szárnyparancsnok a további eljárásra nézve utasítást kért a soproni katonai kerületi parancsnokságtól, egyben az esetet a budai vezénylő tábornoknak is bejelentette, mert a csendőrséggel szemben elkövetett ellenszegülés abban az időben haditörvényszék elé tartozott. A garázda ácslegény tényleg haditörvényszék elé került, ahol súlyosbító körülménynek tudva be azt, hogy katona volt, tehát tudhatta volna, hogy a szolgálatukat teljesítő csendőröket nem szabad szidalmazni, pár hetet sóztak rá.

*

Ugyancsak a zalaegerszegi csendőrszárnyparancsnokság jelentette a következőket:

Szeptember első napjaiban a zalaegerszegi őrs őrmestere este 8 óra tájban az egyik vendéglőbe tért, ahol senki sem volt és asztalhoz ült. Kisvártatva egy urasági inas lépett a szobába és ittasan támolyogva az őrmesterhez közeledett s annak ruháját a mellén két kézzel megmarkolva, dühösen kiáltotta a szemébe: „No, te csillagos!” Tudniillik a rendfokozatot jelző csillagokat értette. Az őrmester felállt és rászólt a részeg emberre, hogy engedje el a ruháját, mire az, mellét önrzetenes verve, így kiabált:

„En kapitány vagyok! Ti kutyák, ti raboltátok el a dohányomat, meg a 120 forintomat” és ingujját felgyűrve, dühtől szikrázó szemmel készült megtámadni az őrmestert.

A dohány és a 120 forint meséje az volt, hogy az ispán engedély nélkül dohányt termesztett, amit a fináncok csendőri karhatalommal vettek el tőle, sőt 120 forint büntetést is fizettettek vele. Ezt a sérelmet akarta most megtorolni az őrmesteren.

Az őrmester, hogy minden további kellemetlenségnek elejét vegye, a vendéglőbe érkező három úriembert, akiknek egyike nyugalmazott huszárkapitány, a másik kettő pedig szolgabíró volt, felkérte, hogy a dühöngőt csendesítsék le, mert különben fegyvert használni lesz kénytelen. Az urak a kérésnek eleget tettek, de a részeg ispán csak tovább szórt szidalmait az őrmester felé:

„Jöjjön csak még ilyen kutya csendőr, vagy finánc hozzám, hát úgy lelövöm, mint a kutyát.”

Az őrmester nem állhatta tovább a szidalmazást, elment tehát és járőrrel tért vissza, hogy a sértegetőt elfogja. Abban az időben ugyanis a csendőrt állandóan szolgálatban állónak kellett tekinteni s az ellene szórt sértegetés hivatalos hatalom ellen irányuló bűnnek volt tekintendő.

Mire a járőr odaért, az ispánnak csak hült helyét találta. Az őrmester a jelentést a szárnyparancsnoknál megtette, aki a további jelentéstételben úgy járt el, miként az előbb elmondott esetről említettük, bejelentette, hogy a részeg ispán a magyar szabadságharc alatt honvédtiszt volt, a szabadságharc előtt pedig, mint huszárorrmester szolgált; a vármegyei alispán, aki hivatalos tudomást kapott a vendéglői esetről, a további eljárásig szabadlábban hagyta őt.

A további folytatás a haditörvényszék előtt játszódott le. Az egykori őrmester katonaviseltségét ugyanúgy súlyosbító körülménynek vették, mint a fentebb említett esetben és szintén néhány hetet kellett ülnie a bűnösnek.

*

Úgy látszik, hogy a zalaegerszegi csendőrszárnyparancsnoknak elég sűrűn kellett ilyenfajta jelentéseket tennie. Ugyanazon év augusztus 19-én éjjel egy szijgyártómester félig becsipve haladt hazafelé és

találkozott a csendőrijárőrrel, amelyet következő kedveskedéssel traktált:

— „Mit leskelődök utánam, piszkosok? Ott állnak k . . . k, azokat tartóztassátok le! Mit kerestek a városban? Menjetek az erdőbe zsványokat fogni, akiknél ti még nagyobb zsványok vagytok, azzal együtt aki benneteket felállított.” Erre beugrott házának kapuján, de előbb egy deszkadarabot még a zsandárok felé hajított.

A szárnyparancsnok megtette a jelentéseket és a zsandárokat, valamint a felsőbb hatalmat sértegető szijgyártómester szintén a haditörvényszék elé került, ahonnan egyheti fogsázbüntetéssel szabadult.

*

Az alábbi eset hasonlóképpen a zalaegerszegi csendőrszárny területén, Tárnok községben játszódott le, de egy hónappal előbb, vagyis július 20-án.

A csendőrijárőr este 11 órakor a korcsmákat járta végig és ellenőrizte, hogy betartják-e a zárórát. Amikor az egyik korcsmából kijöttek, a helybeli jegyző, aki egyben iskolamester is volt, egy ottani birtokossal, egy cipészlegénnyel és egy parasztlegénnyel velük szembejött. Megkérdezte a csendőröket, hogy hány óra, majd társaival bement a korcsmába és ott hangosan szidalmazni kezdte a csendőröket, hangsúlyozván, hogy a korcsmák ellenőrzésére és onnan a vendégek kiküldésére, csak neki van joga, mert a községben ő az első személy.

A csendőrök mindezt a korcsma előtt hallgatták. A jegyző meglátva őket, kijött és velük szembeállva reájuk rivallt:

— „A német istenit minden kutya zsandárnak; mit akarnak itt ezek a bűdös németek.”

A járőr látta, hogy a jegyzőből a bor beszél, engedte útjára, azonban a vele voltak nevét feljegyezte, majd bejelentette az egészet. A szárnyparancsnok felterjesztésére a jegyző ellen megindult a haditörvényszéki vizsgálat a Keszthelyen állomásozó 4. dsidásezred parancsnokságnál.

Kiderült, hogy a jegyző a nevezetes estén vendégségből kocsin jött haza a szomszéd községből, ahol az egyik gazda és a már említett cipészlegény is vele volt. A korcsma előtt a cipészlegény leszállott, azonban nem sokára visszajött oda s őket is ott találta. A bűnös jegyző azt állította, hogy ő a cipészre mondotta: „No, ez a német alighogy elment, már is itt van.” A cipész ugyanis nem magyarcsizmát, hanem németcipőt készített s a jegyző állítása szerint ezért nevezte őt németnek, noha éppen olyan magyar volt, mint ő.

A tanuk valószínűleg jól össze voltak beszélve, mert valamennyien ilyenformán adták elő a dolgot. A csendőrök azonban eskü alatt vallották, hogy a vád alapját képező szidalmakat nekik a szemükbe mondotta a vádlott, sőt többször ismételte a „kutya zsan-

Az emberi nem arra van kárhoztatva, hogy szinte legkisebbeért is fáradjon s kínos verítékkal legyen kénytelen megvívni az elemekkel. Már pedig a szabadság főbb jó-s ekép bizonyos, hogy az soha nem lehet vad, tudatlan, rest és önkényes embernek sajátja, hanem csak azé, ki nemesített keblétől ösztönözötve s csinosult értelme által vezetve, szint- úgy meg tudja becsülni mindenkinek sorstól nyert sajátját, valamint önmaga tulajdonát védelmezni bátor — szóval: Kinek nem ajkán forog csak, de törhetlen betűkkel szívébe is van vésvé a keresztény vallásnak mindent kimerítő javas- lata: „Ami magadnak nem kívánnál, másnak se tedd.” Széchenyi.

Tiltakozó gyűlés a trianoni békeszerződés aláírásának üzenék eltorzításán — június 4-én — a budapesti Szabadság-téren lengő Országzászló alatt.

dárok” kifejezést, azonkívül, amikor a tanúk nevét felírták, a jegyző engesztelés végett borral kínálta őket. A bort a csendőrök nem fogadták el, amiért távozásuk alkalmával még néhány szidalomban volt részük.

A bűnös azonkívül megmozgatott mindent, csak-hogy tisztázza magát. A körjegyzőségébe tartozó községektől bizonyítványokat hozott, amelyek tanúsították, hogy 18 éve közmegelegedéssel szolgál úgy jegyzői, mint tanítói minőségben; Tárnok község előljárósága azonban megjegyezte, hogy amíg józan állapotában mindig becsületes, azonban ha ittas, akkor házsártos; a helybeli plébános bizonylata szerint pedig: „a borban öntudatát veszítve mértéktelen” volt. Felhozta még a vádlott, hogy ő a korcsmába jegyzői minőségében ment ellenőrizni a vendégeket.

Mindezek azért is tanulságosak, mert ebből azt is megítélhetjük, hogy ezelőtt hetven esztendővel micsoda erkölcsi felfogása volt a nép vezetésére és a gyermekek nevelésére hivatott egyének némelyikének.

A haditörvényszék átlátta az üres kifogásokat és a vádlottnak szemébe mondotta, hogy a csendőrök eskü alatt éppen az ellenkezőjét állítják, mire az így felelt: „Én a való igazságot mondom s ha ezt a zsandárok nem hiszik, hát legyen nekik igazuk.”

Ítélethozatal előtt a 4. dsidásezred orvosa megvizsgálta a vádlottat és megállapította, hogy bármiféle fogházbüntetés elszenvédésére alkalmas.

Az ítélet 8 napi fogházra szól. A jegyző nem fellegbezt, csak azt kérte, hogy büntetését mielőbb leülhesse. Megengedték és novemberben 8 napig vakáció volt a tárnoki iskolában.

A balatonfüredi csendőrségi gyógyház megnyitása.

A csendőrség tagjaitól nyugdíjjárulék címén levont összegeket, amely tisztelnél az illetmények másfél, legénységénél pedig egy százalékát teszi ki, a pénzügyminiszter 1927 január 1-ével a belügyminiszter rendelkezésére bocsátotta, hogy az — törvényszerű rendeltetésének is megfelelően — csendőrségi jóléti célokra fordíttassék. Ezekből a levonásokból a belügyminiszter alapot létesített „Csendőrségi nyugdíjjárulék-alap” elnevezéssel, amelyet a belügyminisztérium csendőrségi osztálya kezel.

Ebből az alapról létesítették a legújabb nagyszabású és állandó jellegű jóléti intézményünket: a balatonfüredi csendőrségi gyógyházat.

Testületünknek pihenésre, üdülésre és gyógyulásra szoruló tagjai részére eddig egyedül a hévizi csendőrotthon állott rendelkezésre. Ez az otthon, amely néhány évvel ezelőtt szerény eszközökkel, mondhatni házilag létesült, rendeltetésének kiválóan megfelel ugyan s testületünk számos tagjának nyújt kellemes pihenést és az ottani gyógyfürdő révén gyógyulást, de kis méreteinél fogva és azért, mert az év folyamán csak néhány hónapon át lehet üzemben tartani, nem elegendő ahhoz, hogy az e téren jelentkező igényeket teljes mértékben kielégítse. Általános óhaj volt az is, hogy a csendőrség olyan saját otthonnal is rendelkezzen, ahol szívbetegségekben szenvedők is gyógyulást nyerhetnek, miután az ilyen betegek számára a hévizi gyógyfürdő nem alkalmas. Így merült fel *Schönherr Károly* ezredesnek, a belügyminisztérium csendőrségi szolgálati osztálya vezetőjének és *Barényi Ferenc* alezre-

desnek, a belügyminisztériumi csendőrségi nyugdíj-csoport vezetőjének lelkes kezdeményezésére a terv, hogy a csendőrségi nyugdíjjárulékalap keretében immár rendelkezésre álló anyagi eszközök segítségével az ország egyedüli szénsavas fürdőhelyén, Balatonfüreden, egy második csendőrségi gyógyház létesíttessék.

Dr. Scitovszky Béla belügyminiszter a csendőrség iránt mindig tanusított szeretettel karolta fel a szép tervet s az ő megértő gondoskodásának, akadályt nem ismerő, agilis intézkedéseinek köszönhetjük, hogy a nemes gondolat valóra vált s balatonfüredi gyógyházunk immár át is adatott a rendeltetésének.

A gyógyházat valóban a legelső közre sorolhatjuk a maga nemében. A modern kor legkényesebb követelményeinek is megfelelő épületet *dr. Kotsis Iván* műegyetemi nyilvános rendes tanár művészi tervei szerint *Czillér Antal* építész építette. Az építkezés a múlt év márciusában vette kezdetét s összes költsége mintegy 750.000 pengőt tett ki. Az épület maga két szárnyból, egy tisztai és egy legénységi részből áll, mindkét szárny beosztása és kivitele azonban teljesen egyforma. A gyógyházban összesen 74 főre van férőhely, de nyáron, felfemelt létszám mellett, 116 főt lehet benne elhelyezni, akiknek fele elvileg a testület tényleges állományú tagjaiból, fele pedig a nyugdíjasokból nyer beutalást. A tisztai szárnyban kilenc egyágyas, kilenc kétágyas és négy háromágyas, a legénységi szárnyban pedig kilenc egyágyas, hét kétágyas és négy háromágyas gyönyörűen és minden kényelemmel berendezett szoba van. Minden ágyhoz rádióhallgató van felszerelve. Mindkét szárnyhoz még éttermek, társalgók, fürdők, stb., valamint modernül berendezett orvosi rendelő tartoznak.

A beutaltak számára a szénsavas fürdő, a balatoni uszoda és a strandfürdő rendelkezésre áll. A beutalás tartama négy hét, feltételeit a folyó évi 10. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett ideiglenes szabályzat tartalmazza.

Az építés befejezése után a m. kir. belügyminiszter engedélyt kért vitéz nagybányai Horthy Miklósné Öfőméltóságától, hogy a gyógyház az ő nevét viselhesse. A főméltóságú asszony kegyes volt erre az engedélyt megadni, ezért tehát a gyógyház hivatalos elnevezése a főméltóságú asszony keresztnéve után „*Magda*” m. kir. csendőrségi gyógyház.

Gyógyházunkat ez év május 31-én adta át rendeltetésének *dr. Scitovszky Béla* belügyminiszter ünnepélyes keretek között, meghívott vendégek jelenlétében.

A belügyminiszter 31-én délelőtt gépkocsin érkezett meg kíséretével Budapestről. A gyógyház bejáratánál *Schill Ferenc* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője fogadta és üdvözölte a csendőrség nevében:

„Üdvözlöm Nagyméltóságodat — mondotta — ennek az újonnan megalkotott csendőrségi intézménynek a bejáratánál és kérem, hogy azért a megértő gondoskodásért, amelyet Nagyméltóságod a m. kir. csendőrség iránt mindig tanusított s amelynek ez az épület is egyik látható jele, általam az egész magyar királyi csendőrség mélyesége köszönetét és háláját fogadni méltóztatassék. Bizonyos vagyok benne, hogy mindazok a bajtársaink, akik ennek az otthonnak az áldásait élvezni fogják, sohasem fognak megfélemezni a Nagyméltóságod nevére, amelyhez ez a szép emberbaráti intézményünk mindig fűződni fog.”

Az üdvözlésre a belügyminiszter közvetlen melegséggel válaszolt:

„Miniszteri működésem programjának egyik sarkalatos alapelve, hogy a közigazgatáshoz szív kell. Ez a meggyőződés vezetett akkor is, amikor a csendőrségnek ezt az épületet emeltem. A csendőrség a közigazgatásnak egyik nélkülözhetetlen apparátusa s a tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a nehéz és fárasztó csendőrségi szolgálat elsősorban a szíveket támadja meg. Beteg szívek gyógyítására szolgál ez az épület, hogy akik betegen jönnek ide, egészségesen távozzanak.

hassanak s állhassanak újra sorba a haza és a nemzet szolgálatára. Ez az első épület, amelyet miniszteri működésem alatt személyesen adok át a nyilvánosságnak; ezzel is azt a szeretetet és elismerést óhajtom dokumentálni, amellyel csendőrségünk iránt mindig viseltem. Katonai rendnek kell uralkodnia ebben az épületben, mert hiszen a csendőrségnél másként nem is lehet, a katonai fegyelem keretein belül azonban egyenlőségnek is, amely minden beteg embert egyformán megillet.”

Ezután a belügyminiszter részletesen megtekintette a gyógyház épületét s annak összes helyiségeit és a legteljesebb megelégedését fejezte ki úgy az épület szolid és lelkiismeretes kivitele, mint berendezésének szépsége és célszerűsége felett.

Az épület megtekintése után a belügyminiszter, 13 órakor, az otthon étkezdéjében villásreggelit adott, amelyre hivatalosak voltak: *Schill Ferenc* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője; *Fischer József* tábornok, a belügyminisztérium VI. c) osztályának vezetője; *dr. Blaha Sándor*, a belügyminisztérium adminisztratív államtitkára; *Perczel Miklós* miniszteri főtanácsos, a belügyminisztérium elnöki osztályának vezetője; *Schönherr Károly* ezredes, a belügyminisztérium VI. b) osztályának vezetője; *Gyömörey György*, Zala vármegye főispánja; *Bánó Dezső*, Balatonfüred vezérigazgatója; *Szopkó Győző* ezredes, a szombathelyi csendőrkerület parancsnoka; *dr. Kotsis Iván* műegyetemi ny. r. tanár; *dr. Bödy Zoltán*, Zala vármegye alispánja; *Héjj Imre* országyűlési képviselő; *Brinzey Aurél* fürdőigazgató; *Demeter György* főszolgabíró, fürdőbiztos; *dr. Schmidt Ferenc* egyetemi magántanár, fürdőorvos; *Cséplő Ernő*, a Balatoni Szövetség igazgatója; *Vajay Károly* miniszteri titkár, a belügyminiszter titkára; *Fekete József* balatonfüredi főjegyző; *Barényi Ferenc* alezredes, a belügyminisztérium csendőrségi nyugdíj csoportjának vezetője; *Pinczés Zoltán* százados és *vitéz Asvány Mihály* g. százados, az Otthon gondnoka.

A reggeli közben *dr. Scitovszky Béla* belügyminiszter felköszöntőt mondott a Kormányzó Úr Öfőméltóságára, majd a lelkes éljenzés csillapultával a Főméltóságú Asszonyra emelte poharát, aki kegyes volt megengedni, hogy a gyógyház az ő nevére neveztesse el. Kifejtette a gondolatot, amely akkor vezette, amikor a Főméltóságú Asszonytól a gyógyház elnevezésére engedélyt kért. A férfilek legbiztosabb gyógyítója a női szív, mert egyedül az képes feltörölni a férfikönnyekeket. Amikor pedig e nemes női szív szimbolumát kereste, lehetett volna-e jobb szívet választani, mint a legelső magyar asszonyt. A csendőrség karja és ereje a Kormányzó Úr Öfőméltóságának, az állam fejének és hadurának, legyen tehát viszont a Főméltóságú Asszony neve nagyon sokáig őrzőangyala a csendőrségnek.

Ezután bejelentette a belügyminiszter, hogy az ünnepség alkalmával a Kormányzó Úr Öfőméltóságához, illetve a Főméltóságú Asszonyhoz a jelenlévők nevében a következő hódoló táviratot intézte:

„Vitéz nagybányai Horthy Miklós Öfőméltóságának, Magyarország kormányzójának, Budapest. A m. kir. csendőrség legújabb jóléti intézményének. A balatonfüredi csendőrtisztai és legénységi gyógyháznak felavatásakor legelső hódolatteljes gondolatunk Főméltóságod felé száll, akinek eszményi egyénisége felé rajongó szeretettel és törhetetlen hűséggel tekint minden magyar csendőr, a közbiztonság minden katonája. Scitovszky Béla belügyminiszter.”

A második távirat szövege a következő volt:

„Vitéz nagybányai Horthy Miklósné Öfőméltóságának, Budapest. A legmélyebb hódolattal és hálával köszönöm Főméltóságod kegyes engedelmét, hogy a balaton-

A balatonfüredi csendőrségi gyógyház megnyitása: Schill Ferenc tábornok, a csendőrség felügyelője a gyógyház felavatási ünnepélyén üdvözli a belügyminisztert megérkezése alkalmával.

füredi csendőrtiszti és legénységi gyógyház Főméltóságú Asszonyom nevét viselheti. Engedje meg, hogy a mai felavatató ünnepen ezért a kitüntetendő kegyéért az egész magyar királyi csendőrség, legbensőbb háláját és hódolatát tolmácsoljam. Ez az emberbaráti intézmény mindig büszke lesz a homlokzatán ragyogó névre s a benne gyógyulást kérelmők és találók a mélységes hála és tisztelet érzéseivel emlékeznek majd mindenkor Főméltóságú Asszonyomra, a legremesebb, legjóságosabb első magyar asszonyra. Scitovszky Béla belügyminiszter."

A villásreggeli későbbi folyamán Schill Ferenc tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője, a következő beszédet intézte a belügyminiszterhez:

„Nagyméltóságú Miniszter Úr! Mélyen tisztelt Uraim!

A m. kir. csendőrségnek ma ünnepe van. Ünnepe van azért, mert ma adta át rendeltetésének a belügyminiszter úr ezt az épületet, amely hivatva lesz arra, hogy a szolgálatba belefáradt csendőrök egészségét visszaadja. Bölcs elgondolás volt az üdülő helyéül éppen Balatonfüredet választani, mert ez a szép és kies magyar fürdőhely mind fekvésénél, mind pedig természeti kincseinél fogva a legalkalmasabb arra a célra, amelyet ez az épület szolgálni hivatott.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr megbízásából és az ő nevében, valamint a m. kir. csendőrség nevében és végül a magam személyében, is hálattal szívvvel mondom köszönetet Nagyméltóságodnak ezen épület létrehozásáért.

Azt hiszem, senki sem vélheti hízélgésnek azt a megállapítást, hogy Önagyméltósága a tradicionális Scitovszky névhez újabb pálmát tűzött. Ott találjuk a történelemben Scitovszky esztergomi bíboros érseket, aki dicsőséges és érdemekben gazdag pályafutása közben az egyház és a

magyar nép érdekében oly sok maradandó művet alkotott, befejezte a Rudnay és Kopácsy püspökök által kezdeményezett esztergomi primási főtemplomot, amelyet 1856 augusztus 31-én szentelt fel a király és az ország nagyjai jelenlétében.

A miniszter úr is közigazgatási pozícióból indult ki magas ívelésű pályájára, akkor tehát, amikor a belügyminisztérium vezetését átvette, a közigazgatás minden ágában teljesen otthonos volt. Ha átlapozzuk az Országos Törvénytárat, vagy ha a Rendeletek Tárában lapozgatunk, mindenütt ott találjuk az ő munkás és irányító működését. És e sokoldalú tevékenysége mellett időt tudott magának szakítani arra is, hogy a belügyi kormányzat rendelkezésére álló karhatalmak számára meleg otthonokat is biztosítson. Ez az épület is a falába vésett márványtáblán az ő alkotását fogja hirdetni.

Önagyméltósága, mint a közigazgatás alapos ismerője, tudatában van annak, hogy a törvények és rendeletek egymagukban még nem jelentenek közigazgatást, ha nem áll mögöttük karhatalom, amely erőt kölcsönöz számukra. A karhatalom viszont csak akkor áll hivatásának magaslatán, ha vezetni tudják, a vezetéshez pedig nemcsak erély, hanem — mint éppen Önagyméltósága mondotta — szív is kell. Atyai szívének minden gondoskodásával azon van, hogy alattasai számára biztosítsa a legjobb gyümölcsöt, a legértékesebb szellemi, erkölcsi és anyagi támogatást, mert tudja, hogy ez olyan befektetés, amely busás kamatokat terem az ország és a közjó számára.

Amikor most ezt az épületet átveszem és hivatásának átadom, nem mulasztatom el, hogy köszönetemet meg ne ismételjem. Kívánom az Úristentől, hogy tartsa meg számunkra Nagyméltóságodat nagyon sokáig, hogy bölcs és fáradságot nem ismerő munkásságának eredményeit ne csak mi élvezzük, hanem maga is élvezhesse."

A csendőrség felügyelőjének nagy tetszéssel fogadott beszéde után Gyömörey György, Zala vármegye főispánja

üdvözölte a vármegye nevében a belügyminisztert, majd szíves és lelkes szavakkal méltatta a magyar csendőrség érdemeit, amely valóban méltó arra, hogy jólétéről a kormányzat minden tekintetben a legmesszebbmenően gondoskodjék.

Az elhangzott beszédekre a belügyminiszter hosszabb beszédben válaszolt, amelynek egyes részleteit alább közöljük:

„Nem szeretem és sohasem is szerettem az innepelgetést. Egyedüli örömet az alkotás okoz nekem s ha alkothatok, a gancsokat sem bánom, mert a dícséret és a gáncs elmúlik, de az alkotás megmarad. A csendőrséget illetően egyetlen törekvésem volt és van: a kakastoll tekintélyét visszahelyezni oda, ahova való, a régi helyére. Volt idő, amikor a lelkek felett úrrá lett a vörös kakas, amely a csendőrség szeplőtelen kakastollát is megtámadta. A lelkeknek ez a vörös kakasa azonban a csendőrséget tönkretenni, vagy alapjaiban megingatni nem tudta. Készségesen elismerem a magyar csendőrség ötvenéves multját és teljesítményeit, hiszen azoknak már régen tanuja vagyok, de híve vagyok a csendőrség fejlődésének is. Ehhez azonban az szükséges, hogy a csendőrség teljesen a hivatásának éljen s annak a maga teljes egészében visszaadassék.

Biztosítom a magyar csendőrséget, hogy addig, amíg a belügyminiszteri székhely ülök, nemcsak minisztere, de atyja is kívánok lenni a testületnek. Nyugodt a lelkiismeretem, hogy amit az adott viszonyok között a csendőrségért megtehettem mindig megtettem, sőt néha talán annál is többet. Ha nem sikerült mindent száz százalékgig megvalósítanom, az nem rajtam, hanem az anyagi eszközök hiányán múlt.

Ami pedig ezt a balatonfüredi csendőrotthont illeti, szíves örömmel nyujtom át a nekem szánt hálát és köszöneteket az én kiváló csendőrségi munkatársaimnak, akik mindennek a létrehozásában, amit most itt látunk, mindig lankadatlan szorgalommal és kipáló szakértelemmel támogattak. Ezek a munkatársaim tették lehetővé, hogy a gondolat valóra váljék, ők azok, akik mindig és mindenütt az oldalam mellett vannak akkor, amikor a csendőrség érdekében kell dolgozni.”

Beszéde végén a belügyminiszter poharát a magyar királyi csendőrségre, belügyminisztériumbeli munkatársaira és nemes Zala vármegyére ürítette.

A villásreggeli végeztével a belügyminiszter és a jelenlévők aláírták a vendégkönyvet, amelynek első oldalát a Főméltóságú Asszony aláírása díszíti, azután pedig az Otthon terraszán feketekávé és gondúzó szivarfüst mellett a délutáni órákig voltak együtt jó hangulatban.

A csendőrségi gyógyházba az első beutaltak június 5-én fognak megérkezni.

Az adás-vétel bűncselekményei.

Írta: DR. SCHREIBER DÁNIEL rendőrkapitány.

A rendőrségnél és a csendőrsöknél is gyakran tesznek feljelentést olyan bűncselekmény miatt, amely egy szabályszerűen megkötött adás-vétellel van kapcsolatban.

A gyanúsított a legtöbbször azzal a kényelmes védekezéssel áll elő, hogy „tartozását” elismeri, a kárt megtéríti, azonban bűncselekményt nem követett el.

A kérdés jogi szempontból nem is olyan egyszerű, azonban a nyomozásnak a tényállás tisztázása a feladata s így nem zárkozhatunk el olyan ügyek nyomozásától sem, amelyek látszólag nem képeznek bűncselekményt. Ismétlem: a nyomozó hatóságok feladata csak az lehet (általában), hogy megállapítsák: mi történt. Hogy azután az, ami megtörtént, bűncselekmény-e, az már a bírói hatóságok feladatkörébe tartozik. Ezt azért hangsúlyozom, mert az igazságszolgáltatás hatóságain és szervein kívül állók szeretik azt hangoztatni, hogy — különösen a rendőrség

— a nyomozás során olyannal is foglalkozik, ami nem bűncselekmény.

Hogy mi bűncselekmény s mi nem, annak a megállapítása nagyon is nehéz feladat. Ennek az eldöntése a bíróságok elé tartozik. S ott is látjuk, hogy mennyire ingadozó volt régebben bizonyos jogi kérdésekben a felfogás. Különösen az adás-vétellel kapcsolatos bűncselekményeknél még a Kúria különböző tanácsai is különböző határozatokat hoztak. A feljelentés megtételekor tényleg nem tudni, hogy mit fog majd a nyomozás megállapítani. Lehet, hogy a legkomolyabb bűncselekménnyé alakul ki az a feljelentés, amit alig akartunk a panaszostól elfogadni.

Bár mi — rendőrség — csendőrség — csak tényállás-megállapítást végzünk, jogi ismeretekre szükségünk van. S nemcsak büntetőjogi, hanem magánjogi ismeretekre is. Az ú. n. intellektuális bűnügyekben ilyen ismeretek nélkül nem is tudnánk a tényállást megállapítani, mert — nem tudnánk, hogy mit kérdezzünk a gyanúsítottól.

Az intellektuális bűncselekmények között leggyakrabban szerepelnek azok, amelyekben kereskedők és vevők egymást jelentik fel, mert a *megvett* vagy *eladott* árút *elsikkasztották*. Első olvasásra ez jogi lehetetlenségnek látszik, amikor tudjuk nagyon jól a magánjogból, hogy aki vész valamit, az tulajdonosává is válik annak a valaminek, már pedig sikkasztás csak idegen ingó dologon követhető el, amint azt a büntetőtörvénykönyv 355. §-a megállapítja.

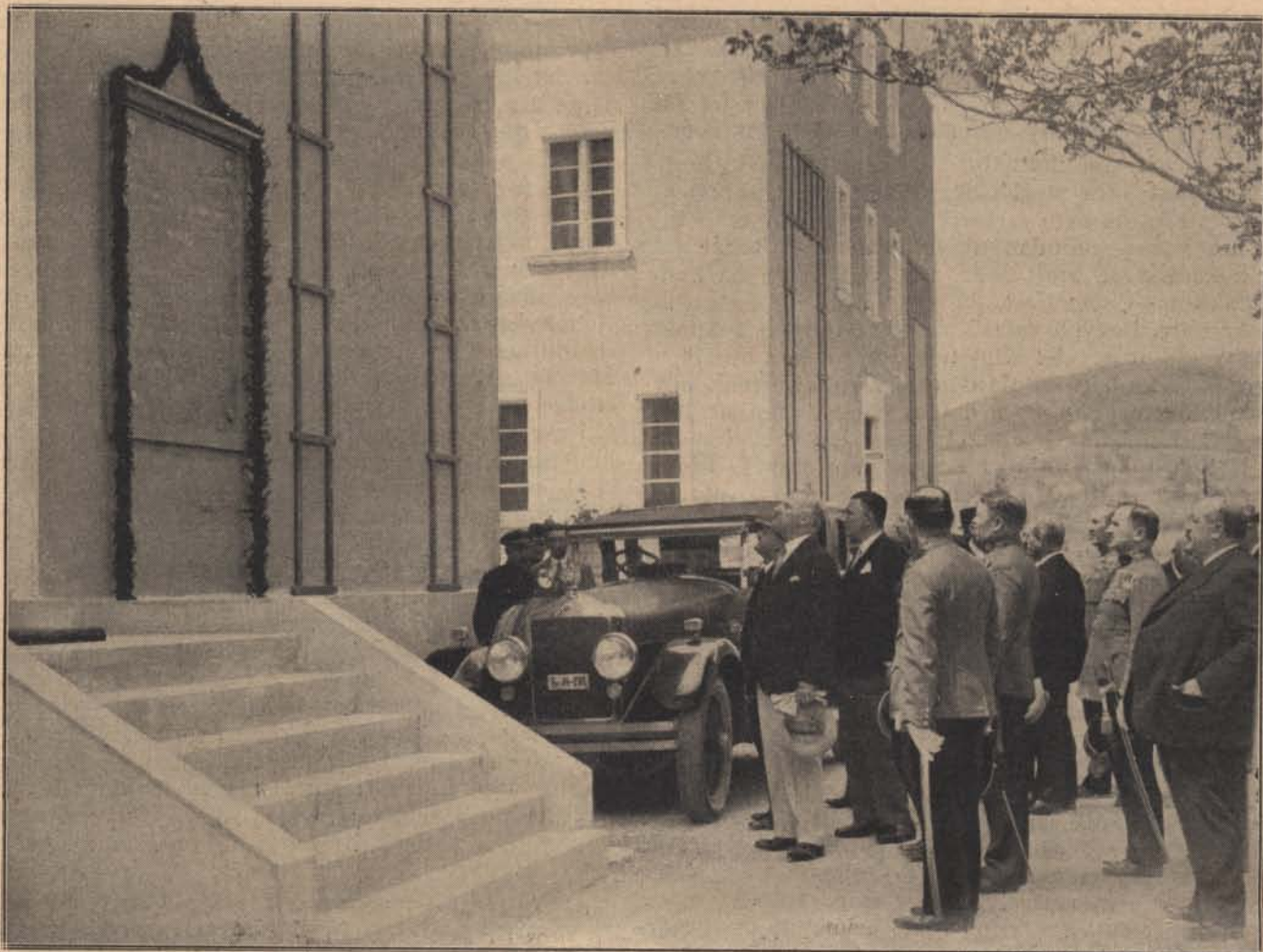
Vizsgálni kell tehát ezekben az esetekben, hogy megtörtént-e a tulajdonjog átruházása vagy sem. Meg kell állapítani az összes körülményeket, amelyek az adás-vételnél fennforogtak, mert csak a tényállás pontos ismerete mellett tudja a királyi ügyész a vádat emelni vagy a nyomozást megszüntetni. Ilyen magánjogi kérdésekkel komplikált esetekben legajánlatosabb az ügyészség utasításai szerint eljárni s akkor is nagyon tapintatosan kezelni az ügyet, mert mindig bizonytalan az ilyen feljelentéseknek a bírósági sorsa.

Vegyünk csak egy esetet. Ez gyakran előfordul s a nyomozás komoly jogi ismereteket kíván meg. Pl. a vevő feljelenti a kereskedőt, mert vett egy kocsit, azt ki is fizette, de a kereskedő nem adta át neki, hanem tovább adta másnak. Feljelenti, még pedig sikkasztás miatt, mert az ő (a vevő) tulajdonát képező dolgot a kereskedő eltulajdonította.

Ha felületesen akarjuk ezt az ügyet elintézni, akkor meg sem hallgatjuk a panaszost, hanem elutasítjuk. Azt mondjuk neki, hogy perelje be a kereskedőt, mert ez nem bűncselekmény.

Hát ez a kérdés nem ilyen könnyű. Ha megnézzük egyik legkiválóbb magánjogászkodunk könyvét (Dr. Szladits Károly egyetemi tanár: A magyar magánjog vázlat, III. kiadás, 60. oldal), akkor a következőket olvashatjuk: „Ha követelhetem is valakitől valamely ingó átruházását, amíg ő ezt nekem *át nem adta*, nem vagyok a dolog tulajdonosa. Ez azért is fontos, mert ekkép az átadáson fordul meg, hogy a dologgal ki rendelkezik? Pl. kocsit vettem, ki is fizettem, de a kereskedő nem adta át nekem, hanem továbbadta másnak: nem az én kocsimat adta el (nem sikkasztott), hanem a magáét; az átadásig a dolgot az eladó adóssága fejében le lehet foglalni, stb.”

Látjuk ebből, hogy azt kell kérdezni, átadta-e a kereskedő a kocsit a vevőnek vagy sem. Ugyanis a

A balatonfüredi csendőrségi gyógyház megnyitása: A belügyminiszter kíséretével megtekinti a gyógyházat.

tulajdon átruházása abban a pillanatban történik meg, amikor a dolgot az eladó a vevőnek átadja, úgy, hogy kézből kézbe adják át a dolgot. Ennek az átadásnak a körülményeit nagyon alaposan kell vizsgálni, mert ezen fordul meg ugyanis az, hogy elkövezt-e a kereskedő (jelen példában) bűncselekményt vagy sem.

Egyik legkiválóbb büntetőjogászunk (Dr. Angyal Pál egyetemi tanár: A magyar büntetőjog tankönyve, I. kiadás, 563. oldal) azt írja: „... kiemelendő az a tétel, mely a Kúriának egy elvi alapon álló ítéletéből is kitűnik, hogyha a vevő a megvett dolgot ideiglenesen az eladónál hagyja, ez az eladó irányában idegen lévén, annak újbóli eladása sikkasztás (Bjogi Határozatok Tára IV. kötet 185. lap.).

Tehát, ha a panaszos azt mondja s ezt tanúkkal — vagy esetleg még irással is — igazolni tudja, hogy ő a kocsit megvette, a kereskedő át is adta, de nem tudta elhozni s megkérte a kereskedőt, hogy egy óráig (vagy kettőig) az udvaron maradjon a kocsis, amíg a kocsisát a lovakkal együtt oda nem küldi s a kereskedő az alatt az idő alatt adja el a kocsit, megállapítható lesz a bűncselekmény. Természetesen nem mi, nyomozók, állapítjuk ezt meg, hanem a bíróság. Ezt azért hangsúlyozom, hogy a kereskedővel szemben megfelelő óvatossággal járjunk el. Ne úgy kezeljük, mint azt, aki a község reábizott pénzét költötte el. Sikkasztó és sikkasztó között nagy különbség van. Lehet, hogy a kereskedőt még ilyen esetben is felmen-

tik, különösen akkor, ha a nyomozás még egyéb fontos körülményre is kiterjeszkedik. Különösen óvatosak legyünk akkor, amikor a panaszos egyéb intézkedések (letartóztatás, lefoglalás, házkutatás, stb.) elrendelését kéri. Ilyenkor mindig várjuk be a felsőbb utasításokat.

Igen fontos körülmény az, hogy *milyen* kocsit vett meg a mi panaszosunk. Olyan-e, amiből tíz is van még a raktárán, vagy pedig amiből csak egy van, talán az egész megyében. Ha a kereskedő nyomban tud egy másik *ugyanolyan* kocsit átadni, nem látszik bűncselekmény fennforogni. Azt is meg kell tudni, hogy kifizette-e a panaszos teljesen a kocsi árát vagy sem, kötöttek-e írásbeli megállapodást vagy csak egymás kezébe csaptak? Visszafizette-e a kereskedő a panaszos pénzét?

Ugyebár, nem olyan nyersen elintézhető kérdés ez? Általában a nyomozónak nem szabad semmi-lyen sem merev álláspontot elfoglalni. Nem szabad egy szabályt minden esetre egyformán alkalmazni, mert az mindig veszéllyel jár.

Ha — a példánál maradva — a kereskedő egyéhként is nagyon bizonytalan egyéniség, akkor család bűntettének a gyanúja is fennforoghat akkor, amikor egy kocsit két embernek ad el. Egész közönséges bűncselekmény, amely két adás-vételi ügylettel kapcsolatos.

Jöhet azután a kereskedő is feljelentéssel, pl. azt mondja, hogy eladott egy kocsit azzal a kikötéssel,

hogy, amíg a vevő azt teljesen ki nem fizeti, annak tulajdonjogát fenntartja magának; a panasza az, hogy a vevő erre a kocsira alig fizetett valamit (vagy semmit sem), máris eladta vagy kölcsönt vett fel rá.

Itt is egy szabályszerű adás-vétellel állunk szemben. Itt is azt mondhatnánk a kereskedőnek, hogy indítson pert kára megtérítése végett, mert aki megvesz valamit, azt nem tartozik visszaadni. A vevő tulajdonos lett — mondanánk felületesen — tehát azt tesz a kocsijával, amit akar. Ha fizet, fizet, ha nem fizet, akkor — nem fizet.

Az tény, hogyha valaki megvesz valamit s azt át is veszi, akkor a vétel által tulajdonosa lesz annak a tárgynak. Azonban a tulajdonjog átruházásának egy másik feltétele az, hogy a dolgot ne csak átadják, hanem tulajdonul adják át. Már most, ha az eladó nem akarja tulajdonul átadni a tárgyat, amíg az ki nincs fizetve, nem száll át a tulajdonjog, dacára annak, hogy az átadás megtörtént.

Látjuk most már a két szembetűnő ellentétet. A kereskedő — az első pillanatban — sikkasztó lehet, ha eladja a már egyszer eladott, de ideiglenesen még nála hagyott — tehát tényleg még át nem adott — tárgyat, viszont a vevő is sikkasztó lehet, ha a megvett és átvett tárgyat annak teljes kifizetéséig eltulajdonítja, amennyiben a vevő a tulajdonjogot fenntartotta magának.

Pl. az egyik falubeli vesz egy cséplőgépet. Ezt jó hosszú ideig fizetheti, de a kereskedő kikötötte, hogy addig a gép az övé, amíg a vevő azt teljesen ki nem fizette. Ha a vevőnek időközben pénzre lenne szüksége, nem adhatja és nem zálogosíthatja el a gépet, mert az még nem az övé.

Ilyen esetekben is lehet csalást megállapítani, ha valaki azért vásárol részletre, tulajdonjog fenntartással, hogy a megvett tárgyat nyomban eladja. Pl. a vasútról a gépet mindjárt a koma udvarára viteti, az árát elkölti s a kereskedőnek nem fizet semmit.

Sokszor tesznek feljelentést, hogy a vevő a megtekintésre vagy próbára vett dolgot elsikkasztja. Ezek már nehéz esetek. Rendszerint olyankor teszik meg a kereskedők a feljelentést, amikor már megbánják, hogy a vevővel üzletet kötöttek s így akarják az árujukat visszakapni. Ilyenkor azt mondják, hogy ők még nem adták el a tárgyat a vevőnek, hanem csak átadták, hogy az nézze meg, próbálja ki s ha megfelel, vegye meg. A feljelentés tárgya az, hogy a vevő az ily módon átvett tárgyat átadta vagy zálogba tette, vagyis — a feljelentés szerint — elsikkasztotta.

Hát itt vigyázni kell! Az kétségtelen, hogy, aki a tárgyat átvette megtekintésre vagy kipróbálásra, még nem vevő, annál kevésbé tulajdonos. Ha pedig nem tulajdonos, nem tarthatja meg a tárgyat. Azonban! A bíróság azon a véleményen van, hogy az átvevő abban a pillanatban vevő, vagyis tulajdonos lesz, amikor a dolgot nem adja vissza a kereskedőnek, tehát a vevő nem sikkasztja el az árut. Természetesen fennáll a sikkasztás, ha az előzetes megállapodásban már kikötik azt, hogy az árut — amennyiben meg fog felelni — tulajdonjogfenntartással fogják eladni.

Így sikkasztás címén nagyon reménytelen a bűnvádi eljárás megindítása, azonban csalás címén annál könnyebb. Ugyanis megtekintésre vagy próbára rendszerint csak rövidebb időre (három napra, legfeljebb nyolc napra) adnak át árut. Ha valaki ez alatt az idő alatt tulajdonítja el a tárgyat, valószínűnek látszik, hogy azt már azzal a szándékkal vette át — megtekin-

tés, kipróbálás ürügye alatt —, hogy el fogja adni vagy zálogosítani. Ha pedig a három, illetőleg nyolc nap letelt, akkor meg már úgyszólván a tulajdonába megy át az áru, kivéve, ha ennek ellenkezőjét az eladó kikötötte magának.

Ma még a Kúria is nagyon elutasító álláspontot foglal el (Angyal, 563. oldal: „A megtekintésre vagy kiválasztásra küldött áru megtartás esetén az átvevő tulajdonába megy át, miért is ez azon sikkasztást nem követhet el még akkor sem, ha az árut nem fizeti ki és illetőleg a küldőt a megtartásról nem értesíti.“) Néhány évtizeddel ezelőtt a Kúria még a tulajdonjog fenntartását sem ismerte el, ma pedig már minden bíróság szigorúan bünteti az ilyen feltétellel vett áru eltulajdonítóját. A jogbiztonság is azt kívánja, hogy aki csak megtekintés végett vett át idegen dolgot, az büntetlenül ne tulajdoníthassa azt el, mert így kedvezőbb az ilyen „megtekintőnek“ vagy „kipróbálónak“, mint annak, aki tulajdonjog fenntartásával vesz árut. Ilyen feljelentéseknél vizsgálni kell, hogy mi volt a megállapodás. Hát ha csak átvette megtekintésre, de nem vette meg? Ilyenkor feltétlenül sikkasztás az eltulajdonítás. Megemlítem még a bizományi áruk elsikkasztásával elkövetett bűncselekményeket. Itt is a legtöbb esetben adás-vételről van szó, de bizományi üzlet formájába burkolják s ezért erről — ha nem lesz unalmas, — külön cikkben fogok írni. Pl. egy kis papírlapon elismeri a gyanúsított, hogy a rádiókészüléket 8 napi kipróbálásra átvette... Semmiféle vételi megállapodás nem történt. Az átvevő — mondjuk — a 6-ik napon odaadja a rádiót a komájának egy malacért. Ez biztos, hogy sikkasztás.

Ma nagyon szomorú frázissá vált az, hogy nehéz a gazdasági élet. Tényleg nehéz. A kereskedő nem tud eladni, a fogyasztóközönség nem tud venni. Már pedig az egész állami élet alapja az egészséges gazdasági élet. A földművelés, az ipar és a kereskedelem hatalmas véredényei táplálják az egész országot. Fontos tehát, hogy az intellektuális bűncselekményeket is olyan komoly bűncselekményeknek tekintsük — ha nem komolyabbaknak — mint az úgynevezett szenzációs bűnügyeket, betöréseket és gyilkosságokat.

Ha az adás-vétellel kapcsolatos bűncselekmények elszaporodnak, a kereskedő drágábban fog eladni, mert ezt a nagy kockázatot valakivel megfizetteti, az pedig az áruk drágulását vonja maga után. Természetesen az ilyen ügyek nyomozásánál nem eshetünk a másik végletbe sem, s nem nézhetünk mindent a kereskedő szempontjából. A nyomozó mindig tárgyilagos legyen. De ismerje az összes érdekszálakat, amelyek az egész gazdasági életet behálózzák.

A középkorban megszűnt a kereskedelem azokon a helyeken, ahol az országutakra kilépő kereskedőket kifosztották a rablók. Ma már országúti rablók nincsenek, mert tudják, hogy azonnal lefognák őket. A bűncselekmények erre átalakultak. A kereskedő a legelőzékenyebben adja át az áruját a vevőnek, a maga kocsiján küldi az árut és sokszor a vevő a kereskedő kocsijával viteti az árut mindjárt a — zálogházba. Ő már modern ember, ő már így csinálja. A déd-ös-nagyapja talán még mordállyal állította meg a vásárra igyekvő kereskedőket.

A nyomozásnak pedig alkalmazkodni, berendezkedni kell az új bűncselekményekhez. Ezek az új bűncselekmények pedig mindig raffináltabbak, komplikáltabbak lesznek. S nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is.

A batonföldi csendőrségi gyógyház: Főhomlokzat.

Cigányüldözés.

Írta: Krajcsovics János g. tiszthelyettes (Szeged).

(Befejező közlemény.)

— Én mindent tudok — válaszolta Szabó őrmester —, tudom még azt is, hogy a Jóska nem fog többé hozzád visszatérni, hiába búszulsz utána.

— Hát akkor a Devla verjen meg minden cigányt! — átkozódott égnek emelt kezekkel a cigányleány.

Azután már csak kérdezni kellett, elmondott mindent. Elmondotta, hogy Lakatos Jóska nevű kedvese hagyta el, akit tőle Csurár Mari csábított el. Társai pedig őt azért verték meg, mert bosszúból a Jóskát és a Marit le akarta ütni és kijelentette, hogy ő a rablásokban nem vesz részt, hanem a többieket is csendőrkézzre adja.

Mielőtt háromfelé szétváltak volna — beszélte —, a karaván 14 kocsiból állott, amely a Lakatos-, Kolompár- és Csurár-familiából verődött össze. A Béla-majorba érkezésük előtt társai egy tanyát is feltörték és kifosztottak s onnan kevés pénzt, ágyneműt, disznóhúst, két bödön zsírt és szalonnát vittek el. Ott nem bántottak senkit, mert a tanyabeliek nem voltak odahaza. A Béla-majorból sok mindent elvittek, a négy lovat a Csurárok vitték el, hogy majd lovakat tudjanak váltani. Később a karaván három részre vált. Ők, vagyis a Lakatos-familiához tartozók hét kocsival egyenes irányban továbbhaladtak, míg a Kolompárok három kocsival balra, a Csurárok pedig négy kocsival jobbra tértek el. Ez utóbbiakkal ment el a Jóska és Mari is. Mielőtt a karaván szétvált, társai abban álla-

podtak meg, hogy majd a lakott helyektől félreeső és a Világos, Aranyág, Gyorok és Kladova községek között elterülő nagy erdőség délkeleti részének egyik tisztásán fognak találkozni a zsákmány felosztása végett. Az őket visszahagyó, most már hat kocsiból álló Lakatos-féle karaván egyenesen a jelzett erdőbeli tisztásra tart, hogy ott megpihenve, a jobbra és balra eltért Csurár- és Kolompárokat bevárja. Ők a többiektől kocsijukkal azért maradtak el, mert az egyik lovuk valamitől megsántult, egy lóval pedig nem tudtak velük tartani.

Elmaradt kocsijukon — mondta a cigány lány — még három fiatalabb cigány férfi ült, akik az úthoz közel fekvő egyik tanyából más lovakat akartak szerezni, de a nagy kutyaugatásra a tanyabeliek felébredtek és lövésekkel elzavarták őket. Ezek azután nem mertek a lassan haladó kocsin maradni, nehogy az üldöző csendőrök kezébe kerüljenek. A leszállt cigányok tőlük való elválásuk alkalmával azt mondták, hogy ha lehet, majd más úton fognak a karaván után menni.

A cigánylány azután felsorolta a főbűnösöket és hogy azok közül ki mit követett el. Természetesen főleg a Jóska és a Mária által elkövetett dolgokat ugyancsak nem hallgatta el.

Én — mondta — nem tettem semmit, be sem mentem sehová, azért is vertek meg, de társaim beszédeiből és dicsekvéseiből megtudtam, hogy közülük ki mit csinált. A lány szerint a gazdasági gyakornokot és a béresgazda fiát a Csurárok közül valók lötték le, a fiatal bérest a Kolompárok verték agyon, míg a szatóccsal az ő

kocsijáról leszállt három Lakatos végzett. De a Béla-majorban társai közül is többen megsebesültek.

Mire a cigánylány vallomását befejezte, már Újszentanna község közelébe érkeztünk. Még be sem értünk a községbe, amikor talákoztunk az újszentannai örs 4 főből álló járórével, mely egy örsvezető vezetése alatt szánon a Kurticsról nyert értesítés alapján a cigányok üldözésére igyekezett.

Az örsvezető jelentette Szabó őrmesternek, hogy ő már megállapította, hogy a hat kocsiból álló karaván Újszentanna mellett elhaladva, a kovaszinci útra tért le s így valószínű, hogy a cigányok az Aradmegye déli részén elterülő nagy erdőségbe akarnak menekülni. Hogy mennyire helyesen következtetett, azt a leány előbbi előadása igazolja.

— Úgy van, — felelte az őrmester. — Ön a menekülők útját helyesen következteti, mi azonban már azt is tudjuk, hogy hol fognak egyelőre megállapodni. A lány tehát igazat mondott, — jegyezte még meg Szabó őrmester.

Az örsvezető csak most vette észre, hogy egy cigánylányt is viszünk magunkkal.

Mivel a cigánylány könyörögni kezdett, hogy ne vigyük tovább magunkkal, nehogy a társai megtudják, hogy ő volt az árulójuk, örsparancsnokom a két örsvezetővel rövid értekezés után abban állapodott meg, hogy a lányt az újszentannai örs őrizetében visszahagyja és egyben megteszi az intézkedést a karaván bekerítésére és elfogására. Ha lehet, a bekerítést és elfogást még a kora délutáni órákban végre is hajthatja, nehogy a cigányok megsejtsék, hogy nyomukban vagyunk és mielőtt bekerítenénk őket, más irányban elmeneküljenek. Most a legalkalmasabb a cigányok elfogását megkísérelni — mondta —, mert a cigányok lovai a megtett nagy úttól bizonyára már agyon vannak fáradva és nem tudnak továbbmenni.

Betértünk tehát mindannyian az újszentannai csendőrlaktanyába és ott a cigánylányt az örs őrizetére bízuk.

Azután pedig a telefon azonnal berregni kezdett; sorra felhívtuk a szomszédos örsöket.

A bekerítést Szabó őrmester úgy rendelte el, hogy mi — most már tizennégyen — nyugatról, az odrosi, berzovai, tanci és nádasi örsök keletről, a világosi, pankotai, magyarádi és ternovai örsök északról, a glogováci, gyoroki, máriaradnai és lippei örsök pedig délről nyomulnak a megjelölt erdei tisztás felé. A tisztásnál való találkozás délután három órára lett kitűzve.

Mikor lovaink kissé megpihentek és megabakoltak, úgy reggel kilenc óra tájban most már három szánon mi is elindultunk célunk felé.

Közeledve az erdőhöz, úgy egy óra körül hírül vettük, hogy az északról jövő csendőrök már az erdőben nyomulnak dél felé; tehát éppen jókor érkeztünk. Leszállva a szánokról, rajonlatat formálva most már mi is az erdei tisztás felé tartottunk. A cigányok bizonyára biztonságban érezték magukat, mert a meglepetés ellen öröket sem állítottak ki.

A három órától már csak tíz perc hiányzik. Minden oldalról felhangzik a nesz, amint a legkülönbözőbb távolságokból is percnyi pontossággal beérkezett csendőrök lába alatt ropog a keményre fagyott hó, a felzavart varjak pedig káromva tovarepülnek. Erre már a pihenő cigánytábor is felfigyelt; vajjon ki meri a tábor nyugalmaiban zavarni? Csak pár perc és máris megjött a válasz: a cigányok kiáltozni kezdtek: „Jönnek a csendőrök, menekülni!” Csakhogy már késő volt, a csendőrgyűrű pontosan zárt, egy macskának sem lehetett belőle kimenekülnie.

Mikor a tisztás szélén, sűrűn egymás mellett, megjelentek a kakastollak és felcsillantak a szuronyok, Szabó őrmester erőfeszéssel rájuk kiáltott: Cigányok! A törvény

nevében adjátok meg magatokat! Aki megmozdul, halál fia!”

Nincs menekvés, a csendőrgyűrűt nem lehet áttörni. A meglepett cigányok minden ellenállás nélkül megadták magukat.

Három cigányasszony a karaván pihenőhelyétől távol az erdőben tűzrevalót volt gyűjteni, azok közül kettőt a csendőrök fogtak el, a harmadikat pedig — aki a közeledő csendőrök láttára kimenekülve az erdőből, meg akart ugrani — a műkedvelő csendőrnek felcsapott egyik előfogatosunk föléte le.

Egyelőre itt is csak személymotozást tartottunk, elszedtük a lövő-, szűrő- és vágószerszámokat, azután — hogy meg ne szökhessenek — a cigányokat sorra megbilincstük és összefűztük. Ennek végeztével, bekísértük őket a legközelebb fekvő Gyorok községbe. A rendes motozást Gyorokon ejtettük meg.

Mikor a cigányokat Gyorokra kísértük, már kezdett sötétedni, azért a kocsikat teljesen körülvettük. Egyszer csak észrevesszük, hogy a cigányok a rablott holmikat kezdik a kocsikról leszórni. A kocsik után menő csendőrök sok füstölt sertéshúst, egész tábla szalonnákat és más egyebet találtak a hóban elszórva, amiket az utolsó kocsira kellett újból felrakniok. A cigányok ezen műveletét megakadályozandó, Szabó őrmester elrendelte, hogy minden kocsin 2—2 csendőr foglaljon helyet.

Mikor Gyorokon a rendes motozást elvégeztük, örsparancsnokom a most már feleslegessé vált idegen örsbeli járőröket illetékes örsökre hazabocsátotta, meghagyta azonban nekik, hogy ha esetleg a szétvált nagy karaván többi részei örskörletükben felbukkannának, hozzák azokat utánunk.

Másnap kora reggel már indultunk visszafelé, estig azonban csak Újszentannáig tudtunk eljutni, mert a cigányok lovai nagyon ki voltak fáradva. Újszentannán értesültünk arról, hogy a nagy karavánból jobbra eltért Csűrárók két kocsiját a battonyai örs járőrei elfogták; a csendőrök és a cigányok között valóságos kis ütközet folyt le. A battonyai csendőrök az elfogott cigányokat ideiglenesen az ottani járásbíróház fogházában helyezték el.

Miután Battonya a rablások színhelyéhez közel fekszik, Szabó őrmester elhatározta, hogy az elfogott cigányokat Battonyán, az arra igen alkalmas járásbíróházi fogházban gyűjti össze. Másnap telefonon érintkezésbe is lépett a battonyai járásbíróház vezetőjével, aki készséggel megengedte, hogy a cigányokat a nyomozás befejezéséig a járásbíróház fogházában őrizzük.

A cigányok lovai Újszentannán kipihenték magukat, tehát tovább indultunk. Most már a cigánylányt is magunkkal vittük.

Kurticsra érve újabb kedvező hírt hallottunk. A sánta ló miatt elmaradt kocsiról útközben leszállt három cigány férfi is megkerült; a kevermesi örs egyik járőre fogta el. A kevermesi lovasörs legénysége három járőrré oszolva a határban portyázott, hogy segédkezzék Faragó örsvezetőnek az északkeleti irányban három kocsival menekült Kolompár cigányok bekerítésében és elfogásában. Egyszer csak a Kevermes és Lökösháza közötti úton portyázó Gyurik János őrmester és Tóth Vendel csendőrből álló járőr azt az értesítést veszi, hogy a közelben lévő Nagy István-féle tanya istállójának padlásán a széna között három cigány alszik. A lovasjárőr rögtön a tanya lovagolt s ott megtudta, hogy mikor a béresgyerek széna-lehányás végett a padlásra akart felmenni, észrevette, hogy a tanya háta mögött levő gyümölcsöskert felől a hóban emberi lábnyomok vezetnek a létrához, a padlásait pedig félig nyitva van. Sejtette hogy idegenek van-

A balatonfüredi csendőrségi gyógyház: Társalgó.

nak a padláson. A bátor fiú óvatosan felmászott a létrán, betekintett a padlásba és meglátta, hogy közel az ajtóhoz a szénában három torzonborz cigány nagy hortyogva alussza az „igazak” álmát. A béres hagyta őket tovább nyugodtan aludni és óvatosan visszamászott a létrán.

Mielőtt a járőr a padlásra ment volna a cigányokért, az istálló ajtaját jól bezáratta, nehogy a cigányok a szénalehányón és az istállón keresztül elmeneküljenek. A még mindig hortyogó cigányok csak Gyurik őrmesternek „Fel a kezekkel! A törvény nevében adjátok meg magatokat!” kiáltására ébredtek fel. A felriadt cigányok látva, hogy a padlásajtóból két puska csöve mered feléjük s így egyetlen menekülési útjuk el van zárva, kezeik felemelésével megadták magukat és túrték a megbilincselést.

Leérve a padlásról, a járőr a cigányokat alaposan megmotozta; nagyobb összegű pénzt, ékszereket, egy hatlövetű revolvért és késeket talált náluk. Az őrmester megkérdezte tőlük, hogy a náluk talált pénzt és ékszereket hol szereztek és hogy miként kerültek az istálló padlására? A pénz és ékszerek eredetére nézve a cigányok semmit sem akartak beismerni és különböző hazugságokkal állottak elő. A padlásrajutásra nézve azt adták elő, hogy ők egy karaván után akartak menni, de mert észrevették, hogy az elhaladt karavánt a csendőrök üldözik, nem merték azt követni, hanem két nap és két éjjel itt a tanyák között kóboroltak, s mert már nagyon ki voltak merülve és álmosak voltak, elhatározták, hogy a lakottabb helyektől félreeső lökösházi vasútállomás közelében valahol megpihennek s azután vasúton folytatják útjukat, hogy társaikat felkeressék. Így jutottak az istálló

padlására, ahol véletlenül nagyon elaludtak, mert a kora reggeli vonattal akartak elutazni.

Ezen telefonértesítésre őrsparancsnokom azt az utasítást adta Gyurik őrmesternek, hogy az elfogott cigányokat kísértesse azonnal Battonyára a járásbíróóság fogházába, ő majd őket a náluk talált bűnjelekkel ott át fogja venni.

Másnap kora reggel mi is elindultunk Battonyára, magunkkal vive most már az előzőleg Kurticson hagyott cigányokat is. Szabó őrmester, mielőtt elindultunk, megkérte a kurticsi őrsparancsnokot, hogy ha cigányok elfogatásáról kapna értesítést — mert az arra vonatkozó közléseket előzőleg oda kértük —, intézkedjék, hogy az elfogott Battonyára kísértessenek, mert azokat ott fogják átvenni. Őrsparancsnokom és Molnár csendőr most már lóháton, a Kurticson megpihent lovaikon követték az elfogott cigányokat.

Battonyára kora délután érkeztünk be éppen akkor, amikor a kevermesi őrs három lovasból álló járőre a Nagy István-féle tanyában elfogott három cigánnyal megérkezett. A megbilincselte cigányok ugyan el voltak fáradva, mert a 27 kilométernyi utat ló előtt kellett megtenniök.

Szabó őrmester most már a Battonyán elzárva levő fogoly cigányok, nemkülönben a bűnjelek és rablott holmik rendezéséhez fogott. Mikor pedig azt befejezte, telefonon érdeklődött, hogy a nagy karaván széteséskor jobbra és balra elvált, még szökésben levő cigányok üldözése és elfogása mennyire haladt előre.

Előbb Faragó őrsvezető jelentkezett, aki jelentette, hogy a három kocsival északkeleti irányba menekült cigá-

A balatonfüredi csendőrségi gyógyház: Kétágyas szoba.

nyokat sikerült a kunágotai, medgyesegyházai, kétegyházi és eleki őrök segítségével Nagykamarás és Elek községek között bekeríteni és elfogni. Az egyik kocsiról azonban — mielőtt a cigányok elfogattak volna — egy férfi és egy nő megugrott és gyalog Kisjenő irányába emenekült. De ezek sem kerültek el a sorsukat, mert a siklósi őr egyik járőre elfogta őket éppen akkor, amikor azok Siklóson vonatra akartak szállani, hogy vonaton folytassák útjukat. Így a három kocsin volt cigányok mind el vannak fogva és Eleken őriztetnek. Faragó őrvezető egyben parancsot kért, hogy a cigányokat hova szállítsa?

Szabó őrmester telefonon meghagyta az őrvezetőnek, hogy a cigányokat kísértesse Battonyára, azonban úgy induljanak útba, hogy még az est beállta előtt megérkezzenek. Ha az utat a sötétség beálltaig előreláthatólag egyhuzamban nem tudnák megtenni, akkor ott éjjelezenek, ahol a cigányokat jól meg tudják őrizni, nehogy közülük valaki megszökjék.

A négy kocsival délkeleti irányba szökött Csurárok elfogása egy kissé körülményesebben folyt le. Ezeknek ártalmatlanná tételénél a fegyverhasználat sem volt elkerülhető.

Ezek a cigányok, mikor a többiektől elválva jobbra tértek, az volt a szándékuk, hogy délkeleti irányban haladva Marcibányi, Dombegyháza, Kisvarjas, Szentleányfalva, Újpánt és Kuvin érintésével Arad megye déli része felé tartsanak, hogy ott a Kurtics és Újszentanna mellett 7 kocsival elvonuló társaikkal az előre megállapított helyen (az erdei tisztáson) a rabolt holmik felosztása végett találkozzanak.

A cigányoknak ezen tervét azonban a véletlen és a csendőrök ébersége meghiúsította, mert a négy kocsiból álló kis karaván fele alig pár órán belül, míg a másik fele már másnap csendőrkézre került. Ez úgy történt, hogy mikor a cigányok gyors iramban délkeleti irányba haladtak, Dombegyháza és Kisvarjas között a harmadik kocsinak — mert a kerékszög elveszett — első jobbkereke hirtelen kiesett, minek következtében a kocsi a rajta ülőkkel együtt felfordult, illetve féloldalra dőlt. Így a harmadik és negyedik kocsi az előbbi kettőtől lemaradt. Az elől haladó két kocsin lévők nem vették észre, hogy hátul mi történt s így megállás nélkül folytatták útjukat, de vesztükre, mert éppen a csendőrök kezei közé rohantak. Ugyanis a battonyai lovasőr Tánccs Lajos és Hevesi József csendőrökből állott járőre — mely a cigányok által elkövetett bűncselekményekről még nem tudott — rendes szolgálatban

állván, a Dombegyháza és Kisvarjas közötti úton lévő Kopasz-csárda mellett az előírt lesállítását tartotta, mely járőrnek ellenőrzését — úgy éjjel 1—2 óra között — Hambach Ernő őrmester, őrparancsnok másodmagával éppen akkor fogatosította, amikor a cigányok két kocsija a csárda mellett elvezető országúton feltűnt. A csendőrök a csárdaépület árnyékába húzódva várták a gyorsan közeledő két kocsit, mert meg akartak győződni róla, hogy kik lehetnek azok, akiknek oly sürgős dolguk akadt, hogy még az ünnep éjszakáját is kocsiban töltik. A mit sem sejtő cigányok nyugodtan haladtak a csárda felé; de amikor a csárda világánál meglátták a csárda mellett reájuk várakozó csendőröket, a lovak közé csaptak és igyekeztek a csendőrök elől elmenekülni. Hanem a csendőrök lovai jobban bírták az iramot. Csak egy sarkantyúnyomás kellett és a négy lovascsendőr kivont karddal máris utólérte és körülfogta a két kocsit.

— Állj!

Erre azonban a kocsikon lévő idegenek nem szóval, hanem egyszerre több lövéssel válaszoltak és lovaikat még nagyobb iramra ösztökélték.

Most Hevesi csendőr az első kocsi elé kerülve, a lovak kantárját ragadta meg és annak dacára, hogy a cigányok közvetlen közelből ismételten reálóttek, a lovakat megállításra kényszerítette.

Hambach őrmester újabb felszólítására a cigányok sűrű lövésekkel feleltek. A helyzet most már komollyá válván, a csendőrpisztolyok is sorra eldőrdültek. Valóságos kis ütközet fejlődött ki a csendőrök és a kocsikon lévők között. Pár pillanat múlva azonban a pisztolyok dördülését a kocsin lévő sebesültek jajveszékelése váltotta fel. A cigányok most már sorra megadták magukat, csupán egy fiatal legény kísérelte meg, hogy a kocsiról leugorva, futva elmeneküljön, de Hambach őrmester golyója megállításra kényszerítette. Comblovást kapott.

Úgy látszik, a cigányok izgatottságukban nem tudtak célozni, mert a csendőrök közül szerencsére senki sem sebesült meg, csupán Tánccs Lajos csendőr lovának a nyakát horzsolta egy lövedék. Annál inkább találtak azonban a csendőrök golyói, mert a cigányok közül többen sebesültek meg, bár egy sem valami súlyosan.

A csendőrök betarolták a cigányokat a közelben lévő csárda udvarára, ott elszedték a lövő-, szűrő- és vágószerszámukat, kimosták és ideiglenes kötéssel ellátták a sebeiket, azután pedig bekísérték őket Battonyára, a járásbíróház fogházába.

A balatonfüredi csendőrségi gyógyház: Egyágyas szoba.

A balatonfüredi csendőrségi gyógyház: Parkrészlet.

Battonyára érkezés után Hambach őrmester azonnal intézkedett, hogy az elfogott cigányok orvosilag megvizsgáltassanak, a sebesültek pedig kezelés alá vétessenek. Itt azután kiderült, hogy egyik-másik cigányférfiún és nőn olyan sérülések is vannak, amelyeket nem a csendőrök golyói okoztak. Ezeket a sérüléseket a cigányok a Béla-majorban lefolyt harcban szerezték.

A fegyverhasználat a Szegedről kiszállt hadbíró által kivizsgáltván, jogosnak találtatott.

A kerék kiesése miatt elmaradt másik két kocsin lévő cigányok, ahogy az előttük lefolyt lövöldözést meghallották, nem merték egyenes irányban továbbhaladni, hanem, amikor a felfordult kocsit rendbehozták, gyorsan visszafordultak és a legközelebbi keresztútnál délnek tértek, azzal a szándékkal, hogy Sajtény község közelében a befagyott Maroson majd átkelnek és a Bánátba menekülnek. Mivel a cigányok most már érezték, hogy a csendőrök a nyomukban vannak, egyesek elhagyták kocsijukat, hogy gyalog másfelé meneküljenek. Így Torna és Sajtény között három férfi és három nő szállt le a kocsikról, kik azután gyalog nyugat felé vették útjukat. Közöttük volt a cigányleány hűtlenné vált kedvese, Lakatos Jóska és annak újabb szeretője, Csurár Mari.

Mikor a délkeleti irányba menekült cigányok üldözésére kirendelt Kovács Imre lovas címzetes őrmester négy csendőrével arra a helyre ért, ahol a cigányok egyik kocsija felfordult, a nyomokból mindjárt látta, hogy a cigányok egy része továbbhaladt, míg a hátsó két kocsi visszafordult és bizonyára másfelé vette útját, mert ők nem találkoztak vele. Az a körülmény, hogy a két hátsó kocsi visszafordult, Kovács őrmesternek szeptet ütött a fejébe

és azt helyesen rögtön arra magyarázta, hogy az elől továbbhaladókkal bizonyára történhetett valami, hogy a hátul levők nem merték őket követni. Ha pedig az elől haladókkal valami történt, az csak a közelben történhetett, amit a hátullevők is meghallottak — vélekedett az őrmester. — Tehát mielőtt a visszafordultak után mennénk, meg kell tudni, hogy mi történt elől?

A lovasjárőr pár perc alatt már a csárdánál volt, ahol megtudta a történeteket. Azonban a csárda udvara akkor már üres volt, mert a battonyai csendőrök a cigányokat — más úton — már elkísérték Battonyára.

Kovács őrmesterék tehát, most már a visszafordult és más úton, déli irányban tért két kocsit vették üldözöbe. A jó csendőrlovak mintha megéreztek volna, hogy fontos munkát végeznek, csak úgy röpítették a csendőröket. A havas úton még jól látható kocsinyom Torna és Németporog mellett elvezetve Sajténynak tartott, tehát a járőr előtt nyilvánvalóvá vált, hogy a cigányok a befagyott Maroson keresztül Torontálba akarnak menekülni. Igaz, hogy a Pécska és Szemplaknak vezető úton a céljukat hamarabb elérhették volna, de Kovács c. őrmester a kerülő utat arra magyarázta, hogy a ravasz cigányok a csendőrséggel rendelkező községeket, ha csak tehetik, elkerülik.

Az üldöző járőr csakhamar két fővel megszapordott, mert midőn Németporogot maga mögött hagyta, az egyik keresztútnál a kisporogi lovasörs egyik rendes-szolgálatban álló járőrével találkozott s azt is magával vitte.

A csendőrök útközben megállapították, hogy a ci-

gányok kocsijai egy izben megállottak s hogy a kocsikról többen leszállottak, de hát a gyalog más irányba menekülő egységekkel most nem törődhetek, mert céljuk az volt, hogy előbb a kocsikon lévőket tegyék ártalmatlanná.

A balatonfüredi csendőrségi gyógyház: Étterem.

Már reggel volt, mikor a csendőrök Sajtény községet elérték. Ott azután az egyik faluszélen lakó gazdától megtudták, hogy a cigányok rövid idővel ezelőtt nála érdeklődtek, hogy a Maros jegén hol lehetne legközelebb és legkönnyebben átkelni. Ő nekik a községtől mintegy két kilométerre eső csónakátjáró helyet jelölte meg, mert ott lehet legkönnyebben kocsival a Maros jegére rámenni. A cigányok tehát valószínűleg arra vették útjukat.

A hét csendőr vágtában repült a gazda által megjelölt hely felé. Pár perccel később a cigányok két kocsija — mielőtt a Maros tölcsére értek volna — csendőröktől volt körülvéve. A cigányok meglepetésükből még magukhoz sem térhettek, midőn Kovács őrmesternek a megadásra szóló erélyes felszólítása elhangzott. A lefűlelt cigányok az ellentámadást vagy mene-

Béndek Mihály tiszthelyettest, a szili őrs parancsnokát Kormányzó Úr Öfömméltósága a magyar bronz érdeméremmel a zöld szalagon, tüntette ki. A kitüntetettet vitéz Dénes Elemér százados, csornai szárnyparancsnok ünnepélyesen díszítette fel a csornai őrszlaktanya udvarán. Béndek tiszthelyettesnek egy miniszteri, egy felügyelői és három kerületi dícsérő okirata van, kétizben pedig nyilvános dícséretet nyert.

külést meg sem kísérelhették. A bilincsek és fűzőláncok a járőrtáskából sorra előkerültek és átvándoroltak a cigányokra. A személymotoszás megejtése után a csendőrök bekísérték a cigányokat Sajtény községbe és pár napig ott őrizték, mert úgy a csendőrök, mint a cigányok lovai az erőtetett menetelésben megtett nagy úttól igen ki voltak fáradva. Rövid idő múlva azután ezek a cigányok is Battonyára kerültek.

Kovács őrmester igyekezett az elfogott cigányoktól megtudni, hogy útközben a kocsikról kik szálltak le és hova menekültek, azonban a cigányok arra nézve minden felvilágosítást megtagadtak. Sőt azt állították, hogy a kocsikról senki sem távozott útközben.

A kisperegi őrs megkísérelte a kocsikról leszállt cigányokat felkutatni, azonban nem tudott eredményhez jutni. De azok mégsem soká élvezhették szabadságukat, mert hamarosan ők is csendőrkézzre kerültek.

Mikor Szabó őrmester útjáról — a Gyorok melletti erdőségben elfogott cigányokkal — Battonyára megérkezett, már másnap értesítést kapott a szőregi őrstől, hogy ott két cigány férfit és két cigány nőt őriznek, akiket az Aradról Szegedre jövő vonaton fogtak el s akik bizonyára részt vettek a Csanád megyében történt rablásokban, mert náluk nagyobb összeg pénzen kívül ékszeres és más többféle oly holmik is találtak, amelyeknek eredetét nem tudják igazolni.

A Kormányzó Úr Öfömméltósága Berezky István alhadnagyot a magyar ezüst érdeméremmel a zöld szalagon, Döncző András tiszthelyettest és Bavec Mihály g. tiszthelyettest pedig a magyar bronz érdeméremmel a zöld szalagon tüntette ki. A kitüntetettek május 22-én az egri csendőrlaktanya udvarán Hedry Béla tábornok, a miskolci 7. vegyesdandár gyalogsági parancsnoka díszítette fel lelkes buzdító beszéd kíséretében, a város katonai és polgári előkelőségeinek és küldöttségeinek jelenlétében.

Ezeknek elfogása úgy történt, hogy Gremminger Antal őrmester makói őrsparancsnok, Olajos Péter őrsvezető és egy csendőr, — kik a szegedi törvényszékhez egy bűnügyben tanúkihallgatás végett voltak megidézve — a kora reggeli vonattal Szegedre utaztak. Ugyanazon szakaszban utazott egy iparossegéd kinézésű fiatalember is, aki Kiszombor állomás elhagyása után bizalmasan közölte Gremminger őrmesterrel, hogy midőn ő Nagylakon a vasútállomásra igyekezett, az úton találkozott két cigány férfival és két cigány nővel, akik megkérték őt, hogy majd az állomáson váltson nekik is jegyet; szívességéért kapni fog tőlük egy forintot. Ő megörülve a forintnak, megváltotta a cigányok jegyét is, kiktől a forintot meg is kapta. De miután a cigányok-

Mozzanat egy német csendőrségi lovaglőiskolából.

nál több pénzt és nagyobb batyut látott és mert azok a vonat indulásáig nem mertek a váróterembe bemenni, gyanúsnak találja a cigányok viselkedését. Ő útközben is szemmel tartotta a cigányokat — mondta — azok egy másik kocsiban utaznak, de nem valószínű, hogy Szegedig, bár a jegyük odáig szól. A fiatalember azt is mondotta, hogy örül neki, hogy csendőrökkel találkozott, legalább a gyanúját azokkal közölheti, mert nem hagyja nyugodni a lelkiismerete, hogy esetleg bűnös cigányok szökését segítette elő.

A fiatalember előadására Gremminger őrmester — mert már tudott a Csanád megyei rablásokról — rögtön előkerítette a kalauzt, akit megkért, hogy annak a szakasznak túlsó kijáratát, amelyben a cigányok tartózkodnak, észrevétlenül zárja be, nehogy a cigányok — ha őket meglátják — az ellenkező oldalon a vonatról leugorjanak.

A vonat még Gizikitérő megállóhelyet sem érte el, mikor a meglepett cigányok már el voltak fogva. Bár a cigányok, mikor a három csendőrt szakaszukba belépni látták, rögtön felugrottak és az ellenkező kijáratához rohanna azon át akartak menekülni, de akkor már az ajtót zárva találták és kénytelenek voltak megadni magukat.

Gremminger őrmesternek előbb az volt a szándéka, hogy a cigányokat Szegedre viszi és az ottani őrsnek adja át, hanem mikor Szőregre értek, meglátta az ott kint lévő vasuti járőrt és öket annak adta át. Meghagyta a járőrnek, hogy a mezőkovácsházi őrs útján tudják meg, hogy a cigányokat hova kell kísélni. Így az elfogott cigányokat megbilincselve a szőregi vasut-

ügyi járőr szállította le a vonatról. Szabó őrmester intézkedésére aztán ezek is Battonyára lettek kísérve.

A nagy karaván tagjai közül most már csupán a cigánylány volt kedvese, Lakatos Jóska és annak újabb szeretője, Csurár Mari voltak még szökésben. De a szerelmes cigánylány bosszúja ezeket is rövid idő alatt lakat alá segítette.

Őrsparancsnokom a vonaton elfogott cigányokat célzatosan abba a közös zárkába helyezte el, amelyben a cigánylány is tartózkodott és így a lánynak módot nyújtott arra, hogy társaitól megtudja, hogy a Jóska és a Mária hova menekültek.

Nem is sokára a cigánylány azzal állított Szabó őrmester elé, hogy ha őt Végegyházára elengedik, akkor a Jóska és a Mária tartózkodási helyét felkutatja és ha megtudta, nyomban közli az őrmesterrel, mert társai neki azt mondották, hogy azok, mikor a kocsiról leszállottak, Végegyházára mentek; tehát bizonyára most is az ottani cigányok között rejtőzködnek.

Bár a cigánylány ellen addig nem merült fel semmi terhelő bizonyíték, őrsparancsnokom egyedül még sem bocsátotta el, hanem — az esetleg előforduló eshetőségre is számítva — Faragó őrsvezető és három csendőr kíséretében azzal küldötte a Végegyházához igen közel fekvő Mezőkovácsházára, hogy ha odaérnek a csendőrök, a lányt engedjék egyedül átmenni Végegyházára a szökevények felkutatására. Viszont a lány köteles lesz az illetők tartózkodási helyét az ottani cigányoktól feltűnés nélkül megtudni és a csendőrökkel haladéktalanul közölni. Szabó őrmester azért nem küldötte csendőreit a szökevények felkutatására, mert tartott attól, hogy a

csendőröknek a községbe érkezését a cigányok közül valaki a szökevényeknek elárulja és azok onnan másfelé elmenekülnek, még mielőtt a csendőrök rájuk tálltak volna.

Mielőtt a csendőrök a cigánylánnyal elindultak volna, az őrmester meghagyta Faragó őrsvezetőnek, hogy a lányt is hozzák vissza magukkal, mert a kikérdezéseknél és szembesítéseknél szükség lesz reá. A lány türelmetlenül várta, hogy Mezőkovácsházára érkezzenek és onnan Végegyházára mehessen és a Jóskán meg a Márin bosszút állhasson. Mezőkovácsházára érve, az őrsvezető kioktatta a lányt és csak azután bocsátotta útjára.

Másnap este kopogtak a mezőkovácsházi csendőrlaktanya ablakán. A csendőrök a kopogtatóban a várva-várt cigánylányt ismerték fel, aki bebocsátása után elmondotta, hogy a keresetteket Végegyházán feltalálta; az egyik cigánytanyán rejtőzködnek. Arról, hogy ő most a csendőrlaktanyába jött — mondta — nem tud senki, mert szállását és a községet észrevétlenül hagyta el.

Nem telt bele egy óra sem, a megjelölt cigánytanya eldugott helyén szeretkező fiatal pár — Jóska és Mária — a cigánylány legnagyobb örömeire a csendőrök kezei között voltak. Mikor az elfogottak megtudták, hogy a Pöre árulta el tartózkodási helyüket, neki akartak rohanni, hogy megverjék, amit azonban a csendőrök persze megakadályoztak.

A karavánnak tehát a még szökésben volt legutolsó két tagja is a legközelebbi vonattal már útban volt. Battonyára. Nem kis eredmény volt ez; három nap alatt egy ilyen népes és annyifelé ugrott, teljesen ismeretlen cigánykaravánt az utolsó emberig összeszedni.

Amíg ezek történtek, Battonyán is nagyban folyt a munka, folytak a kikérdezések és szembesítések. Ott már Lénárt csendőr is akcióba lépett és érvényesítette cigány nyelvtudását.

Az összeeresztett cigányoknak látszólag meg volt ugyan tiltva, hogy egymással cigányul beszéljenek, azt azonban akadálytalanul folytathatták, mert hiszen szándékosan azért időnként összeeresztve, hogy az őrzés ürügye alatt állandóan közöttük tartózkodó Lénárt csendőr egymás közötti beszédeiket kihallgassa és a hallottakat Szabó és Hambach őrmesterekkel közölje. A cigányok természetesen mit sem tudtak arról, hogy az őrző csendőrök között cigányul tudó is van, azért nem is tartózkodtak az egymással való beszélgetéstől.

Bár a cigánylány elárulta, hogy társai közül ki mit követett el, — amit Lénárt csendőr közlései is igazoltak, — szükséges volt még bizonyos részleteket is megtudni és a bűncselekményeket az illető gyanúsítottakra rábizonyítani. Azért tehát a súlyosabb cselekményekkel gyanúsítottakat Szabó őrmester a két helyszínére elkísértette és bűnösségüket ott érdemlegesen is rájuk bizonyította. A sértettek, illetve károsok és tanuk sorra olvasták rá az egyes cigányokra az általuk elkövetett bűncselekményeket. Azok eleinte természetesen tagadtak és nem akartak semmiről tudni, de hát Szabó és Hambach őrmesterek nem azért voltak kiváló csendőrök, hogy a cigányok túl tudtak volna járni az eszükön. A cigányokat folytonos és különböző kérdéseikkel annyira összezavar-

ták, hogy azok már nem is tudták, hogy mit mondtak. Azután pedig a cigányokat egymásra haragították s mert mindenik laz általa elkövetett cselekményt másra akarta hárítani, a vége az lett, hogy később már maguk a cigányok olvasták egymás fejére, hogy ki mit követett el. A bűncselekményeknek az egyes gyanúsítottakra való rábizonyítása — tekintve a ravasz cigányok nagy számát — bizony igen sok időt vett igénybe. A rablásoknál összeharácsolt pénz, ékszer, rengeteg élelmiszer és más holmi nagyobb része megkerült, azok mindjárt visszaadattak az igazolt tulajdonosaiknak, így a cigányoktól visszavett négy darab igásló is.

A gyanúsított cigányokat a rablás és gyilkosságoknál használt eszközökkel, — mint bűnjelekkel — együtt a szegedi kir. ügyészségnek adtuk át, míg a többi cigányt — akikre mit sem tudtunk rábizonyítani — illetőségi helyeikre toloncoltattuk el. Itt meg kell jegyezni, hogy a cigányok rendes neveinek és illetőségi helyének megállapítása óriási munkát igényelt; ezek lebonyolítása körül a cigánylány nekünk megbecsülhetetlen szolgálatot tett.

Az ügyészségnek átadott gyanúsított cigányok később mindannyian elnyerték megérdemelt büntetésüket.

Az itt leírt 23 napig tartott nyomozószolgálatból bár fáradtan, de megelégedetten és büszkén vonultunk be, mert sikerült a vidéket az oly veszélyes kóborcigányoktól rövid időre teljesen megtisztítani.

Mondanom sem kell, hogy a nyomozásban résztvevett altisztek és csendőrök mindannyian megkapták az előjáró parancsnokságoktól a kiérdemelt elismerést.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL! Egy női kém leleplezése.

A hazánkba kiküldött kémek jórésze a női nemhez tartozik. Általában az a hit van elterjedve, hogy a női kémek sokkal használhatóbbak, mint a férfiak, pedig ez csak ritkán, kivételes esetekben van így. A női kém rendszerint naivul teljesíti a hivatását, ravaszság, kiertartás és főleg vakmerőség tekintetében azonban nem maradnak messze a férfiaktól.

A szomszédos államok kémeinek elsősorban természetesen azt a feladatot adják, hogy a magyar haderő nem nyilvánosan kezelt dolgairól vagy intézkedéseiről szerezzenek híreket.

Ilyen tanulságos eset a következő:

Keleti szomszédunk t...i hirszerző szerve egy Funingine Irén nevű, megszállott területen született és oda illetékes nőt nyert meg ellenünk való kémkedésre.

Funingine Irén 1922 október havában munkakeresés ürügye alatt Magyarországra utazott. Megjárta Budapestet, de rövid idő múlva visszatért. Ez, úgy látszik, csak próbautja volt.

Nehéz megfosztani a gondolat szabadságától az embereket, akik azt megszokták. De nem nehéz bizonyos idő alatt oda vinni az embereket tömegét, hogy éppen ne gondolkodják. S még nehezebb gondolkodásra kényszeríteni azokat, akik azt elfeledték.
Quinet.

1922 novemberében elvégezte az illető állam fővárosában felállított hirszerző iskolát s utána három más nővel együtt újra visszaküldötték Magyarországra. A három másik nő közül az egyiket, P. B.-t Kaposvárra, a másikat Sz. K.-t Kecskemétre, a harmadik, ismeretlen nevű nőt Szigetvárra küldötték, Funingine Irént pedig Molnár Ilonka álnév alatt Debrecenbe irányították. Az volt a feladata, hogy a honvédség létszámát, felszerelését és más, bizalmasan kezelt dolgait megállapítsa, majd pedig, hogy férkőzzék egy határőrizeti szervünk bizalmába s ezen réven figyelje meg, hogy tőlünk menek-e és kik bizalmas megbizással a megszállott területre.

Hogy Debrecenben milyen hirszerző tevékenységet folytatott, azt nem sikerült megállapítani. Már kifelé igyekezett az országból, amikor Nyirábránynál gyanus magatartása miatt elfogták. Úgy került kézre, hogy ott ismeretlen lévén, a községben ide-oda járkálása közben megszólitott egy odavaló lakost és megkérte, hogy fizetség fejében juttassa át a határon. Ezt az illető kilátásba is helyezte neki, de a dolgot — miután a nő viselkedését gyanusnak találta — azonnal bejelentette. Ez is bizonyítja, mennyire fontos, hogy a lakosság, különösen a határmenti községekben a kémelhárítás fontosságát ismerje és megszokja, hogy minden gyanus körülményt azonnal bejelentsen.

Molnár Ilonka kikérdezése alkalmával azzal védekezett, hogy véletlenül tévedt magyar területre. Kémanyagot semmit sem találtak nála, valószínű, hogy azt postán, vagy valamely büntőtársa segítségével már előbb kiszállította. Mint gyanus és jogtalan határátlépőt az illetékes kémelhárító szervhez kísérték, de mert egyelőre semmiféle bizonyíték nem volt ellene, jogtalan határátlépés miatt megbüntették s utána szabadlábba helyezték.

Szabadonbocsátása után újra a határ felé vette az útját. Vakmerőségére jellemző, hogy a kifelé való jogtalan határátlépést újra csak annak a szervünknek a körletében kísérelte meg, ahol röviddel azelőtt elfogták. Nincs kizárva, hogy ezt szándékosan tette azért, hogy az ott levő határszervünknel további megfigyeléseket végezzen s ezáltal feladata utolsó pontjának is eleget tegyen. Megint elfogták, de a fogdából megszökött és a határon át elhagyta az országot.

Úgy látszik, hogy feladatát jól teljesítette, mert a t...i tulsó hirszerző szerv — valószínűleg, hogy tudását fejlessze — őt ettől kezdve az irodájában alkalmazta s abban is gyakorolta, hogy az őtt megjelenő idegeneket figyelemmel kísérelje, mert Funingine Irén további útakra készült.

1923 januárjában újra Magyarországra küldötték. Most azonban, hogy nálunk könnyebben mozoghasson, mint magyar állampolgár, hamis okmányokkal, színleg toloncuton érkezett a határra. Ilyen módon való becsempészésében a szomszéd ország hivatalos határszerve is közreműködött. Január 29-én adták át a k...i tulsó határállomáson kiállított toloncutlevéllel, de ekkor már nem Molnár Ilonka, hanem Sárga Aranka név alatt. Az irataiban budapesti születésűnek és illetőségűnek volt jelezve.

Az átvétel után megmotozása alkalmával a kabátbélésében egy Sárgi Aranka névre kiállított gyűrött keresztlevelet találtak. A keresztlevél szerint azonban nem Budapesten, hanem P...ben, megszállott területen született. Valószínűleg a szomszédos ország hirszerző

szerve látta el vele azért, hogy a letelepedését vagy a visszajutását megkönnyítsék.

Sárga (Sárgi) Aranka tehát kémgyanussá vált. Szerencsése volt, hogy egy másik határállomáson jött be, nem azon, amely az előző esztendőben foglalkozott vele, mert ott természetesen rögtön felismerték volna. Bekísérték az illetékes kémelhárító szervünkhöz, amely részletesen kihallgatta. A kihallgatás során a következő gyanúok merültek fel ellene:

1. A keresztlevelet olyan valaki, aki igaz úton jár, a zsebében és nem a kabátja bélésében szokta hordani.

2. Ő Sárga Arankának mondotta magát, de a keresztlevele nem Sárga, hanem „Sárgi” névre volt kiállítva.

3. Intelligens nő létére nem tudta megmondani a pontos személyi adatait, sőt a keresztlevélben feltüntetett anyjának és a keresztszülőknek a nevét is vagy egyáltalán nem, vagy csak tévesen tudta megmondani, már pedig ezt csak tudnia kellett volna.

4. Szerinte őt A. város hatósága toloncoltatta ki, a tolonclevelét azonban nem ott, hanem a k...i határállomáson állították ki.

5. Azt vallotta, hogy egy állítólagos magyar hirszerzőnővel, egy R. Gitta nevű leánnyal együtt aktákat lopott a számunkra s ezért szöknie kellett. Mint mondotta, a már említett A. városba utazott, ott jelentkezett s kérte, hogy tegyék át magyar területre. Gyanus volt, hogy egyáltalán kémkedési ügyről beszélt, amit más nő, akinek ilyen ügyekhez semmi köze, aligha tett volna meg. Gyanus volt az is, hogy éppen R. Gittát említette, mert az illető a tulsó oldalon fogva volt ugyan, de nálunk a kémgyanusak jegyzékében szerepelt.

A nyomozás során az 1922-ben róla felvett fénykép segítségével, valamint az őt annak idején kihallgatott szerveinkkel való szembesítés útján, megállapítást nyert, hogy az akkori Molnár Ilonka és a mostani Sárga Aranka egy személy és hogy a valódi neve Funingine Irén.

A fogházban a szomszéd fogollyal beszélgetett s azzal bizalmasan közölte az előéletét, a nyomozás adatait tehát ez is megerősítette. Elmondotta, hogy a szomszéd állam fővárosában négy hónapig hirszerző tanfolyamon volt közölte, hogy az volt a feladata, hogy valamelyik vegyesdandárparancsnoksághoz bejusson gépírónőnek, vagy ha ez nem lenne lehetséges, szerezen magának okvetlenül valamilyen hasonló állást, tudassa a címét a szomszéd állam hirszerző szervével s lépjen velük érintkezésbe akár levél, akár pedig megbízott útján. Vagyis, mint letelepedett kémnek kellett volna szolgálatakat teljesítenie. Elmesélte, hogy tagadni fog s ha ez nem használ, bolondnak fogja magát tettetni s így fog szabadulni, de utána azonnal újabb feladatokra fog vállalkozni.

Jellemző a naivitására, hogy a fogházban egy ismeretlen foglyotársának a legbizalmasabb dolgait is elbeszélte.

Funingine Irén kémkedés miatt bíróság elé került s elnyerte a büntetését. Megjegyzendő, hogy közben több közönséges bűncselekmény (lopás) elkövetése is reábizonyult, ami az egyéniségét kellő megvilágításba helyezi.

Az 1928. évben a Pécs melletti m...i csendőrőrs egy nőt fogott el. Úgy vált gyanussá, hogy az őrs laktanyája körül ólalkodott s mint megállapítást nyert, a községben is látszólag céltalanul ide-oda járkált. Ki-

kérdése alkalmával az örsön azt adta elő, hogy mohácsi illetőségű és Kaposvárt volt a rokonainál látogatóban.

Az őrsparancsnok nem adott hitelt a szavainak, hanem, mert az éppen azon időben folyó hadgyakorlatokra való tekintettel is kémgyanusnak találta, bekísértette az illetékes kémelhárító szervhez.

Itt aztán hamarosan kiderült, hogy a gyanus nő nem más, mint Funingine Irén, aki a kémkedés csúf mesterségéről úgy látszik nem tudott vagy nem is akart leszokni. Megállapítást nyert, hogy 1928. július végén újra Magyarországra jött. A l...i határállomás közelében lépett magyar területre özv. Schmidt J.-né született B. Aranka néven. (Jellemző az azonos keresztnév. Tapasztalati tény ugyanis, hogy azok, akik álneveket szoktak használni, rendszerint a valódi vezeték-, illetve vezetéknevüket ferdítik el, ahhoz hasonló, vagy azzal kapcsolatos nevet vesznek fel. A keresztnemekhez általában ragaszkodnak, mert azt megszokják. Álnév gyanuja esetén erre a körülményre figyelemmel kell lenni.)

Amint jegyzőkönyvbe mondotta, állítólag nem egyedül jött, hanem egy Florea Jakab nevű egyén társaságában. Észrevétlenül átszökött a határon s csak egy beljebb fekvő vasutállomáson ült vonatra. Erdélyi menekültnek adta ki magát, amivel az volt a célja, hogy valamelyik kémelhárító szervünkhöz bejusson s ott arcokat, kémelhárító nyomozókat megfigyelhessen s ezekről küldhessen adatokat megbízottjának, B. J. dr.-nak, aki őt K. városából útbaindította. A társának, Florea Jakabnak — a nő vallomása szerint — az lett volna a feladata, hogy katonai gyakorlatokat, a lövési kísérleteket figyelje meg és ezekre vonatkozó adatokat jelentsen. Útjuk — állítása szerint — Szegedre, majd Szolnokra vezetett, ahonnan a társa állítólag újra visszautazott Szegedre. Funingine Irén augusztus 1-én Budapestre utazott s itt több helyen, mint háztartási alkalmazott, munkát vállalt; tisztí házhoz szeretett volna bejutni, de ez nem sikerült neki.

Előadása szerint ebben az állásában kereste őt fel Florea s rávette, hogy utazzanak Hajmáskérre. Itt Florea bement a táborba, de csak egyedül. Valószínűleg gyakorlatokat akart megtekinteni s felszereléseket, létszámokat megtudni. A községben is járt, lehet hogy a bűntársait kereste fel. Hajmáskérről Debrecenbe, majd Győrbe, Székesfehérvárra és Pécsre utaztak. Florea Jakab szintén álnéven utazott.

Eddig tartott a nő vallomása. A nyomozás azonban megállapította, hogy mindaz, amit Florea Jakabra mondott, nem igaz. Florea Jakab költött személy volt, a nő mindig egyedül utazott és egyedül kémkedett, Floreával csak azért hozakodott elő, hogy a lopásokat, amelyeket háztartási alkalmazotti minőségében elkövetett, valamint a kémkedést is reáfohassa. A valóságban azok a feladatok, amelyeket a Florea Jakabéinak mondott, az ő feladatai voltak.

Megállapítást nyert az is, hogy amikor legutoljára Budapesten járt, itt tolonceljárás alá vonták, de sikerült neki hamis adatok bemonásával a hatóságokat félrevezetni s így szabadlábra került. Többször megkísérelte, hogy a budapesti központi kémelhárító szervünknél kihallgatását kérészközölje, amivel az volt a célja, hogy ott arcokat, foglyokat, személyeket stb. elárulás céljából megismerjen.

Az illetékes bíróság Funingine Irént kémkedés büntette miatt tizenegy évi börtönre és Csonkamagyarország területéről való kiutasításra ítélte.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK. A francia csendőrség.

(83. közlemény.)

KISAJÁTÍTÁSI ÉRTESÍTÉSEK.

Kisajátítási értesítések átadása a csendőrségnek.

Páris, 1887 február 7-én.

Miniszeri tisztviselőknek kisajátítási bírói végzéseknél való alkalmaztatása az 1841. május 3-an kelt törvény szerint egyáltalában nem szükséges es röszleges az 1884. szeptember 20-an kelt körrendelet visszavonása is, mert az ezekben foglalt alakiságoknak a hadugyminisztérium telesketett közegei (mászaki segedek, tüzérségi örök, csendörök) megelémi kepesek, amennyiben az ezek által felvett jegyzőkönyveket a bíróság hitelt érdemlonek tekinti és az jeteren való közremukodésük költséggel nem jár.

Igazolatlanul távollevő haditengerészek elfogásáért járó jutalomdíjakról szolo korrendelet.

(Lovasság felügyelője, csendőrségi osztály.)

Páris 1903 szeptember 28.

Egyes csendőrségi gazdasági hivatalok hivatkozva a hadsereg illetékszabályzatának 185-ik szakaszára, az olyan igazolatlanul távollevő haditengerészek után, akiknek nyomozása el lett rendelve, de akik még katonaszokvényeknek nem tekinthetők, az elfogást teljesítő csendőregyéneknek 5 es 6 frank jutalomdíjat fizettek ki.

Ez az eljárás téves, mert az illetékszabályzat 185-ik szakaszának rendelkezése csupán katonákra és kereskedelmi tengerészekre vonatkozik.

Ha a haditengerészet egyéneinek elfogásáról van szó, akkor az 1895. július 10-én kelt rendelet 25-ik pontja alapján az elfogásért járó jutalomdíjat az alábbiak szerint kell kitizetni:

Orsállomáson elfogott egyénért 3 frankot, az orsállomáshelyen kívül elfogott egyénért 5 frankot, az orsállomáshelytől tíz kilométeren felüli távolságra elfogott egyénért 6 frankot.

A légióparancsnokok kötelesek eme rendelkezések betartása felett szigorúan örködni.

A halásztörvény áthágásán tettenértek után járó jutalomdíjak.

(Lovasság felügyelője, csendőrségi osztály.)

Páris, 1906 január hó 14.

Az 1902. évi december 5-én kelt és a halásztörvény áthágóinak tettenérőit jutalmazó rendelet 196-ik szakaszának helytelen magyarázása folytán a csendőrségi gazdasági hivatalok, valamint a vizek és az erdők személyzete között gyakori félreértések merültek fel.

Az egyik részről egyes csendörök azért, mert egyeseket szabályszerűen hálóval, kevéssel a nap lementé után, illetve a napfelkelte előtt halászaton tettenértek, 20, illetőleg 25 frank jutalomdíjat követeltek.

Másrészről a vizek és erdők őrszemélyzete az alkalmi tettesekkel szemben, akik sem nem visszaesők, sem nem hivátásos orvhalászok, bizonyosfokú elnézéssel járt el s a súlyosabb következmények elhárítása céljából, a tettenérteknek egységet ajánlott fel, aminek folytán a tettenérők csupán 2 vagy 3 frank jutalomdíjban részesülhettek.

Hogy a két fél közötti viszálykodásoknak vége vettesék, a földművelésügyi, közmunkaügyi és a pénzügyminiszterek az 1898. évi április 13-án kelt törvény 84-ik szakaszának magyarázása tekintetében megállapodást létesítettek.

Ennek a megállapodásnak rendelkezései a következők:

1. Minden halászat, amely nappal nem képez vétséget, éjjel az 1829. április 15-én kelt törvény 27-ik szakaszába ütköző vétségé minősül. A tettenéző jutalomdíja ilyenkor 2, illetőleg 5 frank.

2. Az a halászat, amely nappal vétségnek számít, éjjel elkövetve, súlyosabb vétségnek tekintendő. A tettenézőnek ilyen esetben 20, illetőleg 25 frank jutalomdíj illetékes.

A 196-ik szakasz alapján a vizek és erdők személyzetének továbbra is jogában áll a súlyosbító körülmények következményeit elkerülendő, éppen úgy egységet felajánlani, mint ahogy erre jogosult az az ítélőbíróság, amelyhez az ügy esetleg ítélethozatalra kerül.

A jutalomdíj általában a tettenézőnek vagy annak jár, aki a halászati kihágást vagy vétséget elkövetővel egységet létesített.

A csavargásra vonatkozó igazságügyminiszteri körrendelet.

Páris, 1907 április hó 25.

Egyes munkásegyletek és szövetségek tagjaiknak, hogy azok elhelyezkedését biztosíthassák, munkakeresés közben létfenntartási szempontból segítségére vannak. E célból a tagoknak utazási segélyt rendszeresítettek, amelyeket azok a tagsági könyv felmutatása mellett bizonyos összegig fel is vehetnek.

Az ilyen könyvnek a birtoka azt mutatja, hogy annak felmutatója a létfenntartási eszközökkel bizonyos fokban rendelkezik, miért is azt csavargónak tekinteni nem lehet. Fontos tehát, hogy a hatósági közegek az igazságügyi rendészeti tiszték és a tisztviselők tudomással bírjanak arról, hogy az ilyen egységekkel jegyzőkönyvet felvenni vagy azokat csavargás miatt üldözni, ha a tagsági könyvvel igazolják magukat, nem szabad.

Kérem rendeletem átvételét elismerni, alárendeltjeit ilyen irányban kioktatni és csatolt rendeletpéldányokat azok között szétosztani.

Az igazságügyminiszter és pecsétőr:
Ed. Guyot-Dessaigne.

Bűnügyi statisztika létesítéséről szóló igazságügyminiszteri körrendelet.

Páris, 1907 július hó 27.

Az 1906 december 22-én kelt és a bűnügyi statisztika létesítéséről szóló igazságügyminiszteri rendelet kiegészítése képen az igazságügyi hatóságok kötelesek, ha valaki büntetett vagy vétséget követett el és a tettes kiderül, azután puhatalni, hogy a tettes nem cselekedett-e részeg állapotban, megrögzött iszákos-e vagy csak alkalmilag ittasodott-e meg.

Felmerült a kérdés, hogyha a csendőregények valamely büntetett vagy vétség kinyomozásában vesznek részt, fenti rendelkezés végrehajtásában milyen mértékben működjenek közre.

A kérdés tanulmányozása után a belügyminiszterrel együtt arra az elhatározásra jutottam, hogy a csendőrségnek a büntetett vagy vétség kinyomozásáról szóló jegyzőkönyvében mindig ki kell terjeszkednie arra, vajjon a tettes a bűncselekmény elkövetése alkalmával ittas volt-e avagy sem; annak megállapítása azonban, hogy a tettes megrögzött iszákos-e vagy pedig csak alkalmilag ittasodott-e, továbbra is a közigazgatási és rendőrségi közegekre hárul. A csendőrség ilyen irányban puhatalást csak az említett közegek hiánya esetében végezhet.

Csendőrségi Szervezeti és Szolgálati Szabályzat 232. és 298. szakaszait magyarázó rendelet.

Páris, 1908 február 11.

A csendőrségi szolgálatról szóló 1903 május hó 20-án kelt utasítás 232. szakasza szerint, ha egy szabadságot, eltávozással vagy engedély nélkül távollévő katonai egyén meghal, az érdekelt őrsparancsnok köteles az illető csapat parancsnokságának szolgálati úton jegyzőkönyvet felterjeszteni s ahhoz a halotti anyakönyvi kivonat másolatát csatolni.

Előfordult, hogy nagyobb központokban erőszak vagy baleset folytán elhalálozott katonai egyén után a csendőrség a puhatalást akkor kezdte meg, amikor azt a helyi rendőrség már befejezte.

Ilyen esetben nincs szükség arra, hogy a csendőrség újabb nyomozást vezessen be vagy tanukat kérdezzen ki, mert ennek más eredménye, mint a család zaklatása nincs. Ilyenkor elegendő, ha a nyomozási eljárást lefolytatott helyi rendőrséghez fordul, amely a csapatparancsnoksághoz teendő jelentés megszerkesztése végett a szükséges adatokat rendelkezésre bocsátja.

A tisztekre hárul az a feladat, hogy nagyobb központokban a rendőrséggel megegyezést létesítsenek arra nézve, hogy minden olyan esetet, amikor a bűncselekményt katonák követték el, illetőleg a bűncselekmény áldozataivá katonák lettek, a rendőrség a csendőrséggel kellő időben közöljön.

Ebben az értelemben a tiszteket utasítani kell.

G. Piquard.

(Folytatjuk)

CSENDŐR LEKSZIKON.

106. Kérdés. *A laktanyában lakó nős őrsparancsnok elrendelheti-e, hogy a csendőrök a szolgálatba indulást és a szolgálatból bevonulást neki a lakásán mindig, tehát éjjel is személyesen jelentsek?*

Válasz. Ha a kérdés úgy van feltéve, hogy az őrsparancsnok elrendelheti-e ezt vagy azt, akkor minden egyes esetben azt kell válaszolnunk, hogy: igen. Az őrsparancsnoknak ösztönös alárendeljei felett parancsadási joga van, a szabályok keretében tehát mindent elrendelhet, amit elrendelni jónak lát, alárendeltjei pedig a parancsot teljesíteni kötelesek. Ha aztán valaki úgy véli, hogy a parancs jogtalan volt, jogában áll panaszt emelni s akkor az előljárók bírálata tárgyává teszik, hogy az őrsparancsnok jogosan járt-e el vagy sem.

Nem valami fegyelmzett dolog folytonosan az őrsparancsnok jogait boncolgatni, ha arról van szó, hogy egy általa kiadott parancsot kell teljesíteni. Rossz csendőr az, aki egy kapott parancs teljesítése előtt a szabályokat bújja, hogy vajjon talál-e arra paragrafust, amit az előljárója elrendelt s ha esetleg nem talál, akkor azon okosodik, hogy teljesítse-e a parancsot vagy sem. A szabályzat nem szabályozhatja a szolgálat menetének minden részletét: arra való az előljáró, hogy ott, ahol szükséges, a maga intézkedéseivel kiegészítse a szabályzatot. Minden előljáróról fel kell tétellezni, hogy intézkedéseivel a szolgálat javát kívánja előmozdítani, semmiesetre sem szabad tehát a helyzetét megnehezíteni azzal, hogy minden egyes parancsára jogász indokolásokat követelünk. Egy szóval, ha a csendőr parancsot kap, ne azon törje a fejét, hogy az jogos-e vagy nem, hanem azon gondolkodjék, hogyan tudja a parancsot a legjobban és előljárójának minél nagyobb megelégedésére teljesíteni. Ennyit általánosságban.

Ami a feltett kérdés érdemi részét illeti, arra az a válaszunk, hogy az őrsparancsnoknak jogában áll elrendelni, hogy a szolgálatba induló vagy onnan bevonuló járőrök mindig, tehát éjjel is a lakásán nála személyesen jelentkezzenek. Miután pedig az őrsparancsnoktól nem lehet megkövetelni, hogy éjjel-nappal az őrsirodában tartózkodjék, természetesen, hogy a jelentkező járőrnek kell őt a lakásán felkeresnie.

A Szut. 258. pontjának 3. bekezdése az őrsparancsnok számára könnyítést engedélyez, amikor megengedi, hogy az éjjeli időben elinduló járőröket 21 óra előtt is eligazíthassa. Nagyon természetes azonban, hogy ez az előzetes eligazítás nem kötelező, vagyis az őrsparancsnok, ha jónak látja, nem él ezzel a kedvezéssel, hanem a járőrt éjjeli időben is személyesen igazítja el. Egyenesen kötelezve van erre akkor, ha a kijelölt járőrvezetőben nem bízik meg teljesen, hogy az az ő ellenőrzése nélkül is idejében útra fog indulni. Egy mozgalmassabb őrsön, ahol a járőrök állandóan jönnek-mennek, nem lehet azt kívánni, hogy azok eligazítása végett az őrsparancsnok minden éjjel esetleg többször is felkeljen, mert hiszen másnap egész nap dolgoznia kell; ott azonban, ahol a fokozott ellenőrzés ezt szükségessé teszi, az éjjeli nyugalom csak másodrendű fontossággal bír.

Egyszóval: semmi gáncs nem érheti az őrsparancsnokot, ha az éjjel útbainduló járőröket vagy azok némelyikét személyesen igazítja el s ezzel kapcsolatban természetesen elrendeli, hogy a járőr a lakásán jelentkezzék.

Hasonló az eset a bevonuló járőrök jelentkezésénél is. Az utasítás hivatkozott pontja minden bevonuló járőrnek kötelességévé teszi, hogy az őrsparancsnoknál vagy helyettesénél minden időben, tehát éjjel is jelentkezzen. Ennek az elrendelésére azért volt szükség, mert a legtöbb szabálytalanság abból keletkezett, hogy a járőr — tudva, hogy éjjel úgysem kell jelentkeznie — nyugodtan „maradt” sokszor ott is, ahol nem lett volna szabad. A kimaradást mindig indokolni kell, azt azonban, hogy a járőr kimaradt-e és mennyit, az őrsparancsnok éjjeli időben nem tudja megállapítani, ha a járőr nála nem jelentkezik s így nem tudja, hogy mikor vonult be. A bevonuló járőröket illetően az őrsparancsnoknak nemcsak joga, hanem kötelessége elrendelni, hogy nála minden egyes esetben jelentkezzen, de a jelentkezések fogadását — különösen mozgalmas őrskön — a helyettesére is rábízhatja, ha azok minden éjjel esetleg többiben is rendszeresen ismétlődnek.

A Szut. küszöbön álló egyes módosításaival kapcsolatosan valószínűleg gondoskodás történik olyan irányban, hogy azokra az őrskön amilyenek állandó helyi szolgálat van, ahol tehát a helyi járőrök az éj folyamán többiben is váltják egymást, a jelentkezések tekintetében bizonyos további könnyítések engedélyeztessenek.

107. Kérdés. *Mely esetekben használhatja a csendőr a puskatusát és a kard markolatát?*

Válasz. A Szut. 329. pontja értelmében akkor, ha ez valamely személy életének, testi épségének vagy vagyonának azonnali megmentése végett szükséges, vagyis, ha jogos védelemről van szó. A puskatusát és a kard markolatát használhatja továbbá a csendőr akkor is, ha verekedőket másként szétválasztani nem lehet. Tudjuk, hogy a jogos védelem általában igen messzemenő büntetőjogi felelőtlenséget biztosít azok számára, akik ezzel a törvényadta jogukkal úgy élnek, hogy a megengedett határt át nem lépik. A jogos védelem szempontjából tulajdonképpen minden fegyver vagy egyéb, védekezésre alkalmas eszköz használata jogosult és indokolt, ha egyébként a jogos védelem fennforgását meg lehet állapítani. Eppen ezért természetes, hogy ilyen esetben a csendőr is korlátlanabb felhatalmazást kap fegyvereinek a használati módját illetően. Ezért van az, hogy a puskatusát és a kard markolatát is használhatja, ha jogos védelemről van szó. Hogy azután a puskatusát és a kard markolatát a csendőr hogyan használja, az teljesen az egyes konkrét esetektől és lehetőségektől függ. Fejtel, gyomrot és hasat ütni természetesen a legveszélyesebb s így, amennyiben van rá lehetőség, ezt kerülni kell. Karra, lábszárakra, vállra vagy oldalra lehet ütni puskatussal úgy, hogy pillanatnyilag teljesen tehetetlenné van téve, anélkül, hogy az ütésnek súlyosabb következményei lennének. Természetes, hogy a puskatus és kardmarkolat használatának enyhébbnek kell lennie a tulajdonképpeni fegyverhasználatnál s lehetőleg csak az legyen a cél, hogy a támadót a megtámadottól eltávolítsuk, eltaszítsuk s ezzel a jogos védelem keretében anélkül használjuk fegyverünket, hogy az a tulajdonképpeni súlyos fegyverhasználatnak megfeleljen. Lehetnek esetek, amikor nem lehet sokat tanakodni, hanem hirtelen és a legnagyobb eréllyel kell cselekedni. Ilyenkor aztán a puskatusa és a kardmarkolat is komolyabb használatba kerülhet, avagy ha ennél is erősebb eszközökre van szükség, a Szut. 330. pont 2. alpontja alapján a tulajdonképpeni fegyverhasználat már a csendőrré kötelező. A kardmarkolat használatának módjára általában ugyanaz áll, mint amit a puskatusa használatára vonatkozólag fentebb írtunk. Konkrét példát általában a fegyverhasználatnál kapcsolatban nagyon nehéz felhozni, mert hiszen a fegyverhasználatok gyakorlati esetei nem indulhatnak gyakorlati sémák után. Mégis megemlíthetjük azt a példát, amikor egy pénztártat rohan meg a tömeg, ilyenkor puskatussal szét lehet a fosztogatókat szórni, anélkül, hogy komoly fegyverhasználatra kerülne a sor. Feltéve természetesen, hogy a fosztogató tömeg magatartása egyébként nem teszi szükségessé a más természetű fegyverhasználatot. Verekedésnél a puskatusa és a kardmarkolat jó szolgálatokat tehet, ha például két legény csak ökökre megy egymással, fegyver nélkül. Ezzel a cselekménnyel nem állana arányban a 330. pont szerinti fegyverhasználati esetek egyike sem. Vagy ha a verekedők késekkel, botokkal mennek is egymásnak, de úgy összegabalyodnak, hogy esetleg fegyverhasználat nélkül nem a támadót, hanem a megtámadottat sebesítené meg a csendőr. Ilyenkor segíthet a puskatusa vagy a kardmarkolat.

108. Kérdés. *Nincs-e kitéve a csendőr annak, hogy a Szut. 329. pontjának 2. bekezdésében foglaltak betartása következtében a fogollyal dulakodásra kerül a sor?*

Válasz. Szegezzük le mindjárt azt, hogy egyetlen csendőr nemcsak ennek, de mindennek ki van téve. Amikor az utasítás a csendőr számára jogokat és kötelezéseket állapít meg, mindig legalább is az átlagos ügyességű, használhatóságú és képzettségű csendőrré gondol, illetve alapítja azt, amit elrendel. Ezek után nézzük közelebbről magát a kérdést. Arról van szó, hogy a csendőr a menni vonakodó foglyot bizonyos esetekben karjainál fogva kényszerítheti a továbbmenésre. Ez a régi utasításban nem volt megengedve s ez a kérdés annak idején sok vita és nagyon ingadozó gyakorlat tárgya volt, de már akkor is nem egyszer fordult elő, hogy a csendőr — akkor még csak a maga felelősségére — így kényszerítette a foglyot a továbbmenésre. Ez egészen természetes is, ösztönösen is ez a módszer kínálkozik a legalkalmasabbnak ilyen esetekre. Igazán megrögzött és teljesen elvadult lelkű bűnözővel végeredményében a csendőrnél nincsen naponta dolga. A legtöbb bűnöző engedelmeskedik a csendőr utasításainak s ha valamelyik kísérés közben valami egyéni okból meg is tagadná a továbbmenést, rendszerint elegendő az, ha a csendőr megfogja a karját s már ez az érintés az előbb még vonakodó fogoly ellenkezését megtöri. Ennek egészen egyszerű és sokszor beigazolt lélektani oka van. Kívánatos, hogy a csendőr ilyen nyilvánvaló lélektani eszközöknek is a birtokában legyen, mert ezekkel sokszor könnyebben és veszélytelenebbul ér el eredményt, mint akár a legsúlyosabb fegyverhasználattal. Más dolog aztán az az eset, amikor a fogoly a csendőr ilyen kényszerítésének sem engedelmeskedik. Természetes, hogy a csendőr nem viszi a dolgot ebben a formában kenyértörésre és nem gyűrűzködik neki az országúton, hogy ő majd megmutatja: ki az erősebb, a csendőr-e vagy a fogoly. Nem, ez elhibázott dolog volna és az utasítás szellemének nem is felelne meg. Ha a csendőr azt látja — s ezt minden csendőrnek azonnal éreznie, látnia kell —, hogy a fogoly a kényszerítésnek ezt a módját el akarja hárítani, vagy éppen ezzel kapcsolatban támadólag akar fellépni a csendőrrel szemben, akkor a csendőrnek az erősebb eszközökhöz (fegyverhasználat) kell nyúlnia, de dulakodásba keveredni a menni vonakodó fogollyal sohasem szabad.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Gyermekgyilkosság.

Nyomozták: Kadarkuti János tiszhelyettes és Pál József törzsrőmester (Sellye).

1924 november 6-án Piskó községben Pál József törzsrőmester és Virág István próbacsendőrből állott selyei őrsbeli járőr arról értesült, hogy újf. Bóbék József ottani lakosnak hároméves József nevű fiacskája az előző napon, vagyis november 5-én 13 és 14 óra között az udvaron levő 1 méter széles és 70 cm mély trágyalégödörbe, amelyben körülbelül 30 cm víz volt, belefulladt.

Amikor a járőr a helyszíni szemle megtartása végett Bóbéknél megjelent, az udvaron a gödröt már betemetve találta s a betemetett gödrön kívül semmiféle olyan nyomot vagy bűnjelet nem talált, amelyből az eset körülményeire következtetni lehetett volna. A szülők azt állították, hogy a gyermek játszadozás közben esett a gödörbe és azt mondták, hogy azt azért tömték be, hogy kisfiuk szerencsétlenségének színhelyét ne lássák és megakadályozzák, hogy ott a jövőben hasonló szerencsétlenség történhessen.

A szülők előadása hihetően és valószínűen hangzott, a járőr tehát csak gondatlanságot látott fennforogni annál is inkább, mert a helybeli orvos a halál okául a gyermeknek vízben való megfulladását állapította meg és a hullán külsérelmi nyomokat nem talált. Ifj. Bőbék Józsefet tehát az örs gondatlanságból okozott emberölés miatt feljelentette.

Az örsparancsnok, Kadarkuti János tiszthelyettes az eset alkalmával szabadságon volt s arról csak bevonulása után értesült. Kadarkuti tiszthelyettes ismerte az elhalt kisfiú családjának belső viszonyait, tudta, hogy a Bőbék családban nagy viszálykodás van, a civódások napirenden vannak s mert ezeknek okát is tudta, a kisfiú elhalálózását gyanusnak találta. A kisfiú édesanyját, ifj. Bőbék Józsefnét ugyanis a család nem szerette s vele úgy a férje, mint az anyósa, id. Bőbék Józsefné, a férjének öccse, Bőbék Pál állandóan civakodtak s mindenképpen el szeretnék volna a háztól zavarni. Ezt csak azért nem tették meg, mert, ha ifj. Bőbék Józsefné a férjétől elvált volna, a gyermekek után — az elhalt kisfiún kívül még egy másik, kéthónapos kisfia is volt — gyermektartást kellett volna fizetniük.

Ezt Kadarkuti tiszthelyettesnek ifj. Bőbék Józsefné egy más alkalommal, amikor vele beszélgetett, elpanaszolta. Különösen azután vált az ifj. Bőbék Józsefné helyzete tarthatatlanná, miután a második gyermek is megszületett.

Az örsparancsnok el kezdett tehát az ügyben puhatolni. Megállapította, hogy november 5-én, amikor a kisfiú a gödörbe fulladt, az édesanyja, ifj. Bőbék Józsefné a sógorával, Bőbék Pállal a kertben levő szőlőjüket kapálták s a kisfiút is magukkal vitték. Az asszony férje, ifj. Bőbék József, továbbá az anyósa és apósa a mezőn dolgoztak.

Úgy 11 óra tájban a sógor, Bőbék Pál bement a kertből az udvarra, hogy vizet igyék és a kisfiút is magával vitte. Félóra mulva visszatért a kertbe, de egyedül s az asszony kérdésére, hogy a fiút hol hagyta, azt válaszolta, hogy az udvarban maradt játszani. Ifj. Bőbéknek ebbe belenyugodott, de délben, amikor a munkát abbahagyták, bement, hogy a szobában levő kéthónapos fiát megszoptassa s ugyanekkor elkezdte a másik gyermekét is keresni. Keresés közben a férje, az apósa és az anyósa a mezőről hazaérkeztek s ekkor az anyósa minden bevezetés nélkül bekiment, gyilkosnak nevezte s azt mondotta, hogy mehet, megnézheti a fiát, ott van a gödörben megfulladva. Az asszony nagyon megijedt és a gödörhöz szaladt, de akkorra a férje a gyermek holttését onnan már kiemelte s a szobába vitte.

Az eset után a férje, az apósa és a sógora együttesen rábeszéltek, hogy a gyermek megfulladása miatt a felelősséget vállalja magára, hiszen ő volt otthon, ő nem vigyázott a gyerekekre s ő az oka, hogy az a gödörbe befulladt. Sőt annyira mentek, hogy az asszony apósa — vagyis az elhalt kisgyermek nagyapja — id. Bőbék Pál az örsre is elment és feljelentést tett a gyermek anyja ellen, hogy az unokája elhalálózása előtt igen gyanus és valószínűnek tartja, hogy az anyja tette el láb alól.

1924 december 28-án Kadarkuti János tiszthelyettes örsparancsnok és Pál József törzsőrmester kikérdezték

Irti anélkül, hogy volna valami új mondanivaló, jó nyereszkedés lehet; azonban emelkedettebb szellemet nem elégít ki. Az ilyen szellem önmaga legszigorúbb, legrészrehaajlatlanabb bírója önmagának.

Csengery Antal.

ifj. Bőbék Józsefnét, a gyermek anyját. Az asszony beismerte, hogy a gyermeket a sógora tette el láb alól olyan módon, hogy akkor, amikor a gyermeket vízivás ürügye alatt a kertből az udvarra vitte s amikor azután egyedül a kertbe visszatért, a gyermekkel egy pohár fekete szappanlúgot megitatott. Ezután a gyermeket vissza akarta vinni a kertbe, de az útközben összeesett, mire ő felemelte és a közelben levő trágyalégödörbe bedobta. A fiúnál levő zsebkéssel a trágyalégödör körül karcolásokat eszközölt és a kést is otthagyta azért, hogy azt a látszatot keltse, mintha a fiú játszadozás közben esett volna a gödörbe.

Az asszony beismerése gyanus volt, mert az orvosnak a hulla megvizsgálásánál okvetlenül észre kellett volna vennie, hogy a lug a gyermek száját felmarta, de ez az orvos állítása és lelete szerint egyáltalában nem volt megállapítható.

Erre nézve a halottkém sem tudott semmi felvilágosítást adni, mert állítása szerint ő nem nézte meg a hullát s az orvosra hivatkozott. A többi hozzátartozók tagadták, hogy a gyermek megölésében részük lett volna. Csúpán azt ismerték be, hogy amikor a gyermeket a gödörből kivették, a szobába vitték s ott a lábánál fogva felemelték, a szájából víz helyett egy gyűszűre való hab jött ki.

Az örs az esetet a pécsi kir. ügyészségnek bejelentette. 1925 január 3-án a pécsi kir. törvényszék vizsgálóbírája az örsöt arról értesítette, hogy a gyermek hullájának exhumálását és orvosszakértő által való felboncolását január 15-én 11 órára tűzte ki. A kíszállt bizottság a boncolás alkalmával megállapította, hogy a gyermeket házilag feldolgozott mérges növényzaggal (beléndekkel) mérgezték meg.

Bőbék Pál bekísértetése után az orvosszakértőknek azt adta elő, hogy a bátyja és anyja közreműködésével a magot a süteményben adták be a gyermeknek és attól halt meg.

A bizottság eltávozása után a járőr id. Bőbék Pált, ennek feleségét és ifj. Bőbék Józsefet újból kikérdezte, de azok a gyilkosság elkövetését tagadták. Végre a hosszas kikérdezésnek és bizonyítékoknak a gyanúsítottak elé tárása után id. Bőbék Józsefné, az anyós, beismerte, hogy a gyilkosság előtt pár hónappal József és Pál nevű fiával megbeszélte, hogy a menyét, Bőbék Józsefnét el kell távolítani, de, hogy gyermektartást ne kelljen fizetni, előbb a gyermeket kell láb alól eltenni. Tanakodtak, hogy a gyermeket miként pusztítsák el. Ő azt mondta fiának, hogy szedjenek beléndekmagot, ő majd azt süteménybe teszi és a gyermekkel megeteti, ez feltétlen halálát fogja előidézni. Fiai szereztek beléndekmagot, megszáritották, ő pedig azt tésztába tette és az unokájának megsütötte. Az elkészült sült tésztából közösen többször adtak a gyermeknek, de más baja nem lett, mint hogy a süteményt kihányta. Hogy a gödörbe hogyan eshetett bele, nem tudja. Feltűnő volt, hogy a gyermekkel annyi beléndekmagos süteményt etettek meg és gyomorrontáson kívül más baja nem történt, a gyilkosság napján pedig mégis olyan hirtelen meghalt.

A gyanúokok alapján következtetni lehetett arra, hogy a gyermek nem beléndekmagos süteménytől halt meg, hanem más erőszakos halál következteben. A járőr ezért az id. Bőbéknek kikérdezését tovább folytatta, mire az beismerte, hogy az unokája nem beléndekmagos süteménytől halt meg, hanem Pál nevű fia és az elhalt gyermek atyja, József fojtották meg.

Miután a beléndekmaggal való kísérletezésük eredménnyel nem járt, 1924 november 5-én fiával; az istálló-

ban elhatározták, hogy aznap végezni fognak a gyermekkel. Megbeszélték, hogy Pál nevű fia az elhalt gyermek anyjával odahaza fog mraadni, a többiek kimennek a mezőre. Pálnak az lesz a teendője, hogy 11 óra tájban legyen a szobában a gyermekkel, hogy amikor annak atyja kocsival hazaérkezik, együttesen végzhessenek vele.

Ez meg is történt, s az eset után József nevű fia fél 12 óra tájban, amikor a mezőre hozzájuk ért, közölte, hogy a gyermeket megfojtották és a trágyalégödörbe dobták.

Beismerte még az anyós, hogy a gyilkosság után négy napra, a kéthónapos Dezső nevű unokájának száját sült tökkel teletömte, hogy az is fulladjon meg. Azonban férje, id. Bőbék József észrevette, hogy a gyermeknek baja van, haragosan kikelt magából s így szólt: „Mit csináltok már ennek is? Alig pár napja, hogy az a gyalázatos eset megtörtént, hát már ezt is meg akarjátok semmisíteni?” Ő a bölcsőhöz ugrott, a gyermeket felkapta, a szájából a tököt eltávolította, míg magához tért.

A családban lévő kisgyermeket mindenáron azért akarta kiirtani, hogy anyjukat a háztól elzavarják s gyermektartást fizetni ne kelljen.

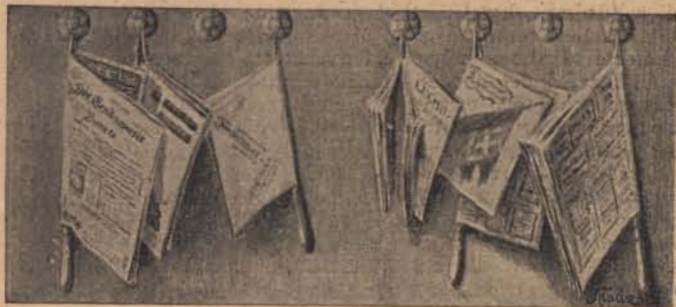
Ifj. Bőbék József, a meggyilkolt gyermek atyja, a hosszas kikérdezés után az anyja, id. Bőbék Józsefné által elmondottak szerint ismerte be a gyilkosságot.

Előadta még, hogy József nevű fiának meggyilkolását közös megbeszélésük szerint, Pál nevű öccsével akként hajtották végre, hogy a gyilkosság napjának reggelén ő egy kis darab földet ment szántani, amit 1 és fél óra alatt elvégzett. 11 óra tájban kocsival hazament, a kapu előtt az utcán megállt, a kocsiról leszállt és az udvarba ment. Az udvar felőli ablakon át a szobába nézett és látta, hogy Pál öccse a kislfiával, a megbeszéltek szerint a szobában vannak. Bement a szobába, kislfiát az ágyra tette, jobbkezelével a száját befogta, balkezelével pedig az egyik karját leszorítva tartotta, míg Pál öccse a másik kezét szorította hasonló módon az ágyhoz. Ezután a kezüket a kis fiú szájára és orrára tették s azt befogva erősen, addig tartották, míg a fiú pár perc alatt megfulladt. Megfojtás után a kisgyermeket öccsével felvették és az udvar északi részén lévő trágyalégödörbe, hanyatt beledobták és otthagyták. A történetek után felült a kocsira és elhajtott oda, hol atyja és anyja dolgoztak és anyjával a történeteket közölte.

Id. Bőbék Józsefné mint felbujtó, Bőbék József és Bőbék Pál tettesek, id. Bőbék József és ifj. Bőbék Józsefné — kik a bűncselekmény elkövetéséről tudomással bírók — mint bűnpártolók, a bűnjelekkel együtt a pécsi kir. ügyészségnek átadattak.

Ez ügyben a pécsi kir. törvényszék 1926-ban ifj. Bőbék Józsefet leendő ágbeli rokonon elkövetett gyilkosság miatt köztalálatali halálra, id. Bőbék Józsefnét és Bőbék Pált mint felbujtó- és tettestársakat 8—8 évi fegyházra ítélte, míg id. Bőbék Józsefet és ifj. Bőbék Józsefnét felmentette. A pécsi kir. ítélőtábla a törvényszék ítéletét helybenhagyta, míg a kir. Curia ifj. Bőbék József halálos ítéletét életfogytiglani fegyházra változtatta át, a másik kettő elleni ítéletet helybenhagyta.

Bőbék Pál büntetésének töltése közben, 1927. év őszén a fegyházban meghalt, a másik kettő a büntetését tölti.

LAPSZEMLE.

(Poroszország.) Der Gendarm.

8. szám.

A porosz csendőrség költségvetésének a tárgyalásáról szóló tudósításból említésreméltó: 1. Egy képviselő ama véleményének adott kifejezést, hogy az egy főből álló csendőrség legjobb védelmi eszköze a védőkutya. Ezeket minél nagyobb számban kellene beszerezni. Ha a fedezet másképpen nem volna előteremthető, akkor a praktikus szolgálat szempontjából kevésbé értékes lovascsendőrség rovására kellene megnöveltetni s ezeknek a fedezetéből főcsendőrmesteri (kb. a mi alhadnagyi) helyeket rendszeresítenek. 3. Javaslatot nyújtottak be aziránt, hogy a szolgálati lovakat, költségmegtakarítás céljából, közvetlenül a tenyésztőknél szerezzék be a csendőrség. 4. Egy szónok síkra szállt amellett, hogy minél több csendőrsöt lássanak el telefonnal, míg egy másik képviselő a takarékosági okokból lezárt készülékek megnyitását sürgette.

Kelet-Németország két kormányzati körzetében (kb. két megyének felel meg) 3 hónap óta a csendőrség próbaképpen országúti rendészeti szolgálatot teljesít, a belügyminiszter által e célra rendelkezésre bocsátott automobilokon. Az autóforgalom ugyanis a közsegeken kívül is már oly mértékben megnövekedett, hogy eme intézkedésnek — egyelőre próbaképpen való — bevezetésére feltétlen szükség volt. Az erre a szolgálatra kizemelt csendőrök megelőzően a rendőrségi közlekedési és technikai intézetben rövid oktatásban részesültek. Az első időben a sötétben tapogatództak ezek a csendőrök, mert új szolgálatot kellett megalapítaniok. Emellett a belügyminiszter határozott utasítására arra kell törekedniök, hogy az érdekeltek türelmes oktatása révén érjék el céljukat.

Egyes csendőrök irigykedve gondoltak autózó bajtársaikra s szomorúan állapítják meg, hogy mennyivel rosszabb a biciklin való portyázás. A rendőrségi közlekedési és technikai intézet vezetője — Paetsch H. — egy ilyen országúti autós járórt a portyázására elkísért, s annak egynapos szolgálatát részletesen leírja, hogy az irigykedők megismerhessék ezt a nagyon is terhes, új szolgálatot.

Az éjfélkor hazaérkezett sáros, fagyos autót reggel nyolcra menetkész állapotba kell helyezni, ami legalább egy-órás megerőltető testi munkát jelentett. Hideg téli szél fűt s a nyitott autón a rendes köpeny bizony nem nyújtott elég védelmet. Alig haladtak a városon kívül néhány kilométert, egy csoport biciklistával találkoztak, akik az egész utat elfoglalták. Le kellett szállni s az országúton, türelmes oktatást kellett nyújtani, hogy csak a jobboldalon, egymás mögött haladjanak. Továbbmenve két lófoeratú kocsit értek utól, amelyek az út közepén haladtak s mint hogy a hideg ellen a kocsisok a feüket bebugyolálták, a túlkölést természetesen nem hallották. Némi veszéllyel mégis megelőzték s megállították őket. Az oktatás után, a kanott szép ígéretekkel a zsebükben, továbbhajtottak a csendőrök. Beértek az első községbe, ahol a gyermekek éppen iskolába mentek. A tanítóval hirtelen megállapodott a járőr, hogy tanítás előtt rövid szemléltető oktatást tart a helyes közlekedésről. A községből kiérve, egy kőbányánál kocsikat találtak, rúdjuk az út közepe felé állott. Meg kellett szüntetni. oktatni továbbhajtani. A következő községben egy igen szűk „S” alakú kanyarodó volt. A járőr kiszállt, figyelt s egy félórán belül 16 autóból tízet megállított s kioktatott. Néhány kilométerrel tovább nagy torlódásra bukkantak a csendőrök. Az előző napi vihar egy fát tövestől kicsavart és úgy fektette az útra, hogy csak egy kosi tudott mellette elhaladni. Elő kellett venni az autó-

ról a fűrészt, kötelet stb.-t és az emberek segítségével szabaddá kellett tenni az utat. Mire kész lettek, dél volt, a legközelebbi alkalmas helyen elfogyasztották a csendőrök a szerény, hazai, hideg ebédet s máris mentek tovább, hogy az „A” községben kezdődő országúti bicikliverseny indulását parancs szerint ellenőrizzék. A résztvevők, valamint a rendezőség többoldalú kioktatása után a versenyzőket a finisig elkísérték s a rend fenntartására ott is felügyeltek. Ezután megindult a járőr hazafelé. Egy veszedelmes útkeresztezésnél a figyelmeztető jelet rossz helyen, eldugva találta a járőr. Helyszíni rajzot és fényképet készített erről. Továbbhaladva, egy gyárból szürkületkor biciklin hazasiető munkásokat oktattak rendre a csendőrök, hogy miért szükséges feltétlenül a bicikli kivilágítása. Sötét este volt, mire hazaért a járőr, akkor jött még az írásbeli munka. Ezt csinálja hetenként négyszer, néha éjjel is az autós járőr — fejezi be cikkét Paetsch H.

9. szám.

Egy porosz belügyminiszteri rendelettel, a berlini rendőrintézetnél (kb. a mi volt nagyvárad csendőriskolánk) egy „tanács”-ot állítottak fel, amelynek az a feladata, hogy a rendőrtisztviselők kiképzésének és továbbképzésének alapvető kérdéseiben véleményt adjon vagy kezdeményező lépéseket tegyen. A tanács tagjait három évre hívják meg ezen tiszteletbeli állásba, az elnököt a belügyminiszter nevezi ki. A tanács tagjai a rendőrségen kívül álló egyének is lehetnek. A tanács ügyrendet állapít meg úgy a teljes, mint a bizottsági ülések számára, a következő szempontok figyelembevétele mellett:

1. A tagok egyike ügyvezető elnök. Az irodai munkákat a rendőrintézet végzi.
2. Az érdemi munkát a bizottságok végzik, amelyeket az ügyvezető elnök a szükséghez mérten tartósan vagy átmenetileg alakít meg.
3. A teljes üléseket az ügyvezető elnök a legszükségesebb mérvre szorítja le.
4. A tanács tevékenysége kiterjed úgy a miniszter által felvetett kérdésekben való állásfoglalásra, mint a tagok kezdeményezéseinek a kidolgozására.
5. Szavazattöbbséggel nem lehet határozatot hozni. Kisebbségi véleményeket úgy az állásfoglalásokban, mint a javaslatokban kifejezésre kell juttatni.
6. A bizottságok állásfoglalásait vagy javaslatait nem kell a teljes ülésnek jóváhagynia, ellenben az ügyvezető elnök véleményére mindenkor szükség van.
7. A belügyminisztérium és a rendőrintézet szakelőadói tanácskozás vagy felvilágosítványok végett, úgy a teljes, mint a bizottsági üléseken résztvehetnek.
8. Az összeállított ügyrendet jóváhagyás végett a miniszternek elő kell terjesztenie.

(Franciaország.) L'Écho de la Gendarmerie Nationale.

2351. szám.

A lap közli a tisztek rangszerinti névsorát, kik a versaillesi csendőrségi iskolát sikeresen tették le. Különböző fegyvernemekről 14 százados és 33 hadnagy nyert ily módon az csendőrséghez beosztást.

2352. szám.

A csehszlovák csendőrség a nyomozásoknál segítségképpen német mintára idomított szolgálati ebeket alkalmaz. Az osztrák—magyar hadsereg feloszlása után Csehszlovákia Pisakon állítja fel kutyaidomító-telepét. 1922-ben a helyett, hogy a francia katonai missziókhoz fordultak volna, hogy rendőrkutyákat kiképezessék, a csehszlovák csendőrség két tisztet Grünheide-re küldött (Berlin mellett), akik három hónapi kiképzési idő után a kiképzett anyagot — melynek értékét megbecsülni tudták — magukkal vitték. A kormányzat a kiképzés központjában — mely Pyschelybe Prága elővárosába helyeztetett át — a helyet és a szükséges épületeket rendelkezésre bocsátotta. A központban történik az anyag kiválasztása, az önként jelentkező csendőröknek a nyomkerestetésben és a bűnügyi rendőri szolgálatban való kiképzése. Midőn a kiképzés befejezést nyert, a csendőrök kutyáikkal örseikre mentek. A központból jött kutyákról minden őr egy különleges előjegyzést fektetett fel. A csehszlovák csendőrség — ellentétben a francia csendőrséggel, hol a specializálás tilos — minden törvényszék (2 foku bíróság) székhelyén egy csendőrnomozóosztagot állított fel, hol 3—4 különleges bűnügyi nyomozói és nyilvántartói kiképzést nyert csendőr van beosztva. (Üntvények készítése, daktyloscopia, nyomrombizetés, fényképezés stb.). Szolgálati kutyákkal és teherautomobilokkal való ellátás egészíti ki ezen 42 osztag felszerelését. A nyomozóos-

tagoknak még 90, rendőrkutyákkal ellátott csendőr is segítségükre van. Ha valamely büntett egy csehszlovák csendőrös tudomására jut, értesíti azonnal a nyomozóosztagot, mely felszerelésével és kutyáival a helyszínre siet, hol az érdekelt csendőrös parancsnokának vezetése alatt a nyomozásban segédkezet nyújt. A kutyavezetők oly rendszerrel dolgoznak, mely óv a túlzástól. Az eredményeket feljegyzik és tudományos módszerrel ellenőrzik. A Pyschely-telep célja a legalkalmasabbnak talált faj megállapítása. Nem a használt fajok azok, melyek a nyomkeresésben és őrzésben egyedül kielégítő eredményeket mutattak fel, hanem az új kutyafajok, mint a rottweilerek, a schnauzerek, a boxerek, utóbbiak különösen az őrzés tekintetében válnak ki. A tenyésztési és idomítói központ még többet tesz. Keresztözödések útján a legtekintélyesebb fajt igyekszik létrehozni. Kiváló eredményeket remélnek elérni a német és cseh (talán inkább magyar?) juhászkutyák keresztelésével. Gondos származási táblázatot vezetnek, mely a polgári tenyésztés rendelkezésére is áll, mert az ifjú csehszlovák csendőrség messzire lát s igyekszik a csehszlovák nemzetnek a legnagyobb szolgálatot teljesíteni.

„Folytatják a gyilkosságokat a vonatokon” cím alatt panaszkodik a lap, hogy Franciaországban nagyon sok üdvös dolgot akkor tartanak helyesnek s alkalmasnak, ha idegen cégér alatt jön az országba. Talán az utaink biztonságának szervezését is idegenből vegyüik, hogy olyan legyen, mint volt valaha a királyság idejében? A gonosztevők már a repülőgépre gondolnak s Franciaországban még csak ott tartanak, hogy a vasutak és omnibuszok utasainak biztonságát akarják elérni. Hiszen ott van az 1903 május 20-án kelt rendelet, mely jogot ad a csendőrség tagjainak, hogy a pályaudvarokra belépjenek. Ez azonban csak álló ellenőrzés. Viszont nem lehet minden vonatra mozgójárórt adni. A helyzet pedig ma az, hogy nemcsak az első osztály gazdag utasai és a másodosztályban utazó polgárok és kereskedők nincsenek biztonságban, hanem a harmadosztály utasai sem. Össze kell fogni a vasúttal és a különleges ügyek meghatalmazottaival s közös alapon kell megszervezni a teljesítendő szolgálatokat s ha ezek teljesítése köztudatba megy át, akkor el fogjuk érni a célt, hogy az utasok nyugodtan, biztonságban utazhatnak.

A hadügyminiszter és külügyminiszter előterjesztéssel élt a köztársaság elnökéhez a Marokkóban elhelyezett csendőrség tisztí létszámának új megállapítása tárgyában. Szükséges a légióparancsnokságnál egy hadnagy gazdasági tiszt segédi állás rendszeresítése a sok számviteli munka miatt és a Fez városban levő hadnagyságnak az előrehaladó gyarmatosítás miatt századosossággá (capitaine) átszervezése. A köztársaság elnöke az előterjesztést elfogadta s az új állások rendszeresítése iránt rendelkezett. Ennek folytán a Marokkóban szolgálatteljesítő csendőrség rendszeresített létszáma következő alakult:

1 ezredes vagy alezredes légióparancsnok. 2 escadron chef (törzstiszti rang) századparancsnok. 3 százados szakaszparancsnok. 4 hadnagy vagy alhadnagy mint szakaszparancsnok. 1 százados gazdasági tiszt. 1 hadnagy gazdasági tisztsegéd. 295 tisztos és csendőr. 63 kiegészítő bemszültött csendőr.

2353. szám.

A Csendőrségi Lapok április 20-án kelt 12. száma közölte már (lásd a „Lapszemle” rovatot) mily hősiességgel viselkedtek a montoubani árvíz alkalmával a köztársasági gárda ott állomásozó 65. számú mozgósítható szakaszának emberei. A lap kiemeli, hogy ezekért a délkeleti Franciaországban teljesített szolgálataiért a legnagyobb hódolattal adoztak a csendőrségnek a helyi, vidéki és a nagy párisi lapok. Elsősorban kiemelik a hősihalált halt Moubé köztársasági gárdistát és az ugyanakkor vízbefut Poncelet 10. dragonyosezredbeli maréchal des logis chef-et. A lap nem képes felsorolni mindazon csendőrök neveit, kik magukat kitüntették, csupán a főbbekét említi meg, kik a XVIII. katonai körlet tábornoka által parancsban megdicsértettek. A hősi halált halt Moubé köztársasági gárdista halála után a katonai éremmel tüntettetett ki. A megdicsért csendőr és gárdista közt szerepel a Csendőrségi Lapok 12. számában említett Dautais adjutant és 2 társa is. A lap különösen kiemeli Lelu ezredet, a 4. légióan újonnan kinevezett parancsnokát. A világháborúban a 43. gyaloghadosztály tábori csendőrtisztje volt, ki a legnéhezebb harc-tereken teljesített szolgálatot. A „Revue de la gendarmerie” munkatársa, számos kitüntetés tulajdonosa.

A guyaneai francia gyarmaton szolgált teljesítő csendőrkülönítmény létszámának leszállítása tárgyában közli a lap, hogy a különítmény létszáma eredetileg 40 ember volt. Az 1928. évben Cayenne-ben előfordult zavargások miatt ezt a létszámot 73 főre emelték fel. Most azonban, hogy a viszonyok lecsendesedtek, ezen létszám már túlmagasnak bizo-

nyult, miért is a hadügyminiszter a gyarmatügyi miniszterrel egyetértőleg előterjesztéssel élt a köztársaság elnökéhez, hogy a különítmény létszáma 64 emberre szállíttassék le. A köztársasági elnök az előterjesztést elfogadta. A különítmény törzse áll 1 alantás tiszti parancsnokból, 1 adjutant-chef vagy adjutant-segédből, 1 adjutant vagy maréchal des logis chef írodasegédmunkásból. A csapat — valamennyien gyalogosok — 2 adjutant, 11 maréchal des logis chef, 47 csendőr. Összesen 60 fő. Mindössze 64 fő.

„Könyvszemle” cím alatt ismerteti a lap az újonnan megjelent könyvet „Le que doit savoir un gendarme” (mit kell tudni a csendőrnek — a sorozások tekintetében?). A II. fejezet a tényleges katonák sorozásáról szól. A III. fejezet a csendőregények sorozásáról s azok kötetleiről számol be. A IV., V. és VI. fejezet a tartalékosok kezeléséről szól, a tartalékosok ügyében hivatalos hatáskörében teendő jelentéseiről, a tartalékosok előléptetéséről, kitüntetéséről stb. A VII. fejezet az unjonozási törvény 58. pontjának alkalmazásáról szól. Ez különösen fontos a csendőröknek, mert a tartalékos családapák, ha gyermekük születik, többnyire a csendőrséghez fordulnak felvilágosítás végett az előnyökre nézve, melyek a katonai szolgálat alóli felmentést érintik.

(Csehország.) Četnický Obzor.

1930/10. szám.

Vezércikkében kifejti, hogy a cseh csendőrség bizonyára jobban járna, ha egy magánvállalkozó kezében lehetne, mert úgy legalább reá is vonatkoznának azok a törvények, melyek a magánalkalmazottakat védik. Sérelmezi, hogy a közvéleményt nem tájékoztatják a csendőrség munkájáról. Pedig hogy a csendőrség tevékenységét a nyilvánosság is ismerje, — mondja — a vezetők és a kormány változhatnak, de a közvélemény marad. A régi Ausztriában súlyt helyeztek arra, ma ebben az irányban nem történik semmi. A mulasztást pótlandó, a cikkíró közli, hogy pl. 1929-ben a cseh csendőrség kerekaszámában 44.000 elfogást, 676.000 feljelentést, 10.000 elővezetést, 56.000 rendkívüli szolgálatot teljesített. Összehasonlítva ezt az eredményt a régi Ausztria csendőrségének egy évi teljesítményével és arra az eredményre jut, hogy ma egy csendőr annyit végez, mint valamikor ketten. Hozzá kell számítani, hogy ma a csendőrség határszolgálatot, kémelhárítást, közigazgatási és politikai megbízásokat, szociális törvények végrehajtását is végzi, tehát sokkal jobban van megterhelve, mint valaha. Ezzel szemben régen nem akadt volna pénzügyminiszter, aki merte volna mondani, hogy a csendőrség számára nincs pénz. Egy másik kimutatásból számszerűen megállapítja, hogy a köztársaságban a felvidéki és ruténföldi csendőrség van a legjobban megterhelve szolgálatl, de legjobb eredményei is vannak, ezzel szemben a belügyminisztérium erőszakos törvénymagyarazattal arra törekszik, hogy a felvidéki pótdíjat véglegesen beszüntesse. Nemesak a most előléptetett főrmesterekről van szó, mert a minisztérium a legfelsőbb bíróság olyan döntvényére hivatkozik, amelyet minden esetben érvényesíteni lehet. A lap szerint ez a döntvény egyáltalán nem vonatkoztatható a csendőrség helyzetére, mert a Felvidéken és a Ruténföldön az ott talált kulturátlanságot még 50 év múlva sem lesz lehetséges kiküszöbölni, tehát az ott alkalmazottak kártalanítása még akkor is jogos lesz. A lap felhívja az összes kategóriákat, hogy egységesen foglaljanak állást a kérdéses pótdíj megvonása ellen, mert a mostani kísérlet sikere esetén a többiekre is sor kerül. A csendőrség mozgalmát a köztársasági párt egységesen támogatja.

„Idegen csendőrség” rovatában az olasz csendőrség létszámviszonyaival, a spanyol csendőrség nyomozóosztályainak rendszeresítésével, az új délszláv büntető törvénykönyvvel, a perui csendőrség átszervezésével, végül a német csendőrségnek a rendőrséggel való egyenjogosításáért folyó harcával foglalkozik.

Prágában e nyáron nemzetközi bűnügyi kongresszus lesz, amelyre mintegy negyedfélszáz résztvevő jelentkezett a világ minden tájáról. A tárgyalás anyaga: nemzetközi bűnözők albumának és újjelenomatoknak kicserélése az egyes államok között, nemzetközi büntető-kodex szerkesztésének alapelvei, stb. A lap úgy értesült, hogy cseh részről csak elméleti tudású emberek vesznek részt, gyakorlati embert nem jelöltek ki.

Egyik cikkíró méltatja a zsolnai osztályparancsnoknak,

A szorgalomnak két hatalmas rúgója van: szabadság és tulajdon. Két hatalmas ösztön ad a polgárnak erőt és lelkesedést a hon védelmében; s e két ösztön: szabadság és tulajdon. Csak két erő köti biztosan a népet honhoz és törvényhez s e két varázserő: szabadság és tulajdon.

Deák.

Rückl csendőrszázadosnak érdemeit és kifejti, hogy a központi nyomozó-osztály élére nála alkalmasabb embert keresve sem találunk.

1930. 14. szám.

A Csendőrtakarék közgyűléséről közölt tudósítás szerint az intézet 1929-ben 29 milliót forgalmazott, 2 és fél millióval többet, mint az előző évben. A lap az eredményt örömmel közli és az intézet pártolására hívja fel olvasóit.

A legionista csendőrök felhívást közölnek a lapban, amelyben az Obzor és általa képviselt, megértő irányzat pártolására hívják fel a többi legionista testvéreket. A felhívás részletesen felsorolja az Obzornak a csendőrség érdekében felmutatott érdemeit.

Idegen csendőrségek rovatában közli, hogy a görög csendőrséget militarizálták. Szolgálati ügyekben a belügyminiszterhez, katonai és fegyelmi tekintetben a hadügyminiszterhez utalták. A kiegészítés önkéntesekből és kiszolgált katonákból történik. Az epirusi, thessaljai és macedóniai rablóbandák ellen különleges üldöző ezredet és nyomozó osztályt állítanak fel. Ezen alakulatokban csak három évet lehet szolgálni és a beosztottak 50%-kal magasabb illetményt kapnak, mivel állandóan az életükkel játszanak. A csendőrség parancsnoka hadosztálytábornok (altábornagy), beosztva 1 tbk, 12 ezredes, 1 alezredes, 34 őrnagy, 100 százados, 163 főhadnagy, 330 hadnagy, 468 tőrzsörmeister, 1410 örmeister, 750 szakaszvezető és 11.500 csendőr. Összlétszám 16.000 fő.

Jugoszláviában a csendőrtalistszti iskolát kiválóan végzeteket pénzjutalomban részesítik. A példát követni kívánja.

Magyarországon utcaelnevezéssel becsülik meg a csendőrséget. A magyar csendőrséget nagyon megörvendeztette a hír, hogy a budapesti tanács a világháború három csendőrhőséről, Borhyról, Menkináról és Feryről utcákat nevezett el. Irigyeljük a magyar csendőröket. A cseh csendőrök azt sem tudták elérni, hogy az 1918 november 10-én Nagyszombatban a cseh-tót egységért hősi halált halt három morva csendőrnek emléktáblát szerezzenek. Van ugyan emléktábla a nagyszombati állomáson, de ez nem emlékezik meg a csendőrökről. Úgy látszik, mintha szégyelnék őket, mert azok még osztrák csendőrök s így ma sokak szemében „a császár legionistái” voltak. Olaszország szintén megbecsüli a csendőrök háborús szolgálatait és ugyancsak emléktáblát emelt nekik a redipugliai temetőben. Az olasz csendőrségről egyébként néhány elismerő sorban más helyen is beszámol.

A „České Slovo”-hoz hasonlóan, felhívja a csendőröket, tegyenek javaslatokat, hogy a költségvetés keretein belül hogyan lehetne a 13. havi illetményt beállítani.

Egyik cikkíró azt kívánja, hogy a Felvidéken is, éppúgy mint a történelmi területeken, csak egy csendőr portyázzon. A közbiztonsági viszonyok ma már megengedik azt, a csendőrség pedig megérdemelt pihenőhöz jutna. Az egykori magyar őrskön a leportyázandó terület igen nagy volt. Ilyen nagykiterjedésű őrskönből némely helyen három őrsköretet is csináltak. Új rendezéssel a körletet többször is be lehetne járni. Meg kell fontolni azt is — mondja a cikkíró —, hogy az államfordulat előtt a magyar csendőrök mindenki kitért az útból, ma pedig minden tisztességes polgár, legyen tót, német vagy magyar, örömmel elbeszélget a csendőrrel és minden tekintetben segítségére igyekszik lenni. Ninesen tehát szükség a két főből álló járőrre. Az Obzor szerkesztősége megjegyzi, hogy ebben a kérdésben mások véleményeit is szeretné megismerni.

Megírtuk, hogy Seidl képviselő interpellálta a belügyminisztert azért, mert egyik szemle alkalmával a csendőrök a városon végig a karjukon vitték ruháikat és felszerelésüket. A miniszter válaszában azt mondja, hogy a ruházat és felszerelés megvizsgálása a szemleutastítás szerint kötelesség. A csendőröknek nem kellett sajátmaguknak cipelniük a lak-tanyába ezeket a dolgokat. A szemlélő nem mehetett mind-egyik lakására. Intézkedés történt, hogy a szemléknél a csendőrök ezentúl kimenőöltözetben jelenjenek meg.

Az államfordulat előtti és az új, illetve a legionista csendőrök közötti elvi harc több cikkből kiolvasható. Az újak és a legionisták egy része bizalmatlan a régikkel szemben. Erre a kérdésre a lap állandóan és több cikkben visszatér.

(Csehország.) Četnické Listy.

1930/15. szám.

A csendőrség militarizálásáról írott cikkében kifejti, hogy nincs teljesen igazuk, akik azt mondják, hogy a lap a mindenáron való militarizálás mellett volna. A közvélemény militarizálása alatt a hadsereg illetéktelen beavatkozását

érte, valamely, hozzá nem tartozó testület belső ügyeibe. Itt azonban erről nincsen szó. A köztársaság legdemokratikusabb szakában törvényt hoztak, amely szerint a cseh csendőrség katonai szervezetű. E törvény megalkotásában a legradikálisabb szocialisták is résztvettek. Ezek a vezetők ma is vezetőhelyen vannak, tőlük pedig nem kell félni a csendőrség érdekeit. Bizonyos, hogy polgári vezetés nem törődik annyit a csendőrséggel, mint azt tisztán katonai vezetők tennék. A cseh közelet általában sokat szenved a Monarchiától örökölt bürokratizmustól, ennek főként az onnan megmaradt vezetők az okai. De nemcsak adminisztratív téren, hanem anyagi tekintetben is csak nyernivalója volna a csendőrségnek, ha tisztán katonai kézbe kerülne. Napról-napra látjuk, hogy a katonának minden téren előnyésben részesülnek, olyankor jó volna katonának lenni. Végeredményben kifejti, hogy a rosszakaratú kritikák dacára is kitart amellett, hogy a belügyi alárendeltség kikapcsolásával a testület igen nagyot nyerne.

A felvidéki és ruténföldi pótdíjaktól megfosztottak napról-napra panaszkodó levelekkel árasztják el a szerkesztőséget. E levelek igen sajnálatos hangon, teljes kedvtelenségről és elkésredésről tanuskodnak. Több ilyen levelet ismertet és folytatást ígér.

Az őrsparancsnokképző tanfolyamot megelőző felvételi vizsgák vitájában az egyik olvasó azt írja, hogy a legutóbbi cikkirő teljesen egyoldalú és így helytelen szemszögből ítélik, amikor a vizsgák fenntartása mellett tör lándzsát. Kétségtelen, hogy a tudást folytonosan emelni kell, de az sem mehet az emberiség rovására. Más pályákon is vannak vizsgák, de nem annyi, mint a csendőrségnél. Nem veszik tekintetbe, hogy az elhagyott Felvidéken és Ruténföldön lehetetlen viszonyok között vannak a csendőrök, akiknek a terhes szolgálat mellett tanulásra egyáltalán nem jut idejük. Az államfordulat után ezeken a területeken egyetlen megbízható csendőre nem volt a köztársaságnak. Akkor eget-földet ígértek annak, aki ezen területre vállalkozott szolgálatot végezni. Most szerzett jogoktól fosztják meg az embereket, ezektől nem lehet várni, hogy tanuljanak.

Vegyes hírek rovatában közli, hogy az egységes csendőrségi pótdíj — mint a testület régi fájdalma — még mindig csak a tervek mezején mozog. Az Obzr egyik cikkében azt a reményt önti az utóbbi előléptéseknel lemaradtakba, hogy sokkal több az a rendszeresített hely, mint amennyi kinevezés ez alkalommal történt. Számadatokkal igazolja, hogy ez a remény alaptalan, mert különböző okokból az üresedésbe jövő helyekre alacsonyabb rendfokozatúakat neveznek ki és nem lehet várni, hogy ez az irányzat rövidesen megváltozzék.

Az új egyenruhatervel kapcsolatban arra figyelmeztet, hogy öreg csendőrtisztizteknek ne adjanak olyan rendfokozati jelvényeket, amelyek alig különböznek hadseregbeli tiszték rangjelzéseitől. Legyenek már egyszer tekintettel az életre és ne igyekezzenek mindent a zöldasztal mellől megoldani.

A megtakarításokra vonatkozó javaslatok között az egyik pályázó azt javasolja, hogy a bíróságok és hatóságok ne csukjanak be minden csekélységért embereket. A csavargásért elítélt ember az eljárás folyamán és büntetése alatt is pénzbe kerül, de ha szabadlábra helyezik, tovább csavarog, aminek nem is egészen ő az oka. Újra törvény elé kerül és az egész előlről kezdődik. Meg kell változtatni az idevágó rendelkezéseket és ezzel sok pénzt lehetne megtakarítani. Ugyancsak javasolja, hogy az apróbb kihágásokért járó bírságokat az eljáró közegek a helyszínen röhassák ki, mivel minden hozadalmas eljárás költségei maguktól elesnének.

A posta panaszkodik, hogy az őrsök postaküldeményeiket előírásaikra hivatkozva olyan lehetetlen módon teleírják címeikkel, hogy abból a postaelosztó csak tanulmányozás után tud kiigazodni, ami a posta munkája mellett nem lehetséges. Ahelyett, hogy csak a címzett tartózkodási községét írják fel, rendszerint felírják a címbe a közbeeső parancsnokságok székhelyeit is és ebből téves irányítások és késedelmek származnak, aminek nem a posta az oka.

A különböző politikai pártok panaszkodnak, hogy a választások alkalmával tett ígéreteiket azért nem teljesíthetik, mert a közalkalmazottak nem lépnek fel egységesen és teljesíthetetlen kívánásokkal árasztják el a pártokat. Ezzel szemben a lap megjegyzi, hogy a politikai pártok a látszat kedvéért papirosjavaslatokat tesznek, amelyek sorsával nem törődnek tovább. Ahelyett, hogy ők lépnének fel egységesen, torzsalkodással vádolják az érdekelt közalkalmazottakat.

A tanítók egyesülete illetékes helyen tiltakozott, hogy a tanítók személyi és anyagi viszonyait a csendőrséggel nyomoztatják. A lap megjegyzi, hogy a csendőrséget ilyen célokra nem szabad igénybe venni.

Pünkösd és Trianon.

Fehér és fekete, jég és tűz, mennyország és pokol egymástól olyan felmérhetetlen távolságra nem esnek, mint ez a két súlyos tartalmú szó: Pünkösd és .. Trianon.

Közel kétvezéres éve keressük, kutatjuk Krisztus tanításának a lényegét, holott a Megváltó egyszerű, de éppen egyszerűségében isteni és erőteljes két szóval varázsolta szemünk elé pünkösd napján életének és kinszenvedéses halálának egész tartalmát, lényegét. Csak emberséges lélek kell ahhoz, hogy megérezzük és megvalósítsuk ebben a két szóban mindazt, amit Krisztus tanított. Ez a két szó:

Béke veletek!

Igen, de hol ez a béke? Az volna talán, amit tíz évvel ezelőtt Trianonban ránk döntöttek a Hatalmasok? Az volna-e a krisztusi béke, amit a rabló az áldozatára ráparancsol?

Nem, ez nem az! A krisztusi béke nem ismeri az „erősebb jogát”, nem ismer kifosztót és kifosztottat, lakmározót és nyomorgót. Krisztus békéje az Igazságnak, az emberséges Ember megértésének és tisztességének a békéje.

Tengernyi keserű magyar könny és orkánerőt kitevő számtalan magyar sóhaj, zokogás tagadja, hogy Trianonnak és Isten békéjének egymáshoz köze volna.

Az emberiség kétezer éven át botorkál jóhiszemű vaksággal vagy rosszhiszemű éleslátással azon az úton, amit Krisztus mutatott meg számára jobb földi sorsa felé. Ezen az úton kilométerkövek állanak ezzel a felíráttal: „Békekötés.” A fegyverek békekötései szegélyezik az emberiség véres-verejtékes útját. Minden békekötésnek vérontás volt a szülőágya és minden békekötésben újabb vérontás rémlik felénk a jövő tükréből. Nem a mi bűnünk, ha a minden eddignél torzabb békekötésben, a trianoniban, kifosztott és meggyötört testünk, porig alázott és kínban kiegészített lelkünk nem a krisztusi békességet, hanem annak tagadását látja.

Allítjuk, keresztényi és emberi lelkiismeretünk felelősségével állítjuk, hogy nemzetünk és az emberiség életének trianoni kilométerköve szégyenköve és arcucsapása az isteni békesség gondolatának . . .

Hisszük, hogy nem mi gyalázzuk meg a pünkösdi kinyilatkoztatás isteni törvényét, amikor lelkünkben ezen a napon is Trianon örvénylő, féktelen gyűlöletét melengetjük . . .

Látunk embereket, akik a Másiknak levágnák lábait, úgy, hogy azok helyén csak véres csonkok maradnak.

Járj és élj! — mondják és ajkukon kaján mosolylyal ott hagyják csonkán.

És a Másik, a Csonka, valami elpusztíthatatlan energia ösforrásából erőt merítve, megtanulja a járást. Tíz év hosszú idő. Megtanul a csonkokon járni. De nem felejt el, hogy a csonkok azelőtt izmos lábszárak voltak. Kemény, erős lábak, melyeken szilárdan, öntudatosan nyugodott a törzs.

Sok mindent elfelejtett, sok mindennel megbékélt, de-*ezt*, ezt az egyet nem tudta elfeledni. Neki izmos lábai voltak, most — mankója van.

Aztán megint jöttek, visszajöttek az emberek.

Jer velünk! — fogták karon a Csonkát — elvezetünk! Eldorádóba, megmutatunk minden Szépet, megizleltetünk minden Jót Veled!

— Lehetséges-e!? . . . akkor úgy-e . . . úgy-e Ti lesztek megmentőm? . . . Akkor úgy-e (Ti akarjátok . . . hogy menjek . . . hogy mehessek Veletek . . . úgy-e visszaadjátok . . . és arca bíborvörös lesz az izgalomtól . . . úgy-e visszaadjátok a — lábamat!?!? . . .

A lábad!? — s a duruzsoló édeskés hang rideggé és kellemetlenné válik — Nem! — A lábad nem adjuk vissza.

De minek is az Neked? Hisz tudsz Te úgy is járni! — Jössz!? Gyere! Megyünk együtt!

Loucheur beszéde az európai államok összefogásáról, megértéséről, egyetértéséről, békéről, szebb jövőről, virágos tavaszról . . . mind, mind olyan szép volt.

Oly áhitatosan, oly ünnepies komolysággal, ideális álmódzással hallgattuk, csak hát . . . éplébúak társágában csonkokon, mankókon — Eldorádóba! Lehet-e? Először el a mankókkal! Aztán: Igen!

Akkor ünnepélyesen ígérjük Loucheurnak s az egész világnak, hogy annak az építésnek, amelyet terbe vettek, leglelkesebb, legszorgalmasabb pallérja lesz a magyar.

Mi pedig . . . Te is, Ő is, én is . . . szülőföldjüktől eltiltott magyar testvérek, akiknek tíz esztendő keserves sóvárgásában szürkeségbe vegyült a hajunk s akik réveteg szemmel, kesernyés reménytelenséggel nézünk a Jövőbe, — talán mégis igyekezzünk magunkat összeszedni . . . Éppen most, a tízéves Trianon gyászünnepén.

Az évek csak egy ember életében számítanak, egy nemzet történelmében nem. Igazunk van s az Igazságnak el kell következnie!

Azért tűnjék el a kishitűség, reménytelenség, Trianon nem fog így maradni és elkövetkezik az idő, amikor az emberek tettetés, önvád, lelkiismeretfurdalás nélkül csakugyan azzal a pünkösdi és krisztusi köszöntéssel köszönhetik egymást: „Béke veletek!”

Addig azonban nem, nem, soha!

Minden olvasónknak boldog ünnepet kívánunk!

A m. kir. honvédség új főparancsnoka. Kormányzó úr Öföméltósága Vitéz Kárpáthy Kamill altábornagyot a m. kir. honvédség főparancsnokává nevezte ki. A honvédség új főparancsnoka néhai Kárpáthy Kamill csendőrszázados, volt kassai szárnyparancsnoknak a fia s évekket ezelőtt, mint vezérkari ezredes maga is a csendőrséghez volt vezényelve, a budapesti csendőrkerületnél teljesített szolgálatot. A m. kir. honvédség legmagasabb parancsnoki pozíciójába történt kinevezése nemcsak a honvédség és csendőrség körében, hanem a polgári társadalom széles rétegeiben is őszinte örömet keltett.

Atköltözött a Csendőrségi Lapok szerkesztősége. A Csendőrségi Lapok szerkesztősége május 25-én 1., Ország-ház-utca 30. szám alól 1., Böszörményi-út 21. szám alá költözött át. Kérjük olvasóinkat, hogy a szerkesztőség vagy a kiadóhivatal részére színt mindennemű küldeményeiket ezentúl az utóbbi címre küldjék.

Köszönet „Az Őrszem”-nek. „Az Őrszem” katonai lapban olvassuk a következő kedves sorokat:

Csendőrségi Lapok. Ilyen címen jelenik meg a m. kir. csendőrségi lapja, mely az idén immár a huszadik

évfolyamába lépett. Mint társlapot, élénk figyelemmel kísérjük minden számát és állítjuk, hogy kevés olyan írott munkánk van, mely helyes irányra és jól választott hangnemen folytán annyira alkalmas lenne a szórakoztatásra és nevelésre, mint a Csendőrségi Lapok. Hogy a csendőrség körében és egyebütt is szívesen fogadják és olvassák, azt bizonyítja az, hogy tíznaponként jelenik meg bő, illusztrált tartalommal. Ebben elsőrangú érdeme van Pinczés Zoltán százados főszerkesztőnek és Máhacs Lajos százados segédszerkesztőnek. A magunk részéről testvéri szeretettel emlékezünk meg arról, hogy a lap teljes csendben, de fokozott munkával lépett be huszadik évfolyamába és sok kitartást és az eddigiekhez hasonló sikereket kívánunk további munkásságához. Együttal azon hó óhajunknak adunk ezen a helyen is kifejezést, hogy az a meleg bajtársi viszony, amely lapjaink között fennáll, a következő évtizedekben is változatlanul meg fog maradni.

Engedje meg „Az Őrszem”, hogy mi is ezúton köszönjünk meg mindent, amit ezekbe a végtelenül jóleső sorokba belefoglalt. A kedves szemfülességet, amellyel a Csendőrségi Lapok huszadik évfolyamába lépését leleplezte, az igazi bajtársiasságot, amely soraiból kicsendül, kisugárzik és az elismerést, amelynek különös értéket ad számunkra „Az Őrszem” főszerkesztőjének, De Sgardelli Caesar alezredes úrnak személye, akit ma már joggal számíthatunk a magyar katonai irodalom nesztorai és tekintélyei közé. Tisztelettel és büszkeséggel fogadjuk a szerény munkásságunk jutalmaként felénk nyújtott bajtársi kezét s ha egyáltalában lehetséges, a jövőben az eddiginél is nagyobb igyekezettel és szeretettel fogunk arra törekedni, hogy kiváló testvér-lapunkhoz való viszonyunk melegségét és barátságát kimé-lyítsük. A célunk közös: az altisztikar szellemi és erkölcsi javainak szolgálata s az utunk is ugyanaz: a magyar katonai egyenes, becsületes útja, hogyne állanánk hát érzelmeinkben is a legközelebb egymáshoz. Legszebb jutalmunk lesz, ha a szoros barátság, amely a honvédség és csendőrség e két lapját összefűzi, hasábjainkon keresztül e két nagy-szerű altisztikar minden egyes tagjára is kisugárzik, hiszen az egyenruha mindenikünkénél ugyanazt a magyar szívet takarja. „Az Őrszem” jókívánságait pedig hasonlókkal viszonzozzuk: adjon neki a magyarok Istene hosszú virágzást, fejlődést, erőt és kitartást, hogy még sokáig lehessen zászlóvivője Nagy-Magyarország egyik legerősebb ígérétének, zálogának és reménységének: a honvéd altisztikarnak.

Levizgáltak a lovascsendőrök. A lovascsendőrök kiképzése tudvalevően a ceglédi és a budapesti lovas tanalosztályoknál történik, ahol a lovas szolgálatra jelentkező és már teljes gyalogkiképzést nyert csendőrök egy évi lovaskiképzést nyernek. A lovaskiképző tanfolyam mindkét alosztálynál a napokban ért véget. A budapesti alosztály vizsgáját e hó 5-én tartotta meg Tomory Endre alezredes, budapesti csendőrkerületi parancsnokhelyettes, a ceglédi alosztály vizsgája 6-án folyt le Szelyonka József ezredes, budapesti csendőrkerületi parancsnok elnöklése mellett. A vizsgán mindkét alosztály tanúságot tett arról, hogy a kiképzés éve szorgalmas és lelkiismeretes lovasmunkában telt el s méltán elmondhatjuk, hogy az e két alosztályból kikerülő fiatal lovascsendőrök elméleti és gyakorlati tudásukat illetően a legmagasabb katonai igényeket is kielégítik. A budapesti lovas alosztálynál Csizsár Vendel jánosházai őrsbeli csendőr, a ceglédi alosztálynál pedig Lakatos Dániel egyeki őrsbeli csendőr vizgáltak a legjobb eredménnyel. A vizsga után a tanfolyamokra bevezényelt száz csendőr őrsreire bevonult, ahonnan a közeljövőben már lovasőrsökre lesznek beosztva. A következő tanfolyam még ebben a hónapban kezdetét veszi.

Kitüntetések. A Kormányzó Úr Öföméltósága elrendelni méltóztatott, hogy Wachsmann Vilmos ny. áll. m. kir. csendőr-alezredesnek dícsérő elismerése tudtul adassék. Ugyanakkor Dicsőfi András és Tabár Antal ny. áll. csendőr g. th.-nek a magyar ezüst érdemérmét a zöld szalagon adományozta. Ünnepléses formák között díszítette fel a kitüntetetteket május hó 30-án érdemeiket méltató beszéd után Szelyonka József ezredes, a budapesti csendőrkerület parancsnoka, a kerületbeli, Budapesten állomásozó tisztikar, legénység és a Mariska György százados parancsnoksága alatt kivonult díszszakasz előtt. A feldíszítés után a díszszakasz díszmenetben el-

vomult a kitüntetések előtt. **Kormányzó Úr Öfömméltósága** magas elhatározásával **Barasits Kálmán** csendőr-alhadnagy, keszthelyi szakaszarancsnoknak, igen hosszú, különösen közelebbi és igen érdemes szolgálatainak elismerésül az V. osztályú magyar érdemkeresztet adományozta. A kitüntetett alhadnagy feldiszipálta a keszthelyi lovas alosztály laktanya udvarán nagyszámú előkelő közönség jelenlétében folyt le. Az ünnepséget a „Hungária” külön éttermében rendezett 50 terítékes díszedző zárta be, melyen a csendőrség tagjain kívül, a honvédi állomásparancsnok és a helyi hatóságok vezetői is részt vettek. **Kormányzó Úr Öfömméltósága magas elhatározásával Werner József**, a székesfehérvári II. ker. állománya tartozó tizthelyettesnek különleges beosztásokban hazafias buzgalommal teljesített kiválóan eredményes és különösen hasznos teljesítményekért a magyar ezüst érdemérmét a zöld szalagon, **Balog Ernő**, a székesfehérvári II. kerület állománya tartozó főpatkolómesternek az állategészségügyi szolgálat terén elért eredményes és különösen hasznos teljesítményekért a magyar bronz érdemérmét a zöld szalagon adományozta.

Fegyverhasználat. Balkány községben (Szabolcs-Ung megye) folyó évi május hó 30-án fél 18 órakor Tulipán István őrmester jv. és Kolozsi Sándor csendőrből állott, balkányi őrsbeli járőr Kozma István kállósemjéni lakos, feltételesen szabadságot fegyvenel elfogta. Kozma ez alkalommal a járőrt egy konyhakéssel megtámadta, mire a járőr mevezett ellen szuronyfegyvert használt. Kozma a fegyverhasználat következtében meghalt.

Rálőtt a csendőrré. **Tóth Pál** drávafoki őrsbeli őrmestert szolgálaton kívül **Kreiner Ferenc**, Drávafok községhez tartozó Fenék-pusztai lakos motorkezelő ittas állapotban egy vadászpuskával fejtő karján meglötte. A gyógyulás előreláthatólag 6 hetet fog igénybevenni, de nem életveszélyes. A tettest az őrs elfogta és a szigetvári királyi járásbírósnak átadta.

Beutalások a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba. A m. kir. belügyminiszter a június 5-én kezdődő gyógyidőszakra Balatonfüredre a következőket utalta be: Tisztek: **Rákossy Gyula** ny. tbk. és neje, **Kovács Károly** ny. ezr., **Lőrinc Ignác** ny. alezr. és neje, **Martinovics Ernő** ny. honvédezer. és neje, **Kneusel-Herdliczka Arnold** alezr. és neje, **Barényi Ferenc** alezr. és neje, **dr. Haraszkiwicz Károly** örgy. hadb. és neje, **dr. Papp Vilmos** főtörzsorvos és neje, **vitész Paksai-Kis Tibor** szds. és családja, **Agoston István** szds. és családja, **vitész Lip-tay László** szds., **Nagy Jenő** szds., **Fetter Ferenc** szds. és családja, **vitész seebergi Wanckel-Seeberg József** szds., **Nedolász Gyula** g. szds. és neje, **Keresztes Béla** g. szds. és neje, **Hajnal Aladár** ny. g. szds., **Neszmirák Ferenc** g. fhdgy. és **Sipos Ferenc** g. fhdgy. Altisztek: **Józsa István** ny. th., **Böloni Balázs** ny. g. th. és neje, **Balog István** alhdgy. és neje, **Molnár Salamon** ny. th. és neje, **Molnár János** ny. honv. főszámvévo és neje, **Tóth József** ny. őrm. és neje, **Támér Imre** koronaőr th., **Bíró István** koronaőr th., **Üveges Adolf** nyilvt. főmest., **Szkurka János** th., **Olasz István** ny. th., **Benkő Mihály** ny. th., **Vasvári Simon** ny. törm., **Czifrák Vencel** nyilvt. főm., **Andrea János** ny. th., **Nagy Károly II.** ny. th., **Szell Mihályné**, th. neje és gyermeke, **Hegedűs József** ny. th. és fia, **özv. Horváth Gyuláné** és családja, **özv. Torda Jánosné** th. neje, **Mikszai Károlyné** nyilvt. főm. neje, **Pitzál Ferenc** nyilvt. főm. és neje, **Válint Istvánné** th. neje, **özv. Vogel Istvánné** th. neje és **Kelemen Antalné** th. neje.

Előléptek: A budapesti I. kerületben törzsőrmesterré: **Ács József**, **Sz. Nagy János**, **Fazekas Pál**, **Lovász István**, **Kormos Sándor**, **Hári Pál**, **Kiss András I.**, **Nagy János I.**, **Kiss István I.**, **Veres Pál**, **Kádár István**, **Fricska János**, **Zubor János**, **Kuti József**, **Majda József**, **Manycz Vince** és **Csányi Imre** őrmesterek. **Őrmesterré:** **Fábián Pál**, **Oláh Gyula**, **Kocsis Bertalan**, **Flórián József**, **Molnár László**, **Németh János**, **Kéringer Antal**, **Szumitter Sándor**, **Hajzer András**, **Roma Gábor**, **Nagy Antal**, **Molnár János**, **Jenei Pál**, **Nagy János V.**, **Ugyan Mihály**, **Deák Albert** és **Kiss János** csendőrök. — A székesfehérvári II. kerületben törzsőrmesterré: **Nagy István**, **Huszár József**, **Szabó Jó-**

zsef II., **Juhász József**, **Nagy Ferenc VI.**, **Zombori József**, **Szedlák György**, **Gévai János**, **Takács Sándor**, **Kevés József**, **Gancz Lajos**, **Juhász Gábor**, **Sári Gusztáv**, **Belső Gyula**, **Gere Sándor**, **Takács Imre I.**, **Dinga János** és **Nagy József II.** őrmesterek. — A miskolci VII. kerületben törzsőrmesterré: **Klemencz Ferenc**, **Nagy Albert**, **Parti Dániel**, **Diószegi József I.**, **Sikora Mihály**, **Szakál Elemér**, **Maticsek István**, **Juhász János I.**, **Sipos Imre**, **Kiss Károly I.**, **Popovics Ferenc**, **Adonyi József**, **Szabó Lajos II.**, **Brinczár Demeter** és **Zelei Ferenc** őrmesterek. — **Őrmesterré:** **Nagy József II.**, **Potoczki József**, **Tóth Sándor**, **Csernai András**, **Bán Mihály**, **Újvári Imre**, **Benczi Gábor Lajos**, **Tanka Máttyás**, **Radics András** és **Agyagos Miklós** csendőrök.

Kérem. **Hrivnák Pál** nagyszékelyi őrsbeli csendőr kéri azokat a bajtársait, akik az 1925—1927. években a próba-csendőri tanfolyamon Gyulán vele együtt voltak, hogy a címüket közöljék vele.

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. — **Kéziratokat nem adunk vissza.** A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. **Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelleg alatt válaszoljunk.** — **A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk.** Jellegül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jellegűkből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jellege nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jellegé gyanánt. **Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon” rovatban válaszolunk.** **Előfizetni csak legalább félévre lehet.** A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — **A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 14i) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt.** — **A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Bőszörményi út 21 szám”.**

B. A. ny. tiszthelyettes, Kunhegyes, villanyiroda. Az általunk két fiúinternátusa van: Kisvárdán és Makón. Mindkettő reálgimnázium. A jövő 1930—1931. tanévre az ingyenes helyek már mind be vannak töltve. Ilyen hely nagyon kevés van: az összes hallgatók 3 százaléka. Kedvezményes helyre még lehet pályázni. Lakást és ellátást kaphat a fiú kedvezményesen, havonta 60 P-ért. A tandíjat, ruházkodást, tanszerek költségeit azonban a szülőknek kell fedezniük a kedveznié-

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmárka! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — Bpest, II., Lánchíd-u. 5. Alapítva 1770. évben. Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

nyes helyeken is. Így a kedvezményes helyek is sokba kerülnek, de ha anyagi körülményei lehetővé teszik, a vallás és közoktatásügyi miniszter úrtól kérje a kedvezményes internátusi helyet, megjelölve, hogy Kisvárdán vagy Makón óhajtja-e azt. A fiú keresztlevelét, legutolsó iskolai bizonyítványát, az apa közalkalmazotti állását és vagyontalanságát igazoló bizonyítványokat kell a kérvényhez csatolni. A felekezeti internátusokban se lehet évi 600—700 pengős kiadásnál kedvezményesebb helyet kapni. Magánlevelében nem adunk választ, levelében küldött 16 f bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Jácint. 1. A loápoló hálólhelyet, sőt ellátást is kap a legtöbb örsön s így az osztályba sorolása az Önök szempontjából még előnyös. A havi 70 P fizetése alapján, ha se hálólhelyet, se ellátást nem kap, a 3. napibérosztályba tartozik a loápoló. Az előző loápoló napibérosztályát, az Önök előnyére, hibásan állapították meg, mert 75 P havi fizetésen felül a 4. napibérosztályt kellett volna számítani, sőt a hálólhelyet és esetleg az ellátást is figyelembe véve, az ötödiket. Az örsfőzőnő havi fizetése alapján a 2. bérosztályba sorolna, de mert lakást és ellátást is kap, megfelel a napi 4. bérosztálynak. Kérjük az egri kerületi pénztárnál, hogy az örsfőzőnőt ne tekintsek állami alkalmazottnak, hanem háztartási alkalmazottnak, ebben az esetben 3 százalékot kell betegségbiztosítás címén fizetniük. Nem egy százalékot, mint írja, mert a múlt év január 1-e óta felemelték 3 százalékra. Ami a kézbesítési magas portókat illeti, abban Önöknél van a hiba. A járulékokat fizessék be előre, idejében, akkor a magas kézbesítési díjakat nem fogják fizetni. 2. Olyant kell viselniük, amilyent kiadnak.

Szikszói örs. Csak egyes számokból vannak tartalékpéldányaink, azokat elküldöttük. A keresett füzet kiadóját nem találjuk. Írja meg, ki írta, hol, mikor adták ki?

Tiszaköröd. Ha szabályszerű egységet kötöttek s azt az árvaszék jóváhagyta, akkor az egységet az egyik fél akaratából megváltoztatni vagy semmisnek tekinteni nem lehet. Erre vonatkozólag sehol külön rendeletet nem talál, ez a magánjogi gyakorlat egyik szabálya. Az előző bírói ítélet hatályát veszítette azzal, hogy a felek árvaszéki jóváhagyással az ítélettől eltérő megegyezésre jutottak s ezek után egy újabb

bírói eljárás aligha változtatna a jelenlegi helyzeten. Ha úgy érzi, hogy a köteleességének becsületesen eleget tett, további tárgyalásokba egyáltalában ne bocsátkozzék, különösen akkor ne, ha közben a nő férjhez ment s így a sorsa rendben van.

Kőrösladány. A Szut. 287. pontja értelmében a közbiztonsági szolgálatban eltöltött idő egyharmada pihenő. Önök 13 óra szolgálatot teljesítettek minden pihenő nélkül akkor, amikor a laktanyába megérkeztek, azzal a szándékkal, hogy a pihenőt ott tartják meg. Mennyi most a pihenésre engedélyezhető idő? Az utasítás szerint a szolgálatban töltött idő egyharmada pihenő. Ebből számtani pontossággal következik, hogy viszont a valóságos szolgálatban eltöltött idő az összes szolgálati időnek kétharmada. Vegyük az Önök esetét: a valóságos, pihenő nélküli szolgálatban töltött idő 13 óra, ez kétharmada az összes szolgálati időnek. A kétharmadból az egyharmadot úgy kapjuk meg, ha a kétharmadot megfeleztük, ebben az esetben a 13 órának a fele 6 és fél óra. Ez a 6 és fél óra az összes szolgálati időnek az egyharmada, vagyis a 13 óra tiszta szolgálat után a laktanyába érkezett járőrt 6 és fél óra, illetve, miután a pihenő egyfolytában 6 óránál több nem lehet, 6 óra pihenő illeti meg. A hozzánk e tekintetben gyakran érkező levelekből az az érzésünk, hogy ezzel a kérdéssel sok örsön nincsenek tisztában és az ilyen esetekben, amikor a járőrök a pihenő nélkül egyfolytában teljesített szolgálatuk végén a laktanyába megérkeznek, a pihenő idejét úgy számítják ki, hogy a valóságos szolgálattal eltöltött időnek veszik az egyharmadát, a fenti esetben pl. a 13 óra egyharmadát, ami lényegesen kevesebb, mint amennyi pihenő a járőrt a valóságban megilleti. Ezt igazolja különben a Szut. említett pontjának az a kitétele is, hogy a portyázásra km-ként megállapított időben a pihenő ideje már benne van. Ha tehát például egy járőrt az örsparancsnok 27,5 km-es órjára betortyázására kivezényel, erre (300 m-en alul) 19 óra, 30 perc időt ír elő. Ebben az időben benne van a pihenő ideje is és pedig a 19 óra 30 perc egyharmada, azaz 6 és fél óra. Marad a tisztán szolgálatra fordítandó időnek: 13 óra. Vagyis: ha az örsparancsnok meghatározott ideig írja elő a szolgálat egész időtartamát s annak keretében 13 óra tiszta szolgálatot kell

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gypju, a legerősebb
strapára, méterje — — — — — 15'20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — 17. — „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gypju — — — 18'50 „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22'50—25. — „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus
kivitelben van rakláron, tollforgókkal együtt 7.60 „
a 40 év óta fiennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán,

Telefon : József 321—78.

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelle.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Hegedű
Armonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Gitara

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művészesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek
6—12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzárán, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körut 28. (Közp. városháza épületében).
Fiók : VI., Andrassy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)
Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

BUTOR részletre olcsón VI., 0. Budapest 3. utca 3.
Postások és rendőrség szállítója.

BUTOR 1 életre
20 havi részletre
Kisipari Butorcsarnok, Dohány-u. 66.

Előleg
nélkül is

teljesíteni, akkor a pihenő ideje 6 és fél óra, ha ellenben a járőr szükségig áll szolgálatban és 13 órai tiszta szolgálat után a laktanyában tartja meg a pihenőt, miért illetné meg akkor már csak ennek a 13 órának az egyharmada pihenő gyanánt? Mi a legkevésbé sem vagyunk barátai annak, hogy a pihenő kérdését ennyi szóra érdemesnek tartsuk, ha csak szörványos esetekről és csak percekről van szó. A fent tárgyalt helytelen számítási móddal azonban valószínűleg nagyon sok járőr és nagyon sok órával rövidül meg a pihenőidejében, ami már az általános szolgálati érdekek szempontjából sem közömbös dolog.

Mohács. Őrsparancsnokképző tanfolyamba csak törzsőrmesterek és őrmesterek vezényelhetők, csendőrök nem. Akármilyen kiváló szorgalom és rátermettség legyen is valakiben, a csendőri rendfokozat előírt tartama nem lehet elegendő arra, hogy annyi tapasztalatot, gyakorlati ismeretet gyűjtessen, amennyi az őrsparancsnokképző tanfolyamba való vezényléshez szükséges.

Érd. A háború alatt a pénzügyőrségnél teljesített szolgálat a nyugdíj szempontjából háborús szolgálati időnek számít, ami azt jelenti, hogy 1914—1919-ig minden évet, amelynek keretében legalább 3 hónapig tényleges pénzügyőri szolgálatot teljesített, a nyugdíjába kétszeresen számítanak be.

Hármas Körös. A társasági sapka előírt magassága elől 11—13, hátul 12—14 cm.

Hitem. A versírás technikájából legalább annyit mindenkinek tudnia kell, hogy a verset nem szabad prózaszerűen, egyfolytában leírni. Persze, a tulajdonképeni versírás csak ezen túl kezdődik. Az pedig nagyon nehéz dolog, Önnek nem fog sikerülni.

Kovács István th., Szeged. Az előfizetése folyó évi június hó 30-ig rendben van.

Jövő. Valószínű, hogy az ősszel új őrsparancsnokképző tanfolyam veszi kezdetét. Pontos időt nem tudunk mondani.

Torda. Az apai hagyaték feltétlenül igénybevehető a kórházi költségekre, a kincstár eljárását tehát megátadni nem lehet. A tartási kötelezettség anya és leánya között is fennáll, a kincstár tehát a kórházi költségeket továbbra is jogosan követelheti. Az apa ama kijelentése, hogy a vagyont leánya fogja örökölni, illetve, hogy a leánynak az házassági biztosítékul szolgál, ezen kincstári követelésekkel szemben semmiféle joghatállyal nem bír. A közigazgatási hatóság útján szegénységi bizonyítvány alapján lehet a kórházi költségek törlesztését kérni. Próbálják meg, talán házi gondozásba is kiadják a beteget, ha az állapota ezt megengedi. Ezt a kórháztól kell kérni. Őszinte sajnálattal vagyunk az Önök nehéz helyzete iránt, de más választ nem tudunk adni.

Balaton. Erdélyi Zoltán volt m. kir. 31. honvédszolgálatvezető volt népfelkelő hadnagy címe: Budapest, VIII., Német-utca 10.

Remény. Schramek Ferenc ny. ezredes meghalt, a másik két úr a nyilvántartásban nem szerepel.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

17.

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

Amikor hajnalodni kezdett, Gál őrmester az órára pillantott és azután magához rendelte a rajparancsnokokat. Kiosztotta a tartaléklőszert és az eleséget. Meghagyta, hogy bőségesen étkezzenek meg most mindenki, mert később már nem fognak ráérni. Minden rajparancsnoknak egyenként adta meg a minderre kiterjedő részletes utasításait, melyeket aztán a következő szavakkal fejezett be: — Ha jön az ellenség, ügyeljenek arra, hogy csak célzott lövés essék. Drága a töltény, minden lövés találjon. Aztán, fiúk, kitarás, míg az ezred megjön, körömszakadtáig... Mindenki a helyére!

Az éjszakai feszült izgalmat felváltotta az éhség és a mohó étvágy elnyomta az idegességet. Derült hangulatban, vígan tereferélve reggelizett meg a kis csapat. Gál őrmester is jóízűen szalonnázott és közben Krizsánnal beszélgetett. De a szeme az nem pihent, fáradhatatlanul kémlelte a láthatárt. A sáppadozó hold halványuló képét elnyelte a virradat. Kelet felől már világosodott az ég alja, a pirkadás homályos kódéből egyre élesebben váltak ki a hegyek, a sziklák, a fák...

Gál őrmester hirtelen meghökken. Hamar letette a szalonnázó bicskát és a szeméhez kapta a látcsövet. A látvány, amit látott, egy pillanatra elszibbasztotta az agyát. Ott, ahol pár évvel ezelőtt az állítólagos olajkutatók méregettek, akikről később sült ki, hogy orosz kémek, ott most kozákok törtek be a határon. Hatán voltak, marcona, vad fréfiak, nagy báránybőrkuccsokban. Fekete daróköpenyegük olyan terjedelmes volt, hogy a lovakat is betakarta. Vállukon átvetve a karabély, széles mellük tele tölténnyel, derekukon óriási forgópiszoly, kezükben a lándzsaforma kozák pika, oldalukon széles görbékard és valami handzsárszerű, hatalmas kés. A loboncosszörű, sovány kozákllovak serényen kapaszkodtak föl a

FUCHS SÁNDOR

Csendőrségi és egyenruházati felszerelési cikkek szaküzlete

BUDAPEST, VI, Gr. Zichy Jenő-u. 24.

Cégemnél a legjobb minőségű árút, legolcsóbb készpénzárban felár nélkül, a legkedvezőbb részletfizetésre vásárolhatja.

Árjegyzéket, szövetmintákat, legolcsóbb ármejjelöléssel kívánatra azonnal és teljes készséggel küldök.

A legjobb gyártmányu

GYERMEKKOCSIK

a legdúsabb választékban

HOCHMANN LAJOS-nál

Budapest, VII., Erzsébet körút 4.

Telefon: József 418-90.

Ugyanott: réz, vas és kerti butorok matracok, paplanok, stb. Vidékre megrendelést azonnal elintézzük. — Képes árajánlat díjtalan. Legelőnyösebb fizetési feltételek.

KATONAI ESŐKÖPENY gumvizolt kaki- P45
szövetből, csuklyával

KÖRGALLÉR minden hosszban csuklyával P 50

Négy havi részletfizetésre is kaphatók

PANNONIA gummikereskedelmi Rt. Budapest VI, Andrassy-út 19. Tel. Aut. 268-54

A töltőtollat ma már senki sem nélkülözhet, aki írásmunkával foglalkozik, legkevésbé a csendőr.

A legjobb töltőtollak dús választékban TURCSÁNY ANTAL töltőtoll- és papírkereskedésében: Budapest, VIII., Üllői-út 2.

hágó lankáján. — Jönnek — mondta Gál őrmester hideg nyugalmmal és Krizsánnak adta a látcsövet, hogy nézze ő is. Aztán kifelé fordult és nyugodtan tagolva vezényelte: — Első raj, tüzelni! A Tatárhágón a kozák járőr. Nyolcszáz. Egyes tűz!

Megszóltak a puskák. Egymásra csattogtak, pattogtak a lövések. Négy kozák, mint a rongy hullott le a lóról. Az ötödiknek csak a lova sebesült meg. Véresen rogyott össze a ló s a kozák fürgén ugrott le róla. Boszorkányos gyorsasággal csatolta le a hevedert, hamar leszedte a lóról a nyeret, a vállára kapta és hirtelen eltűnt a borókás bozótban. Hiába küldte utána még pár lövést, már nem találták el.

Ez volt a kezdet. Utána döbbenetes csend, mint a nagy vihar előtt. Feszülten füleltek, szinte hallották a szívük dobbanását, egymás lélegzését. Szemüket merezítve keresték, kitatták a rozsdásodó borókák közt az ellenséget. — Vajjon hol fog felbukkanni — találgatták. Pillanatok, percek, órák teltek el idegölő, béna várakozásban. Pattanásig felajzott idegeik már elzsibbadtak, amikor egyszerre megindult a zürzavaros csetepaté. Rémes csattogás keletkezett és attól kezdve szakadatlan folytonosságban hangzott a lármas puskaropogás. De most már a halált osztó golyók ott zizegtek (Gál őrmesterék feje körül; mint a záporosó, úgy hullott a tömtelesen sok orosz golyó. Felhószakadásként zugett az ólom-eső, de hőseink állták vitézül. Persze hogy nem maradtak adósok, ők is lőttek vissza. Megfontoltan, jól célozva, ahogy Gál őrmester parancsolta. Minden lövése egy-egy szóke muszkafej hanyatlott a rőt avarra. Noha meggondolatlan lőttek, mégis egyre gyorsult a tüzelés irama, mert mint a nyú, úgy sokasodott a muszka. Izzásig tüzesedtek már a puskacsövek, amikor eldőrdült az első ágyúlövés; utána szüntelenül bömböltek az ágyúk. Megrengett a föld és harsogva visszahangzott az erdő.

Mennydörgőre üvöltött a sok ágyútorok, sírva-ríva süvítettek a gránátok. Izzó, vörös gömbök táncoltak Gál őrmester előtt, veritékes vér csurgott a szemébe. Kitérőlte a vért a szeméből, megtapintotta a homlokát: jelentéktelen horzsolás, úgy látszik súrolta valamelyik acéldarázs, anélkül, hogy a fulánkját beleszúrta volna. Körülnézett: jobbról és balról is ritkult a sor. Szelniczky merészen tört előre a tartalékkal és az ősi gyűlölködés vad indulatával csapott az oroszokra. De nem birt velük. Hárman támadtak rá és a negyedik a gyilkos gránát. Kitért szájával, véresen esett össze a hős Szelniczky, Bem apó katonájának méltó ivadéka.

A földrengető robbanások óriási sziklákat szakítottak ki a vajudó hegyekből és mint a megbőszült gonosz szellemek, emberfeletti erővel zúdították a vitézül helytálló csendőrökre, akik több sebből vérezve is tántoríthatatlan kitartással lődöztek a hegyre kapaszkodó orosz katonákat.

— Urrá! Urrá! — üvöltötték vadul a muszák.

— Ne. hagyom a határt — fogadta meg Gál őrmester elszántan —, ha magam maradok is. — Zsebkendőjével kitérőlte a szemébe csurgó vért és rendületlenül tovább harcolt.

Egyszerre mintha álmodt volna, mintha minden fenyőfa csukaszürke katonává lenne... a mi bakáink törtek elő a fenyves sötét mélyéből. Ezer torok harsogta a lelkes — Rajta-rajtát!

Ágyúdörgés, robbanás, puskaropogás, szuronycsattogás, fokoskopogás, vad zürzavar, ádáz, gyilkos ödöklés... Mindenek felett diadalmasan harsogott a Rajta, Rajta! — s egyre halkult az — Urrá, Urrá! — Fejlesztve fordultak vissza az orosz katonák és hanyatthomlok menekültek le a völgybe. A diadalmas roham ellenállhatatlanul vitte magával Gál őrmestert.

Váratlanul megtorpant az élszázad, mert minden tisztje elesett. Gál őrmester idejében észrevette, hogy a tiszt nélkül maradt század megingott. Hirtelen a század élére ugrott. — Átvesszem a parancsnokságot. Előre! Utánam! — És Gál őrmester elszánt lelke fölélesztette a győzedelmes roham lankadó iramát, fergetegként törtek előre a vitéz honvédek a döntő diadalra...

A harc heves lenülete magával ragadta Gál őrmestert. A háború szelleme annyira megszállta, hogy mindenről megfeledkezett, csak a győzelmet áhító hadakozásnak élt. Csak küzdött, csak harcolt erényetlen kitartással és áldozatrakész vitézséggel. Akkor kezdett csak oszudni, amikor egyszer a Dnyeszter völgyében tábori mise után a hadosztályparancsnok a mellére tűzte a nagy ezüst vitézségi érmet. Akkor eszmélt csak rá, hogy messze került már az őrsállomásától és vissza kellene térnie. Azonnal jelentette is ezt a hadosztályparancsnoknak, bár nagyon szeretett volna a harcoló hadseregnek maradni.

— Minden embere hősi halált halt — szólt komolyan a hadosztályparancsnok. — Azóta az őrsét már kipótolták és a maga helyét is betöltötték. Maga itt marad közöttünk. Nem engedem el. Elismerő mosollyal jegyezte meg aztán meg: — Ilyen ember kell nekünk a tábori csendőrséghez.

Boldogan villant fel Gál őrmester szeme és keményen tisztelegve köszönte meg tábornoka bizalmát.

16.

Térképekkel megrakott, hosszú asztalnál elnökölt a fehérhajú hadtestparancsnok. Tábornokaival tartott haditanácsot. A vezérkari főnök, egy sápadtképzű vezérkari ezredes, ismertette a haditervet. Élénk hangsúllyal jegyezte meg, hogy a jelenlegi hadihelyzetben most kedvező alkalom kínálkozik arra, hogy a szembenálló három orosz hadtestet döntően megverjék. Három oldalról át lehetne karolni az oroszokat és be lehetne szorítani őket a hátukban levő mocsarakba. Valamennyien helyeslő fejbólintással jelezték, hogy egyetértenek a vezérkari főnökkel.

— Azonban ezt a tervünket csak akkor tudnók végrehajtani — folytatta az ezredes —, ha a három oldalról egyszerre történő általános támadásunkba bevonhatnók a harmadik hadosztályunkat is. De, mint az urak előtt már ismeretes, ezen hadosztályunkkal megszakadt minden összeköttetésünk, mert ma új orosz csapatok ékelődtek közénk.

— Itt a baj — szólt komoran a hadtestparancsnok. — Vagyis helyesebben, itt a helyzet kulcsa. Nincs más tenni való: a megszakadt összeköttetést a harmadik hadosztályal minden áron helyre kell állítani.

Az ezredes megvárta, amíg a hadtestparancsnok befejezte a mondanivalóját és aztán folytatta: — Megpróbáltuk már az összeköttetést repülőekkel, de az oroszok lelőtték. Már csak egy repülőgépünk van, ezért más megoldást kell keresnünk...

A tábornokok tanakodva néztek egymásra s az egyik, mint hirtelen támadt ötletet, azonnal rávágta: — Valamelyik kémet kellene...

— Nem megbízható — intette le a hadtestparancsnok.

Az ezredes felmutatott egy írást: — Én arra gondoltam, hogy a legjobb lesz, ha az Ámon altábornagy úrnak szóló parancsot egy elszánt, ügyes lovasemberre bízunk, aki jó lovas és erőltetett lovaglással, kerülő úton hamar megkeresi a harmadik hadosztályt.

— Önként jelentkezésre kellene felszólítani... — próbálta az egyik tábornok ajánlani, de a hadtestparancsnok megrázta az fejét: — Nem jó. Hamar híre menne a dolognak. Pedig ezt a legnagyobb titokban kell megcsinálni.

Megint az ezredes vette át a szót: — Én úgy gondolom, hogy a legcélszerűbb lenne, ha az urak javasolnának egy tisztet, esetleg egy altisztet, olyat, aki minden tekintetben alkalmas lenne erre a fontos kiküldetésre.

A tábornokok elgondolkoztak. Egyesek vezérkari tisztjeikhez fordultak és halkan tárgyaltak. Az idősebbik hadosztályparancsnok szólalt meg először: — Nekem van egy ügyes emberem, aki mindenképen rátermett erre a feladatra. Nyugodt lélekkel ajánlhatom...

— Ki az? — érdeklődött a hadtestparancsnok.

— Gál Imre csendőrőrmester.

— Az, aki a kárpáti harcokban kitűnt? — kérdezte a hadtestparancsnok.

 CLIO LIMONÁDÉ TABLETTA
a kellemes üdítőital!
10 fillér. MINDEN FÜSZER-ÉS CUKORKÁZLETBEN KAPHATÓ.

Vigyázz!
mert nem minden fémtisztító
Sidol

— Az — felelte a hadosztályparancsnok. Azóta is már újabb kitüntetésre adtam be, a Dniesternél...

— Igen, most már emlékszem — szolt közbe a hadtestparancsnok és egészen felélénkülve, lelkesen mondotta: — Ismerem Gált, hogyne. Az aztán a legény a gáton, kiváló katona. Igazad van — fordult a hadosztályparancsnokhoz —, nem is tudnék alkalmasabbat. Ide kell hivatni, jöjjön azonnal, úgy, amint van.

A hadosztályparancsnok elküldte parancsörtsztjét Gál őrmester után és rövidesen előkerítették. A hadtestparancsnok gyönyörködve legeltette szemét a daliás Gál őrmesteren, amikor sarkantyúját keményen összevágva, feszesen jelentkezett.

— Azért hivatam — szolt azután a hadtestparancsnok —, mert a hadosztályparancsnok úr magát ajánlotta egy bizalmas kiküldetésre. Igaz, hogy veszedelmes vállalkozás, de nagyon fontos, mert ettől függ a mi jövődő győzelmünk. Vállalja-e?

— Parancsára, kegyelmes uram.

— Nem parancsra, fiam — szolt a hadtestparancsnok nagyon komolyan. — Több kell most ide a szabályszerű áldozatkészségnél, — önfeláldozásra való teljes elszántság. Vállalja tehát?

— Vállalom. — felelte Gál őrmester szemrebbés nélkül.

A hadtestparancsnok elégedetten bölintott és aztán kérdezte: — Jó a lova?

— Igen, kegyelmes uram, pihent.

— Akkor rendben van — helyeselt a hadtestparancsnok és a vezérkari ezredesre mutatva, mondotta: — Az ezredes úr megadja a részletes utasítást. Kérem, ezredes úr!

— Jöjjön ide — hívta Gál őrmestert a vezérkari ezredes és a térképre hajolt: — Meg tudn mutatni, hol vagyunk?

Gál őrmester az asztalhoz lépett és tétován böngészett a térképen. Egyszerre rábökött az újjával: — Itt.

— Igen, itt vagyunk — ismerte el az ezredes. — Nos, most aztán figyeljen jól.

— Parancsára, ezredes úr.

— Nézze csak itt, ahol a folyó olyan hirtelen kanyarodik, itt, a mocsaras rész előtt. Látja?

— Látom, ezredes úr, a Goryn.

— Úgy van — helyeselt az ezredes és irónja másik végével a térképen mutogatott. — Tehát ettől a kanyarulattól és ettől a mocsaras résztől délkeletre, ezen a környéken nagyobb ellenséges erők táboroznak, az eddig beérkezett jelentések szerint három orosz hadtest. Ezen túl, északnyugatra, itt, ezen a síkságon van Amon altábornagy úr hadosztálya. Ezzel a hadosztállal megszakadt az összeköttetésünk, mert ma közbeékelődött egy orosz hadtest. Itt...

Gál őrmester a térképre hajolva megnézte a helyet, ahová az ezredes mutatott: — Látom, ezredes úr.

A vezérkari ezredes átadta Gál őrmesternek az iratot, amit a kezében tartott: — Ezt a parancsot elviszi Amon altábornagy úrhoz. A parancs szerint ma éjjel után az oroszokat mind a három oldalról megtámadjuk és beleszorítjuk ide, ebbe a szögletbe, ebbe a mocsárba. Az Amon-hadosztály éjféltán egy óraker kezdje meg a támadást errefelé...

— Értem, ezredes úr.

Az ezredes még egy írást adott át Gál őrmesternek: — Itt a nyílt parancsa. Ez a maga személyes igazolására szolgál. A hadosztályparancsnokságnak szóló rendeletet nyitva adom át. Olvassa el, hogy tudja maga is, mi van benne. Mert ha esetleg az oroszok elfognák, tudja, mi a kötelessége?

— Meg kell semmisítenem a parancsot, hogy ne kerüljön az ellenség kezébe — jelentette Gál őrmester.

— Úgy van — hagyta rá az ezredes helyeslő fejbölintással. — Legalkalmasabbnak gondolom, ha a folyó tulsó partján lovagol; ott nem igen talál orosz katonára. Ha mégis találkozna ellenséggel, ügyesen térjen ki előle, ne kezdjen ki vele. A fő, hogy minél gyorsabban adja át a parancsot Amon altábornagy úrnak. Megértette?

— Megértettem, ezredes úr — felelt Gál őrmester és a kapott iratot a zubbonya zsebébe tette. Aztán feszesen tisztelgett és sarkonfordulva, kemény léptekkel ment ki. Odakint előkerítette a lovát. Gyorsan megnyergelte és hamar lóraült. Egyenest a folyónak tartott.

Lassan poroszkált a pej a folyóparton felfelé, miközben lovasa gázló után kémlelt. Amikor a sekélyebb vízhez értek, Gál őrmester beleengedte a lovát. A parttól néhány lépésnyire megállt a pej és szüresölni kezdte a vizet. Gál őrmester el-

MAGYAR

KERÉKPÁROSOK

ORSZÁGOS EMERGÉ VERSENYE

A pályázat lejár jun. 30-án. Résztvehet rajta minden magyar kerékpáros

Feladat: válaszolni kell erre a kérdésre, hogy

MI AZ EMERGÉ -PNEU LEGFŐBB ELŐNYE?

Versenyszabályok: Nem az a fontos, hogy valaki leírja, hogy az EMERGÉ-pneu a legjobb, legtartósabb, legmegbízhatóbb, legellenállóbb, hanem röviden azt kell megírni, hogy ki hol, mikor, milyen körülmények között tapasztalta az EMERGÉ-pneu valamilyen kiválóságát. Holnaptól kezdve minden üzletben egy vásárlási igazolványt adnak minden EMERGÉ-pneu-t vásárlónak és ezt az igazolványt a pályázattal együtt be kell küldeni. — A pályázaton mindenki résztvehet, aki legalább egy garnitúra EMERGÉ-pneu-t vásárolt. A pályázat határideje 1930 június 30. E napig kell a pályaműveket beküldeni az **EMERGÉ Kaucsuk Rt** címére. Budapest V., Sas-u. 23. — Az eredményt e lapban fogjuk közölni.

HARMINC DÍJAT TŰZÜNK KI I. DÍJ 1000 PENGŐ

2. díj	500 P	16. díj	50 P
3. "	200 "	17. "	50 "
4. "	150 "	18. "	50 "
5. "	140 "	19. "	50 "
6. "	130 "	20. "	50 "
7. "	120 "	21. "	50 "
8. "	110 "	22. "	50 "
9. "	100 "	23. "	50 "
10. "	50 "	24. "	50 "
11. "	50 "	25. "	50 "
12. "	50 "	26. "	50 "
13. "	50 "	27. "	50 "
14. "	50 "	28. "	50 "
15. "	50 "	29. "	50 "
		30. "	50 "

A pályázatok elbírálására a Magyar Kerékpár Szövetség elnöksége jelöli ki pártatlan zsűri

30 DÍJ II

eresztette a kantárt és rágyújtott. Aztán elővette a kapott iratokat és vígan füstölögve elolvasta. Amikor nyugodtan megállapította, hogy a parancsot kívülről is el tudja mondani hibátlanul, apróra széttepte és a pici papírszeletekét a vízbe szórta. — Jobb ezt előbb megtenni — gondolta következetes elhatározottsággal — úgy sem felejtí el, hogy mi volt benne.

A pej frissen taposta a vizet, majd felágaskodott, mert a víz mélyebb lett. De a lába mindvégig fenéket ért, míg aztán szerencsésen kigázolt a homokos partra. A kimosott, magas part és a folyóvíz között keskeny, homokos sáv húzódott felfelé. Gál őrmester leszállt a lóról és a meredek partra kapaszkodva, szétnézett. Egy lelket sem látott a nagy pusztaságon. Tiszta a határ, nyugodtan mehet tovább ezen a homoksávon, talán végesvépig.

Sebes ügetésre fogta a lovát, mert csuromvizesen már rázza a hideg. A gyors ügetésben majd kimelegszik és a déli nap melege hamar kiszívja a vizet a ruhájából. A pej is igyekezett ragyogó szőrére lerázni a vizet és élénken dobálta karsú lábait.

Mire kimelegedtek és mire megszáradt a ruha, kifogyott a parti fővény is, hirtelen összeszűkült a meredek part. Meg kellett fordulni, hogy alkalmas helyet keressen, ahol a parttól a sík mezősegre fel tud kapaszkodni. Nemsokára keskeny lankára talált az agyagos lejtőn. Leszállt a lováról és a kantaránál fogva ügyel-bajjal felvonszolta a partra. Odafele hepehupás mezőseget talált, melynek egyhangú pusztaságát csak a folyó mentén bóbiskoló gyér füzes tarkította.

Gál őrmester lóraszálta és aztán vidáman ügetett tovább a füzes szélén. A gyér füzes fölfelé egyre sűrűsödött és mind szélesebb lett. Gál őrmester lassított és szétnézett, merre mehetne, hogy jobb áttekintése legyen. Amint így körülkémlett, úgy rémlett, mintha fegyvervillanást látna a rekettyék között. Mintha sárszínű alakok mozgolódását látna. Amikor ez bizonyossággá vált benne, hamar megfordította a lovát. Nagy csattanást hallott és ugyanakkor hatalmas ütést érzett a vállán. Hamar kihúzta a lábát a kengyelből és ekkor látta, hogy a szegény pej szügyéből csorog a vér. — Tehát löttek. — De már nem volt ideje sem gondolkodásra, sem cselekvésre, mert öles, morcos kozákok lefogták. A kemény birokban elnyomta a többség, lefegyverezték és megkötözték. Röhögve vonszolták magukkal a folyópartra. Ott csónakba ültették és lomhán csáklázva megindultak vele a tulsó oldalra. Amikor a folyó közepén jártak, Gál őrmester arra gondolt, hogy a legjobb lenne, ha felborítaná a csónakot. Talán a kozákok a vízbe fullának, ő meg kiúszhatna, mert a lába nincs megkötözve. A szeme rebbenése úgy látszik felfedte gondolatát, mert a kozákok erősen megfogták a kezét-lábát és azontúl el sem eresztették, míg partot nem értek.

Egyszerre Gál őrmester maga előtt látta az egész orosz táborn. Mint a megtúrt hangyaboly, nyüzsgött a morajló embertenger. — Nagy erő van itt együtt, igazat mondtak a jelentések, lehet három hadtest — gondolta Gál őrmester és noha a kozákok nagyon vigyáztak rá, mégis folyton jártatta a szemét körül, hogy mindent lásson, amit lehet.

(Folytatjuk.)

Burkus csendőr oktat.

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

A csendőrséghez belépő újonc próbacsendőr első tömegbelét fejében 185 pengőt kap kézhez.

Ebből kell a gazdasági hivatalnál a ruhát beszereznie.

A hasznavehetetlenné vált ruházati cikkek helyett vagy minden év április és október 1-ig ruhaszükségleti előirányzattal kell az örs újtán új ruhát igényelni, vagy a rossz ruha kicserélését a gazdasági hivataltól kell kérni.

A ruházat viselési időtartama minden ruházati cikkre külön van megállapítva.

A tömegátalány a ruházat karbantartására és utánpótlására szolgál. Annak összege gyalogosnál havi 11 pengő. A tömegből kiadott ruházati cikkek a csendőrlégénység feltételes tulajdona.

Az egyes csendőr tömegvagyonát a tömegkönyvében van nyilvántartva, melyet maga vezet.

A ruházatból a köpeny, zubbony, pantalló és lovaglónadrág testméret szerint készül.

Az örsre kiszállított testméret szerint készült ruházati cikkeket fel kell próbálni és azokat csak akkor kell átvenni, ha azok kifogástalanok.

A meg nem felelő, nem testhez illő új ruházati cikkeket a gazdasági hivatalnak vissza kell küldeni.

A hasznavehetetlenné vált ruházati cikkeket az osztály- vagy szárnyparancsnok szemléje alkalmával selejttí ki.

A kiselejtített tömegbeli cikkek értékesítése a gazdasági hivatal feladata.

A selejt ruházati cikkekből és lábbeliekből foltnak valót lehet az örsön hagyni.

A kiselejteztett tömegbeli cikkeket a ruha- és fegyverzeti könyveeskébe a selejteztést eszközölő előljáró vezeti be.

Kérdés:

1. Milyen hibák vannak az oktatásban?
2. Az egyes bekezdésekben foglaltakat melyik utasítás, rendelet hányadik §-ának bekezdése szabályozza?

*

Határidő július 1. Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyénitől fogadunk el. A helyes megfejtők között egy „Mignon“ írógépet sorsolunk ki. Az eredményt a július 10-iki számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 14. számunkban közölt „Burkus csendőr jelent“ című pályázatunk megfejtése:

A Szut. 465. pontja értelmében minden saját kezdeményezésből elfogott egyénről tényvázlatot kell szerkeszteni.

Tehát ez esetben is. A tényvázlat rovatozott részét a 17. melléklet szerint kell kitölteni. A feljelentést tárgyaló részt úgy kell szerkeszteni, amint ezt a feljelentések szerkesztésének szabályozásánál a Szut. előírja. Egyszerű kihágásról van szó s így a feljelentés alakja a Szut. 464. pontja alapján „rövid jelentés“ lesz.

Ezek szerint a helyes megfejtés tényvázlat úrlapon — a rovatozott rész megfelelő kitöltése után — a következő:

*

Mokuj Péter kovácssegédet a járőr elfogta, mert munkakeresés ürügye alatt több mint 3 hónap óta csavarog. Munkakönyve szerint a legutolsó munkahelyét március 1-én hagyta el s azóta munkát nem vállalt.

Nagykovácsiba állítólag azért jött, hogy rokonait — Pintér Albert és Elek János asztalossegédek — meglátogassa. Ez az állítása azonban nem bizonyult valósnak. Az asztalossegédek ugyanis kijelentették, hogy Mokuj Péter nem rokonuk, csak ismerősük. Ismeretségük a váci fegyházból származik, ahol betöréses lopás miatt kiszabott büntetésüket 1926-ban együtt töltötték.

Mokuj Péter kovácslegény a kihágás elkövetését beismeri s előadja, hogy Nagykovácsiba azért jött, hogy volt fogolytársaival a barátságot felújítsa. Pintér Albert és Elek János nem rokonai. Ezt csak azért állította, hogy a járőr előtt gyanússá ne váljék.

Tanuk: Elek János és Pintér Albert nagykovácsi (Fő-utca 12.) lakosok.

Járőr: Burkus Antal csendőr.

*

Beérkezett 47 pályamunka. Legjobban fejtették meg:

Kertész Mihály őrm. (Berzence), Rernák Pál őrm. (Mezőkeresztes), Cseh Gábor csendőr (Somoskőújfalu), Tóth János V. csendőr (Szank), Illés Mihály őrm. (Berettyóújfalu), Mados Gergely őrm. (Szil), Csepke György őrm. (Demecser), Mészáros György őrm. (Mezőkovácsbáza), Juhász József csendőr (Zsádány), Menyhárt István őrm. (Szombathely).

*

A zsebkést a szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során Kertész Mihály őrmester (Berzence) nyerte meg, akinek azt egyidejűen elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Győry Aladár.